مكتب امن الاعلام

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום ראשון, י"ד באב תשמ"ז, 9 באוגוסט 1987 ● גליון 19191

היום 12 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

היום בדבר
- סוף שבוע באלפי מנשה / אריה ארד
- טיפול שורש למושבים / נסים זווילי
- קיפוח הטיפוח / אליעזר שמואלי
- שרון החול / יצחק בדנר
- גלאסנוסט ואנטישמיות / פרופ' מריון מושקט
- דבר פתוח; כל העולמות; ספורט; מדע ורפואה; בידור

מזג האויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 22–34, רמת־הגולן: 22–38, טבריה: 24–30, חיפה: 25–34, נצרת: 25–34, טבריה: 26–30, עפולה: 25–38, שומרון: 23–34, תל־אביב: 25–31, לוד: 24–34, יריחו: 30–44, עזה: 25–31, באר שבע: 25–38, אילת: 31–44.

התוכנית להמשך פרוייקט ה"לביא" ששמיר פועל לאישורה בממשלה:

100 מיליון דולאר בשנה מהפיטורים בתע"א יועברו לצה"ל – ותקציב הבטחון יוגדל קצת

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

המלצה להמשיך בפרוייקט ה"לביא" תוך צמצום תקציבו ב־100 מיליון דולאר בשנה, ולהגדיל את תקציב הבטחון מהשנה הבאה בכמה עשרות מיליוני דולארים, הונחה לפני ראש־הממשלה יצחק שמיר על־ידי יועצו הכלכלי שמואל סלבין – נודע לסופר "דבר". על־פי דברי ראש־הממשלה בטלוויזיה ביום ו' נראה, כי הוא אימץ את ההמלצה ויפעל לאישורה ברוב ברור בממשלה.

בתוך כך משלים שר הכלכלה גד יעקבי את גיבוש עמדתו, והוא עומד לפרסם אותה באמצע השבוע בתוספת מסמך, שינמק את עמדתו ביסודיות בהסתמך על נתונים כלכליים בדוקים. לעמדת השר יעקבי תיוודע השפעה רבה על עמדתם של שניים־שלושה שרים, ובכך תתרום ליצירת רוב ברור לצד זה או אחר.

היום יסכמו ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון של הכנסת את עמדתן בשאלת עתיד ה"לביא". הצדדים בוויכוח מצפים בדריכות לתוצאות ההצבעה. אמנם ההחלטה שתתקבל אינה מחייבת את הממשלה, אך להלך הרוחות בוועדות יש חשיבות מבחינה ציבורית, מה גם שאישור התקציבים שיידרשו לפרוייקט הוא בסמכותן של ועדות אלו.

התוכנית שהוגשה לראש־הממשלה בהסכמת התעשייה האווירית כוללת הקטנת תקציב ה"לביא" ב־100 מיליון דולאר. כמחציתו של סכום זה תבוא מהקטנת שכרם של עובדי התעשייה האווירית ומפיטורי 1,450 מהם. היתר יבוא מצמצום טיסות־הניסוי ב־10 אחוזים וההאטה מתוכננת של קצב הייצור. 100 מיליון הדולארים הללו יועמדו לרשות החלופות שמציע המנכ"ל דן שומרון.

נמצא, כי גיבוש תוכניות הפיתוח של החלופות יימשך 6־18 חודשים, ולפיכך עשרים הכספים הנובעים מתכנית הקיצוצים האמורה להספיק בתקופה הקרובה. בכל מקרה, אין מדובר בתוספת תקציבית כבר השנה, רק לקראת השנה הבאה ייבחן גודל התוספת הדרושה לתקציב הבטחון.

עם תחילת הפעילות בנושא החלופות יידרש למימונן סכום של 148 מיליון דולאר, מהם 67 מיליון דולאר בתעשייה האווירית ו־81 מיליון דולאר במפעלים אחרים. הואיל ומחצית שנת הכספים כבר עברה למעשה, מדובר השנה על סכום של 74 מיליון דולאר בלבד, ולצורך זה לא יהיה צורך לפרוץ את מסגרת התקציב הנוכחי. עם זאת, התקציב הדרוש לחלופות יעלה בהדרגה בחמש שנים מ־148 מיליון דולאר בשנה הראשונה ל־351 מיליון דולאר בשנת־העבודה 1992 ויסתכם בתקופה זו ב־1.4 מיליארד דולאר במחירי סוף 86. כמחצית מסכום זה נועדה לתעשייה האווירית, ומחצית למפעלים אחרים. גם אילו בוטל פרוייקט ה"לביא", לא היה נשאר תקציב לחלופות אלא לקראת המחצית השנייה של השנה הבאה.

שבחים לעובדי תע"א

הוויתור הזמני מרצון של עובדי התעשייה האווירית על זכויות ושכר המגיעים להם בדין, מתוך שאיפה לתרום לחיזוק החברה, לשיפור רווחיותה וכושר תחרותה בתנאים הכלכליים השוררים במשק – הוא עדות לאחריותו ורצינותו של ציבור עובדים גדול ומגוון זה אשר ראוי למלוא ההערכה – אמר ביום ו' יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד.

ארונותיהם של קרבנות תקרית הדמים במכה מובלים בתהלוכת אבל בקאמפוס של אוניברסיטת טהראן. הארונות עטופים בדגלים איראניים ונושאים את סמל "קרן הקודשים". (צילום: א.פ.)

שלוש מיכליות התגנבו וחצו את מצרי הורמוז

מנאמה (א.פ. רויטר). – תחת מעטה כבד של חשאיות ותוך נקיטת אמצעי זהירות חמור מכל זמן אחר, ליוו אתמול שלוש מיכליות כוויתיות המניפות את דגל ארה"ב את מצרי הורמוז בדרכן לכוויית. את המיכליות ליוו בדרכן ארבע אניות מלחמה אמריקאיות.

לקראת צאת השיירה לדרכה רמזו פקידי הפנטאגון בוואשינגטון ביום ו', כי השיירה שנעצרה באותה העת ליד הכניסה למפרץ, לא תשוט לכוויית לפחות במשך עוד כשבוע. מקורות ספנות במפרץ ציינו כי האניות הגיעו עוד בשעה שתיים אחר חצות לפי השעון המקומי ויצאו לדרך לאחר שבשלוש אותה לאניות ומטוסים באיזור. (המשך בעמ' 2)

הוכשרו מאחז ותצפיות ליד כביש אלפי מנשה

נאסר על חיילים לנוע לבדם ברחובות עזה

מאת מלי ילינגר ודני רובינשטיין, סופרי "דבר"

עוד היום מקווים בצה"ל, כי תושלם הכשרתו של מאחז ליד היישוב אלפי מנשה, ובו יוצב דרך קבע עד להודעה חדשה כוח של צה"ל.

הופרים שעברו בימים האחרונים במקום, ישלימו כנראה היום גם דרכי גישה לחמש נקודות תצפית לאורך הכביש בין קלקיליה לאלפי (המשך בעמ' 2)

היל יציע לשמיר ערבויות ארה"ב אם יסיר התנגדותו לוועידה בי"ל

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

השליח האמריקאי המיוחד צ'ארלי היל יציע לראש הממשלה יצחק שמיר ערבויות אמריקאיות תמורת הסכמתו להשתתפות ישראל בועידה בין־לאומית.

לסופר "דבר" נודע, ששר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ החליט על שיגור של ראש לשכתו צ'ארלי היל לישראל בנסיון נוסף לשכנע את ראש הממשלה שמיר לחזור בו מהתנגדותו לועידה.

היל, שהוא עוזרו האישי של מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ, אמור להבטיח לשמיר, כי במקרה שדיוני הוועידה יזיגו מהמתכונת המקובלת על ישראל וארה"ב, ארה"ב תהיה הראשונה לנטוש את הוועידה ושהיא תגיש לישראל סיוע פוליטי ודיפלומאטי באו"ם ובמוסדות בין־לאומיים אחרים, כדי להדוף התקפות צפויות עליה.

היל יבטיח לשמיר, כי במקרה של נטישת הוועידה על־ידי ארה"ב וישראל תתגייס ארה"ב לפעולת הסברה, בעיקר באירופה המערבית, כדי להבהיר שישראל אינה יכולה להשתתף בוועידה שבה מנסים לכפות עליה פתרונות ומונעים משא ומתן ישיר בקבוצות הגיאוגרפיות.

בוואשינגטון היתה בסוף השבוע מידה מועטה בלבד של אופטימיות לגבי סיכוייו של צ'ארלס היל לשכנע את שמיר. עם זאת צויינו פקידים בממשל, כי על בני שיחו הישראלים של היל להבין, שבביקורו יש איתות רציני לכך שג'ורג' שולץ מטיל את כל כובד משקלו האישי לטובת רעיון הוועידה הבין־לאומית, לאחר תקופה ממושכת שבה פסח על שתי הסעיפים.

נכון לעכשיו, אמרו חוגים בממשל, אין כל אלטרנטיבה ריאלית לרעיון הוועידה, וארה"ב סבורה שעם כל הסיכונים הכרוכים בה, זו הדרך היחידה להמשך תהליך השלום.

צ'ארלי היל אמור להגיע לישראל היום, ומחר ייפגש עם שמיר ופרס.

ארה"ב תנסה לברר באמצעות שליחות היל, אם יש סיכוי לשינוי בעמדת שמיר או אם התנגדותו לועידה היא נחרצת וסופית.

לשכת ראש הממשלה מעריכה, שהשליח האמריקאי יביא עמו רעיונות חדשים לקידום השלום כתחליף לוועידה הבין־לאומית. לשכת ראש הממשלה אומרת, שהממשל האמריקאי נואש מן הסיכוי לוועידה בין־לאומית ומכיר בהתנגדות ראש הממשלה ובסירובו לוועידה.

בלשכת שר החוץ סבורים לעומת זאת, שאין תוכנית מדינית אמריקאית חדשה, וארה"ב ממשיכה לתמוך בוועידה בין־לאומית.

חילונים מול חרדים בירושלים (צילום: יצחק הררי)

חרדים וחילונים התנגשו בירושלים והמשטרה השתמשה בגאז לפיזורם

מאת יהודה ליו, סופר "דבר" בירושלים

אולם הקולנוע בבית העתונאים ע"ש אגרון בירושלים שוב הפך בסוף השבוע לזירת עימות – בחלקו אלים – בין חילונים לחרדים. מאז החל הקולנוע להקרין סרטים בלילות שבת לפני כמספר שבועות, מגיעים חרדים ממאה שערים ומוחים על חילול השבת, ומולם מתייצבים פעילי ר"צ ומפ"ם להפגנה נגד כפייה דתית.

ביום ו' בלילה התאספו ברחבה שליד בית הקולנוע למעלה ממאה אנשי ר"צ ומפ"ם וכן עוברי אורח ששהו בפאבים הפועלים באזור. הם המתינו שעה ארוכה עם כרזות בנוסח "לא תחרידוני" ו"די לכיבוש הדתי".

סמוך לשעה 11.00 בלילה הופיעו כמה עשרות חרדים מכיוון רחוב שלומון. המפגינים החילוניים קמו ממקומם והסתערו לעבר החרדים המפגינים מבלי לאפשר להם כלל להתקרב לאזור הקולנוע. המפגינים החילונים דחפו את החרדים ואף זרקו לעברם אבנים.

קצין שפקד על כוח המשטרה שהוצב במקום זרק לעבר המפגינים רימון גאז מדמיע, והחרדים החלו לשוב על עקבותיהם. בשלב זה (המשך בעמ' 2)

אחיו של ועננו חשף שיטת הבאתו לארץ

ה"סאנדיי טיימס" – המביא את סיפורו טוען שישראל עברה על החוק הבי"ל

מאת דליה שחורי, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר") – מאיר ועננו, אחיו של מרדכי ועננו, מסר אתמול פרטים מלאים על דרך הבאתו של מרדכי ועננו מאנגליה. פרטים אלה הופיעו אתמול ב"סאנדיי טיימס" הלונדוני במאמר הראשי.

האח סיפר לכתבי העיתון על הבטחה שסינדי הבטיחה לוענונו, יוסי מק, אם יבוא עמה לרומא. הוא גם דיווח על מספר הטיסה, במחלקת הנוסעים ועל המונית המרוממה, שהמתינה להם ברומא והסיעה אותם לדירה ברומא, שם נכבל בידי אנשי בטחון והוברח באוניה לישראל.

האח מסר כי נאסר עליו למסור על פרטי הסיפור וכי הוא צפוי למאסר בארץ.

העתון דיווח על נסיעת מאיר ועננו ברומא יחד עם סופר ה"סאנדיי טיימס" ועל עדות שמסרו לשופט החוקר ברומא על דבר החטיפה.

ה"סאנדיי טיימס" טוען, כי ישראל עברה על החוק הבין־לאומי בחטיפת ועננו מרומא ובקשירת הקשר בבריטניה, וכי עתה יפעל בצינורי העיתון להשגת צו הגירוש החוזר של ועננו לאיטליה.

קודם לכן ביטל מאיר ועננו הופעה בציבור שהיתה צריכה להתקיים בלונדון ביום א' שעבר.

הוא היה אמור לדבר בקשר לאחיו באסיפה שאורגנה על־ידי "הקבוצה הסוציאליסטית היהודית", אך יום לפני ההופעה טלפן למארגנים והודיע כי עליו לנסוע לצרפת, שם הוא מקווה לאסוף כספים להגנת אחיו.

החזאי לא רואה קצה גל החום; 300,000 ברחו מאתונה להרים

ארבעה ישראלים נשרפו במכוניתם באוטוסטראדה של אתונה

מאת אריה ארד ושמעון ויים, סופרי "דבר" וכתבי סוכנויות הידיעות

גל־החום יימשך גם היום ומחר, ולפי שעה אין יודעים מתי תחול הקלה במזג־האוויר הקשה.

בסוף השבוע גבר עומס־החום בכל חלקי הארץ, במיוחד באילת, שם הגיעו מידות־החום ל־45 מעלות, אך הלחות הגיעה ל־14 אחוז בלבד. במישור החוף עלתה הלחות ב־10 אחוזים מהממוצע לעונה זו והגיעה ל־76 אחוז.

מידות־החום היו בתל־אביב 31 מעלות, בירושלים 33, עם לחות של 44 אחוז ואילו את פני הבאים ארצה בנמל בן־גוריון קידמה לחות של 50 אחוז וחום של 33 מעלות.

רכס הרים, הכולא את האוויר החם הלח ויוצר את העומס המעיק, ירד בסוף השבוע לגובה של 400 מטר מפני הקרקע. (המשך בעמ' 2)

4 ישראלים נספו

יזהר ואוולין ברוך מנהריה ועזרא ורחל כהן מחיפה

מאת סופר "דבר"

(ע). – נציגות ישראל באתונה עומדת בקשר עם משטרת יוון בכל מה שנוגע לסידורי קבלת הגופות של ארבעה ישראלים, שנספו אתמול אחר הצהריים באתונה (המשך בעמ' 2)

ההסתדרות נערכת לשבוע המקוצר – "שאינו למיקוח"

מחר פגישה נוספת – לקראת חידוש המו"מ

מאת חיים ביאור, סופר "דבר" לענייני עבודה

שר האוצר משה נסים ייפגש מחר עם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד ובעקבות זאת צפוי שיחודש המשא־ומתן על הסכם השכר בשירות הציבורי.

בתוך כך מסר הברפלד שההסתדרות משלימה את היערכותה לקיצור שבוע העבודה בשירות הציבורי. לדבריו "הנושא כלל אינו עומד למיקוח".

במוסדות הכפופים להסתדרות ובמפעלי חברת העובדים יונהג שבוע עבודה של חמישה ימים כבר השנה, גם אם יתעכב המשא ומתן (המשך בעמ' 2)

נבילה חאשוגי (צילום: א.פ.)

קדאפי נשא לאשה את נבילה בתו של חשוגי

רומא (א.פ.). – מנהיג לוב מועמר קדאפי נשא לאשה את נבילה, בתו בת ה־25 של איש העסקים הסעודי עדנאן חשוגי – נכתב אתמול בעתון האיטלקי רב התפוצה "קוריירה דלה סרה" בהסתמך על מקורות "אמינים ביותר" בקהיליה הדיפלומאטית ברומא.

העתון כותב שכמתנת כלולות למשפחת כלתו התחייב קדאפי על הסכם למכור לחותנו נפט לובי במחיר הנמוך ממחיר השוק. עדנאן חשוגי נודע עד לאחרונה כאדם העשיר בעולם. הוא התפרסם בשנה שעברה בגלל מעורבותו בפרשת עיסקת הנשק האמריקאית עם אירן.

העתון לא מסר כל פרטים נוספים על האירוע. לא ידוע היכן או מתי בדיוק הוא התרחש. הוא גם לא ייחד כל הסבר לאשר עלה בגורל אשתו של קדאפי, אחות שאותה נשא לאחר גירושיו מאשתו הראשונה.

סא"ל אריק רגב אחיו של אל"מ טייץ המנוח מת בניתוח בבלגיה

מאת מלי ילינגר, הסופרת הצבאית של "דבר"

בבלגיה מת אתמול על שולחן הניתוחים סא"ל (מיל.) אריק רגב אחיו של אל"מ אודי טייץ ז"ל, שהיה מפקד הקומנדו הימי ומת מדום לב לפני שבועיים.

סא"ל רגב היה מג"ד בנח"ל המוצנח, ובמלחמת יום הכיפורים נפצע. מאז הוכר כנכה צה"ל, ומאחר שהיה חולה לב וכבר עבר ניתוח מעקף, נשלח על חשבון אגף השיקום לניתוח השתלת לב בבלגיה. אתמול כאמור מת שם, בן 53, על שולחן הניתוחים.

צרפת תספק לעיראק נשק חדיש – לא כור

מאת גדעון קרץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – צרפת עומדת לספק לעיראק נשק "מתוחכם ומדוייק במיוחד" כדי לעמוד בזול סוללות טילי ה"הוק" שבידי איראן וכדי לאפשר למטוסיה לחדש את תקיפת הערים באיראן.

העיתון "לה מאטן" מצטט מומחים הטוענים כי ככל הנראה, לעסקה זו התכוון ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק במכתבו לנשיא עיראק, שפורסם על־ידי השבועון "לה קאנאר אנשנה".

השבועון ייחס את הכתוב לשיקומו של הכור הגרעיני העיראקי על־ידי צרפת. "לה מאטן" אינו מציין באיזה סוג נשק מדובר.

שמיר: אחרון הנפילים

מאת סופרו המדיני של "דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר הביע בסוף השבוע צער על מותו של המנהיג הנוצרי הלבנוני כמיל שמעון. שמיר כינה את שמעון "אחרון הנפילים" בלבנון ואמר, "אין לי ספק ששמעון חשב ברצינות על שיתוף פעולה עם ישראל".

נשיא לבנון לשעבר כמיל שמעון. אלפים ליוו אתמול את ארונו ברחובות מזרח ביירות מבית־החולים סנט ג'ורג' לכנסייה בפרבר הצפוני אנטילאס, שממנה תצא היום לוויתו. נשיא לבנון הנוצרי מארוני אמין ג'מייל הכריז על אבל לאומי למשך שבוע על מותו של המנהיג, שנחשב גם על־ידי מתנגדיו הפוליטיים ל"אחרון הנפילים" של לבנון. (ראה בעמ' 3) (צילום: א.פ.)

هكذا من الاصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

שב"כ מערער על הוראת חריש לתת כל העדויות בעניין נפסו

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

השב"כ ערער בסוף השבוע לפני ראש הממשלה יצחק שמיר על החלטת היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, שהורה לשירות למסור לחוקרת המשטרה חומר הנוגע לפרשת נפסו.

נודע כי שמיר, הממונה מיניסטריאלית על השב"כ, הורה לשירות למסור למשטרה חלקים ניכרים מהחומר, לשם המשך החקירה. בכך נמצאה פשרה בין עמדת חריש, שהורה לשירות למסור את כל החומר, לבין עמדת השירות, הטוען כי מסירת החומר עלולה להפליל את חוקריו.

המדובר בחומר תחקיר פנימי, שנערך בשירות לחוקריו של נפסו בעניין הליכי חקירתו. משדרשה המשטרה את החומר לפני כחודשיים, סירב השירות למסרו בטענה כי התחקיר שנערך בשב"כ היה פנימי, ובמהלכו מסרו החוקרים את כל הידוע להם בתום לב מבלי לדעת שהחומר עלול להימסר באחד הימים למשטרה ולסייע להפללתם.

חריש סיכם עם השב"כ, כי השירות יוכל לערער על כל הכרעה שתתקבל.

הרופאים הפסיקו עיצומיהם נוכח תזוזה במו"מ עם קופ"ח

מאת רנקה הרניש, סופרת "דבר"

בכל בתי החולים של קופת חולים יעבדו היום הרופאים ללא כל עיצומים, וזאת כמחווה של רצון טוב, נוכח ההתקדמות הניכרת שחלה בסוף השבוע במשא־ומתן בין הנהלת הקופה לנציגות הרופאים.

לסופרת "דבר" נודע, כי הצמצום הפער בין עמדות הצדדים לגבי הפתרונות לחלק מן הנושאים הנמצאים בדיון, וביניהם נושא הפעלת חדרי ניתוח מעבר לשעות העבודה הרגילות, המהווה את לב לבו של הסכסוך.

ממקור מהימן נמסר ל"דבר", כי הנהלת קופת חולים ונציגות הרופאים הגישו ביום ו' בקשה משותפת לפגישה עם מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר. יש להניח, שהצדדים רוצים לבקש את ברכתו של מזכ"ל ההסתדרות לפתרון מוסכם ביניהם.

בעת מסירת הידיעה טרם נקבע מועד הפגישה בין קיסר לבין הנהלת קופת חולים ונציגות הרופאים. הבוקר ממשיכים הצדדים במשא ומתן ב"בית רבקה" בפתח תקווה.

קבלן הבחירות חלפון תובע כסף מח"כ אברהם שפירא

בתביעתו נגד "עבודה" מציע סיוון כבורר

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

בתביעה שהגיש בשבוע שעבר לבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע תובע קבלן הבחירות יעקב חלפון מח"כ אברהם שפירא מ"אגודת ישראל" 68,000 ש"ח תמורת מחקר על סיבות פיחותה האלקטוראלי של מפלגתו ודרכי פעולה להגדלת כוחה.

בכתב־התביעה מספר חלפון, כי במחצית השניה של חודש מאי 1987 נוצר קשר בין חלפון לשפירא ביוזמת האחרון ובעזרתו של מכר משותף, לצורך לימוד הגורמים שהביאו למפלה וכן הסיכויים לתיקון המצב, היינו לנסות להגדיל את כוחה של אגודת ישראל בבחירות לכנסת ה־12.

הפגישה התקיימה בשעות הערב של ה־27 במאי השנה במשרדי חברת "שטיחי כרמל" בבית הטקסטיל בתל־אביב, והשתתף בה גם המכר המשותף שתיווך בין השניים.

חלפון מגולל בכתב־התביעה את שיחות הטלפון שקיים עם ח"כ שפירא בנסיון לגבות את התמורה לשירותיו. באחת השיחות טען שפירא, כי הסכום הנתבע הוא מוגזם בעבור שיחה של שעה וחצי.

התובע הבהיר לח"כ שפירא שלא מדובר בשיחה בת שעה וחצי, אלא "בביצוע עבודה שהוזמנה ושהיה צורך בשיתוף אנשים נוספים בביצוע המשימה". בשיחת הטלפון הזאת סוכם, שחלפון ושפירא "יפנו אל המכר המשותף, שהוא יהיה הבורר ביניהם".

המכר המשותף סירב, ואחר־כך הציע חלפון לח"כ שפירא, שהרב ש"ך יהיה בורר ביניהם. לאחר מכן הוא הציע לו לבוא לדין תורה אצל הרב קליין, מחסידי הרב ש"ך.

כיוון ששני המברקים נותרו ללא מענה, שלח חלפון לח"כ שפירא מברק נוסף ב־26 ביולי, שבו כתב לו: "ביקשתי את הסכמתך לדין תורה או בוררות. מאחר שאינך משיב לי, בסוף החודש אגיש תביעה לבית־המשפט בבאר־שבע". וכך אמנם עשה.

סיוון מוצע כבורר

יצויין, כי בסוף אפריל הגיש יעקב חלפון לבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע תביעה גם נגד מפלגת העבודה, וממנה הוא תובע כ־250,000 ש"ח תמורת תוכנית לבחירות לכנסת ה־12, שלדבריו הוזמנה אצלו.

מפלגת העבודה הגישה כתב־הגנה, שבו טענה כי לא היתה בינה ובין חלפון התקשרות חוזית ולכן אינה חייבת לו את הסכום שנתבע ממנה לשלם. כיוון שהמשפט בתביעה יתברר בקצב שיקבע בית־המשפט בבאר־שבע, מציע חלפון מדי כמה ימים לראשי מפלגת העבודה בוררים שונים ופשרות שונות, בליווי איומים על הנזק שיגרום למפלגת העבודה אם לא יתמלאו תביעותיו.

במכתב האחרון, אל שמעון פרס ואל עוזי ברעם מה־3 באוגוסט, מציע חלפון את יו"ר הנהלת בנק הפועלים עמירם סיוון לבורר בינו ובין מפלגת העבודה. "איני מכיר את הח' עמירם סיוון", הוא כותב ומנמק את בחירתו בו בכך ש"הוא חייב (כסף) למוסדות שהוא עומד בראשם".

קיסר תוקף מכשילי איחוד קרנות הפנסיה:

השגיאות בהתיישבות ובסו"ב עלולות לחזור שנית בקרנות

מאת חיים ביאור, סופר "דבר" לענייני עבודה

השגיאות שעשו ההתיישבות העובדית ו"סולל בונה" עלולות לחזור על עצמן בקרנות הפנסיה ההסתדרותיות – הזהיר שלשום מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

קיסר, שדיבר בפני חברי סיעת המערך בוועד הפועל של ההסתדרות התכוון להתנגדות שמגלים ועדי עובדים לתכנית ההסתדרות לאחד את שש קרנות הפנסיה שבשליטתה. הוא הזהיר שאם יידחה מהלך האיחוד, "התנאים שיורעו יכפו עלינו אותו".

מזכ"ל ההסתדרות קבל על כך, שכמה ועדי עובדים נוקטים גישה אגואיסטית ודואגים בעיקר לזכויות המבוטחים, תוך התעלמות מהבעיות הקשות הצפויות לקרנות הפנסיה, אם לא יבוצע האיחוד ביניהן.

יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות, רב פלג, טען, שישנם ועדי עובדים "העושים חשבונות עם ההסתדרות ובהזדמנות זו מערימים קשיים בדרך לאיחוד הקרנות". הוא גם תקף את משרד האוצר המנסה, לדבריו, לזרוע אי בטחון בקרב המבוטחים בקרנות הפנסיה וזאת בכדי לנגח את ההסתדרות.

מנכ"ל קרן הפנסיה "נתיב", ראובן אבל, הדגיש כי דמי הגמולים שגובות כיום הקרנות בשיעור של 16 אחוז מהשכר, אינם מספיקים לכיסוי הזכויות שהן מחוייבות להעניק לגימלאים. לדבריו, בנוסף להגדלת דמי הגמולים נחוץ להעלות את גיל הפרישה לגמלאות בכדי להקטין את מספר הפנסיונרים המהווים נטל כספי על הקרנות.

מזכיר הסתדרות פועלי הבניין, שלמה דהאן הטעים שההסתדרות הגיעה לאחת מתקופותיה הקשות בגלל ההרעה במצבן של קרנות הפנסיה. הוא ציין שקרן הפנסיה של פועלי הבניין קיצצה בזכויות המבוטחים והגדילה סכומים, כדי לשפר את מצבה.

ההסתדרות נערכת

(המשך מעמ' 1)

על שבוע עבודה מקוצר במגזר הציבורי כולו.

מזכ"ל ההסתדרות האשים בסוף השבוע שחלף את המעסיקים כי "רוממות היציבות בגרונם, אך למעשה הם דואגים לכיסיהם". קיסר הצביע על כך שבפגישתם עם שר האוצר ביום חמישי שעבר הצהירו המעסיקים הפרטיים כי אמנם הם מוכנים לחתום על הסכם ליציבות המשק אך תוך הסרת הפיקוח על המחירים.

עוד אמר קיסר שהמעסיקים הפרטיים מתנים את הסכמתם להארכה של הסכם תוספת היוקר בכך שתפחת ההצמדה של תוספת היוקר למדד מ־70 אחוז כיום ל־50 אחוז ולכך ההסתדרות מתנגדת.

לגבי שבוע עבודה מקוצר גרס קיסר שהמעסיקים הפרטיים מתנגדים למהלך זה, חרף הבטחות ההסתדרות שהשירות לאזרחים לא ייפגע ולא יתוספו כתוצאה מכך עובדים לשירות הציבורי.

הודעה

א. מתפרסמת בזה הצעות לרכישת נכסים של תבי כרמי תעשיות בע"מ (להלן "החברה") כמפורט להלן:

1. זכויות חכירה (מהוונות 91%) על מגרש בגודל כ־86 דונם הנמצא באישור התעשיה בעיר כרמיאל, כפוף לאישור מינהל מקרקעי ישראל. (גוש 19145 חלק מחלקות 38־43, 45 וחלקה בשלמות, גוש 19146 חלק מחלקות 1־14, 48־51, 46, 70 וחלקה 45 בשלמות). חלק מהשטח מפותח פיתוח מלא.
2. מבנים שונים על המגרש הנ"ל בשטח כולל של כ־12.000 מ"ר (מהם כ־10.500 מ"ר במבנה אחד שבתוכו אולם ייצור ובית יציקה).
3. מכונות וציוד בתחום יציקת לחץ מאלומיניום ועיבוד שבבי.

ב. 1. בדבר פרטים נא לפנות למר רפי יעקבי במשרדי החברה טלפונים – 987991; 04־987952 או במשרדו של הח"מ.
2. הצעות רכישה יש להגיש בכתב עד ליום 23.8.87 שעה 12.00 בצהריים.
3. להצעות תצורף המחאה בנקאית או כתב ערבות בנקאית או כתב ערבות של גוף שיאושר ע"י הח"מ, באופן בלתי מסויג, לפקודת הח"מ, בסכום של 5% (חמישה אחוזים) מהמחיר המוצע. סכום זה יהיה צמוד לשער הדולר היציג כלפי השקל.
4. המחיר המוצע יהיה צמוד לשער הדולר היציג כלפי השקל. למחיר המוצע יתווסף מס ערך מוסף כחוק.
5. הח"מ יהא רשאי למסור פרטים על נכסי ועסקי החברה ולנהל מו"מ עם המציעים השונים לפי שיקול דעתו.
6. הח"מ אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
7. המכירה הסופית תעשה בכפוף לאישור בית המשפט ובכפוף לאישורו הראשונה.

משה אברמסון, עו"ד
כונס נכסים ומנהל
כרמי תעשיות בע"מ
שד' רוד המלך 30, תל־אביב
טל: 265286; 268760

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04־640775

פר – 336

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: איזורים חיפה – לאשר 5 בניינים במגרש: 2001 בגוש 11199 ברמת־אלון.

הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3 חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 8:00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר ינובייץ
מהנדס העיר

דבר DAVAR

מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־נוי

המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס ב"דפוס דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
298032, 281860, 286156

סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ב'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

תמונת ארכיון של לודאס קיריס, החשוד בביצוע פשעי מלחמה במחנה ההשמדה טרבלינקה בפולין. קיריס הוסגר ביום ו' על־ידי ארה"ב לברה"מ. הוא טוען שנעשתה טעות בזיהויו וכי לא היה בטרבלינקה בשנים 1943־1944 כטענת התביעה. (צילום: א.פ.)

החזאי לא רואה קצה

(המשך מעמ' 1)

לעומת 800 מטר ביום ה'. זו הסיבה להרעה המשמעותית בעומס־החום.

מזג האוויר הקשה השפיע בסוף השבוע גם על מספר המטיילים והמתרחצים בכנרת ובאתרי הנופש בגליל. ממנהלת הכנרת נמסר, כי ניכרה אתמול תנועה מעטה יותר של כלי רכב ומתרחצים בכנרת, ומעריכים את מספר המתרחצים בכ־40,000 לעומת מספר כמעט כפול בימי שבת רגילים של חודש אוגוסט.

גם באתרי תיירות וטיולים בגליל, בגולן ובעמקים ניכרה תנועה מעטה של מטיילים, ובכבישי האזור היו סואנים הרבה פחות מסופי שבוע רגילים בעונה זו של השנה.

בורחים מאתונה

אתונה (ע"ר וע"צ). – יותר מ־300,000 איש נמלטו מאתונה לאתרי נופש באיים ובהרים, כדי שלא להיחשף לגל חום חדש, האמור לפקוד את יוון ביומיים הקרובים.

כזכור מצאו כ־1,000 איש את מותם בגל החום הקודם, שפקד את יוון בסוף יולי ושנמשך עשרה ימים. עיתוני יוון תיארו אז את הדבר "טראגדיה לאומית".

השירות המטאורולוגי חזה אתמול, שהיום יגיעו הטמפרטורות ל־42 מעלות ושכך יהיה גם ביום מחר. התקררות ראשונה תתחיל לפי התחזית רק ביום ג'.

לקראת גל החום הקימו הרשויות באתונה ובסביבתה מרכזים מיוחדים המצויידים במיזוג אויר, שבהם יכול הציבור למצוא מקלט 24 שעות ביממה. מיזוג אויר ומאווררים הותקנו גם בבתי־חולים ובאמבולנסים. העדר־ציוד זה־גרם־במידה רבה למספר הגדול של מקרי המוות בחודש יולי, במיוחד בקרב הקשישים.

גם הטלוויזיה והרדיו היווניים התגייסו למאמץ הלאומי והם משדרים אזהרות לקהל ומנסים להדריך אותו כיצד לנהוג, כאשר יגיע החום שוב לשיאו. מאות קשישים הסובלים ממחלות לב ומקשיי נשימה אושפזו בבתי־חולים בעוד מועד.

יצחק רועה היה שם

מה קורה שם באמת

מהרגע הראשון היה לי קשה להחליט מה הסיפור שם סביב בית אגרון בירושלים או במלים אחרות מה קורה שם באמת מתחת לקצף הפגנות השבת, הגלוי לעין.

ביום ששי בערב עמד שם, לא רחוק מאנשי מפ"ם ור"צ המצפים ל"שחורים", חרד אחד כמו בתצפית. הם יבואו, הוא אומר לי, הם יבואו. ויבואו הרבה בעזרת השם, הרבה מאוד. כי אצלנו כשהבד"צ אומר – באים. היו מוכנות שם כרזות השמאל הנאבק. אלה של מפ"ם, איך לומר זאת, היו מרובעות יותר משל ר"צ. גם בתוכן, גם בצורה. דדי צוקר אומר לי שזה הדפוס. כרזות אסור להדפיס, זה מתקבל רע מאוד. היה רגע מביך כשצלמים האירו את הכרזות של אנשי ר"צ וצילמו אותן, ואנשי מפ"ם נשארו בצד, בצל. "באנו חושך לגרש": "לא תסגרו את ירושלים"; "מדינת הלכה – הלכה המדינה". בתוך בית אגרון הוצג בינתיים הסרט. אמציה מהקולנוע לא אופטימי. זה גם לא כיף, הוא אומר לי, כי העסק הזה, כל הלחצים האלה. מוכרת הכרטיסים בלי הסתייגות: אסור לתת להם: מוכרחים לעצור אותם. עוד כמה שנים לא יישאר לנו כלום מירושלים. אמציה מתחזק: לא נתקפל, מי אמר שנתקפל?!

בחוץ בחבורת השמאל נער אחד בחולצה כחולה שרוך לבן. רק אחד כזה ובכל זאת האווירה שם מזכירה מאוד אווירת חצר של צריף תנועת נוער. עד שהאוויר מודעזע בהמיה הולכת וגוברת של קריאות "שבס". בחצר הצריף, נדלקת שמחה נעימה. תופסים את הכרזות, צועקים: השחורים באים, רוסים הביתה, רוסים הביתה, בקצב צעידה. מתארגנים מיד להליכה תוקפנית ונמרצת וכמעט מתנגשים בשחורים חזיתית. אלא שהם בורחים, כפי שסופר, וגז מדמיע תופס לכל הנוכחים בגרון, צורב בעיניים ומקצר את ההתכתשות.

גם למחרת בשבת אחרי הצהריים הוצג הסרט ללא הפרעה. הפעם לא מנו אנשי השמאל יותר מכמה עשרות. אותן כרזות, אלא שהפעם האנרגיה, שהוליכה את הצועדים בליל שבת נבלמת מלכתחילה על־ידי מחסומי המשטרה. האנרגיה השחורה של מאות הצועדים הדתיים נכלאת בין מחסומי המשטרה מול בית אגרון. ורק גלי נהמות "שבס" בוקעים מפעם לפעם מתוך המכלאה ובקושי מגיעים עד מחסומי משמרת המחאה של השמאל. הרב בלוי נואם ביידיש. דבריו מופסקים בקריאות נלהבות, בבית אגרון מציגים את "לאסי, שובי הביתה".

אני חוזר לקושי שבהבחנה בין הקצף לבין עומק המעשה. לא קל לזהות לאמיתם את המקום ואת הזמן ואת הנפשות הפועלות ואת המנצחים. בשורות הצועדים החרדים אתה חש באנרגיית תוקפנות אדירה. זקני העדה מנסים לבלום והיא פורצת שוב ושוב: "נאצים" כלפי המשטרה, "פרוצה!" כלפי צלמת. גושי המון מתנועעים כמעצמם ומוכנים לדרוס ולדרסק. השמאל מתון בהרבה, הרבה פחות "גושי", לא פחות נרגש ונרעש. ובזכרון שלנו הלא: חסידים ומתייוונים, צדוקים ופרושים, חלוצים בוני ארץ־ישראל ואנשי הגטו.

מאות החרדים שבו למקומם. עשרות אנשי השמאל התפזרו. הסרט בבית אגרון לא הופסק. אבל מישהו באמת בלם בירושלים מישהו או זה קצף גלים על פני תהומות עגולים?

לרינה פלג ובני המשפחה

אתכם באבלכם
במות

האם

בית אשדות יעקב איחוד

אבן: הפרק הסודי בדו"ח על פרשת פולארד – לפני תום פגרת הכנסת

מאת שלמה גינוסר, סופר "דבר" בכנסת

יו"ר ועדת חוץ ובטחון ח"כ אבא אבן מסר כי הפרק הסודי בדו"ח ועדת המשנה לענייני שירותים בפרשת פולארד יהיה מוכן עד תום פגרת הקיץ של הכנסת.

ח"כ אבן דחה את הביקורת שנמתחה, גם מתוך ועדת חוץ ובטחון עצמה, על מה שהוגדר כ"פיגור לא מובן" ואף כ"סתם בטלנות". אבן הבהיר, כי כאשר הסתיימה הכנת הדו"ח הגלוי בפרשת פולארד, הסכימו חברי ועדת המשנה על סוף עריכות מסויים בעבודתה השוטפת של הוועדה בעניין.

מאז הוכן דו"ח פרשת פולארד, ועדת המשנה לענייני שירותים התכנסה שבע פעמים ודנה בבעיות שוטפות של השירותים החשאיים השונים וכין היתר – בתקציביהם של שירותים אלה.

הפרק הסודי בדו"ח פרשת פולארד יגעש אך ורק לגורמים הנוגעים בדבר והוא אמור לכלול ניתוח המחדלים בפרשת פולארד במישור המבצעי והמלצות בשטח הנוהלי־מבצעי. אין זאת הפעם הראשונה שוועדת המשנה לענייני שירותים מגישה המלצות בתחום המודיעיני־בטחוני.

לא מכבר הגישה הוועדה המלצות בתחום הבטחוני הקשור לפרשת ועננו. ככל הידוע, לפחות חלק מהמלצות אלה כבר יושמו.

היום תצביע ועדת חוץ ובטחון על עמדתה בעניין המשך פיתוחו ויצורו של מטוס ה"לביא". יחסי הכוחות בוועדה בנושא זה אינם ברורים, ומכל מקום – כל החלטה של ועדת חוץ ובטחון בנושא ה"לביא" אינה אלא בגדר עמדה תודעתית בלבד ואינה מחייבת את הרשות המבצעת.

מחר תדון ועדת חוץ ובטחון בסדרי הבטחון בשטחים. ח"כ אבן דחה בקשות לכנס את הוועדה בחופשה כדי לדון בנושא זה לאור הריגתו של קצין צה"ל בעזה והשלכת בקבוק התבערה על בני הזוג מאלפי מנשה. ח"כ אבן הבהיר, כי הוועדה תדון בנושא זה מתוך במסגרת סקירתו השבועית של הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון.

הוכשרו

(המשך מעמ' 1)

מנשה ובסביבה כחלק מפעולות הבטחון השוטף המוגבר שמנהל בימים אלה צה"ל.

בסוף השבוע הכשיר דחפור שטח על הגבעה שממנה הוטל בקבוק התבערה על מנשה ועדנה רגב, על גבעה סמוכה הוקם אוהל לתצפית על הכביש.

מתפללים יהודים בבית הכנסת שבמערת המכפלה בחברון יצאו אתמול לאחר תפילת השבת בתהלוכה ברחובות העיר. מקור בטחוני מסר, כי הגיעה תלונה מתושבים ערבים, כי המתהלכים היכו נער ערבי.

נראה, כי מתנהלים אלה, הקשורים לרב כהנא, ביקשו בדרך זו להביע מחאה על תקרית בקבוק התבערה באלפי־מנשה.

אסור לנוע לבד

אלוף פיקוד הדרום האלוף יצחק מרדכי הוציא הוראה האוסרת עד להודעה חדשה, על קצינים וחיילים במרחב רצועת עזה לנוע יחידים גם ברחובות הראשיים. גם חיילים שיגיעו לרצועה לא במסגרת יחידותיהם, ייעצרו במחסום ארז ויידרשו לנוע משם והלאה בצבורים ועם נשק.

הוראה זאת תקפה מאז ההתנקשות בסרן רון טל בשבוע שעבר. עד השבוע שעבר היתה בתוקף הנחיה דומה לגבי תנועה ברחובות צדדיים והיתה המלצה לנהול תנועה דומה שלא במסגרת הוראה.

כזכור, רון טל נסע לבד ברכב הצבאי וללא הרובה האישי. ברשותו היה אקדחו הפרטי.

מהתגובות בה נפגע עולה, כי התכופף ימינה כדי לאחוז בו אחרי שברכב פגעו הקליעים הראשונים ואז פגע בו הקליע הרצחני בשוק השמאלי, היכה כנראה בזווית מסוימת באבר פנימי ובשל מהירות הלוע הגבוהה שלו שינה כיוון לעבר הלב וגרם מותו.

המצוד אחרי חוליית הרצח עדיין נמשך. לפי אותה ההערכות, השתתפו בפיגוע לפחות שלושה אנשים – המתנקש, אדם נוסף בתצפית ואדם נוסף לגיבוי או להסעת המחבלים מן השטח.

זאוס, דיוניסוס, הרקולס והרה בפסיפס רומי נדיר בציפורי

מאת צבי אילן, סופר "דבר"

פסיפס נדיר ביותר נתגלה בחפירות ציפורי שבגליל התחתון. הפסיפס כולל תיאורים מיתולוגיים של חתונה ושל הבאת מנחות ומתוארים בו האלים היווניים הראשיים. כלולות בו גם כתובות הסבר רבות ביוונית.

הפסיפס נתגלה בעונה השלישית של חפירות ציפורי, הנערכות בהנהלת ד"ר אהוד נצר מהאוניברסיטה העברית והפרופסורים אריק וקרול מאירס מדיוק יוניברסיטי, ארה"ב. הפסיפס, שהוא הראשון מסוגו בארץ, נתגלה בטריקליניום – אולם־הסבה בתוך מבנה גדול הסמוך לפסגת האתר ולתיאטרון הקדום. ככל הנראה היה זה ארמון של מושל או של אישיות בכירה.

הפסיפס כולל רצועה חיצונית דמויית האות ח' ותיאור פנימי. כל התיאורים נתונים במסגרות ומעליהן שמות הסבים ביוונית. בין התיאורים – ראש האלים זאוס יושב על כסא, תיאור של חתונת דיוניסוס, וכן האלים הרקולס והרה.

כמה מסגרות מתארות אנשים מביאים תנובת חקלאית, פירות ועוד. אדם אחד מביא תרנגולת שחוטה, וכן יש תיאורי ציפורים, מסכות, דגים, ברדלס וצבי. אלה הם תיאורים דיוניסיים, שנמצאו בחלקם ברצפות פסיפס באנטיוכיה שבסוריה ובגרש שבעבר הירדן.

אפשר להניח שהמבנה אינו של יהודים. הוא היה דו־קומתי, קירותיו היו מצופים טיח־פרסקו צבעוני, והיתה לו רצפת פסיפס גם בקומה השניה. השרידים נמצאו בשכבת הורס, כנראה מאמצע המאה הרביעית לספירה.

מהמקורות ידוע על שבתם של נוכרים בצד יהודים בציפורי, הנחשבת כעיר יהודית מובהקת, מקום שבתו של רבי יהודה הנשיא, וייתכן שהתגלית הזו שופכת אור על מקומם של הנכרים בעיר.

בחפירה נתגלו קטעי פסיפס שלא באתרם, ועליהם חלקי כתובת עברית. כן נתגלו שני מטמוני מטבעות, ממאות ג'־ד' לספירה.

הפסיפס כוסה היטב ביום ששי בצהריים, עם גמר עונת החפירות, ויחושף מחדש בעונה הבאה, להמשך המחקר.

רבין ימנה קצין־קישור לטפל בקשיי חיילים דרוזים בצה"ל

מאת גלי זליגר ומוסבח חלבי, סופרי "דבר"

שר הבטחון יצחק רבין הבטיח, כי ימנה קצין לטיפול בענייני החיילים הדרוזים המשרתים בצה"ל. ביום ו' היה שר הבטחון אורח העדה הדרוזית בביקור בכפר ביר אל מכסור שערך לרגל חג הקרבן.

ראשי הדרוזים באו בשורה של תביעות לשר הבטחון, ומהן עולה כי אין קצין קישור לענייני הדרוזים בצה"ל וכי אין קריטריונים ברורים להיענות לבקשות התגברות של דרוזים לצה"ל. המתגייסים נמצאים במעמד של משרתי מילואים בתנאי קבע ויש בכך קיפוח ועיוות. אין גם טיפול בחיילים דרוזים משוחררים וכל הנושאים האלה דורשים בירור.

ביקור נוסף עשה השר בעדה הדרוזית כאורח הכפר מרר. גם שם העלתה שורה של תביעות בענייני הדרוזים המשרתים בצה"ל, ובהן תביעה להקצאת חלקות קבורה צבאיות בבתי הקברות של הדרוזים ביתובי הארץ, ותביעה לחון עריקים דרוזים שכמותן עלו רבים במבצע איתור עריקים ומנותקי קשר לפני כמעט שנה. שר הבטחון הבטיח לבדוק את הנושא.

4 ישראלים נספו

(המשך מעמ' 1)

הרכים ביוון – כך מסר אמש דובר משרד החוץ אהוד גול.

הדובר הוסיף, כי המחלקה הקונסולרית במשרד החוץ עושה עתה מאמצים לגלות את קרוביהם של הנספים, לקראת העברת הגופות ארצה.

סוכנות הידיעות הצרפתית מסרה, כי ארבעת הישראלים נשרפו חיים אתמול בהאיראוי, כ־8 ק"מ ממערב לאתונה על אוטוסטרדה אתונה־קורינתיה.

המשטרה היוונית דיווחה כי התאונה אירעה כאשר המכונית הפרטית בה נסעו שני הזוגות הישראלים התנגשה עם אוטובוס של תיירים, התהפכה ועלתה באש.

[illegible], כי משטרת יוון מסרה שהגופות נשרפו כליל בתוך הרכב, ולא תהיה איפוא אפשרות להחזיר את ארונות ההרוגים.

על פי נתונים ראשוניים שמות ההרוגים הם: יוחי ברוך ואוולין ברוך, תושבי נהריה, ועזרא כהן ורחל כהן, תושבי חיפה.

משרד החוץ עשה אמש מאמצים לאתר במרשם התושבים את הפרטים של שני הזוגות הישראלים שניספו בתאונה ביוון, על־פי מספרי הזהות שלהם. משטרת ישראל המשיכה בלילה במאמצים לאתר את המשפחות. בעת קבלת הידיעה המודעות לא היה ברור אם המדובר בזוגות נשואים או באחים.

חרדים

(המשך מעמ' 1)

ביקשה המשטרה מן החילונים להתפזר. גם ח"כ דדי צוקר ביקש מהם לפנות את המקום, וכאשר הפנייה הושבה ריקם, השתמשה המשטרה פעם נוספת בגאז מדמיע.

בדרכם חזרה למאה שערים ניסו החרדים לחסום את כיכר ציון, המשטרה מיהרה לפזרם בעזרת גאז מדמיע.

אתמול אחה"צ ביקשו ראשי העדה החרדית אישור מן המשטרה לארגון הפגנת המונים מול בית הקולנוע. מפקד משטרת ירושלים תנ"ץ יוסף יהודאי אישר לאנשי ר"צ ומפ"ם לקיים משמרת מחאה שקטה לא הרחק מבית אגרון. האיזור כולו גודר, והמשטרה הציבה בין החרדים לחילונים.

באזור בית אגרון קיימו כ־3,000 חרדים עצרת מחאה שקטה, שנמשכה כרבע שעה. מנהיג נטורי קרתא הרב אורי בלוי צעק "הציוניסטים והעירייה נתנו ביחד יד כדי לגרום לחילול שבת", ואלפי המפגינים זעקו "שאבעס, שאבעס".

אולם התנהגותם המאופקת של החרדים לא נמשכה זמן רב. בדרכם חזרה לעבר מאה שערים החלו החרדים ליידות אבנים – בתחילה לעבר צלמים ואחר־כך לעבר השוטרים.

אין הסלמה

לדעתו של מפקד משטרת ירושלים, אין הסלמה בפעילות החרדית לעומת שנים קודמות, אך עד אשר לא תיושב המחלוקת החוקית באשר לפעילותו של אולם הקולנוע בבית אגרון הוא יהווה מוקד לעימות בין החרדים לחילונים.

עיריית ירושלים הודיעה, כי היא העבירה אזהרה למוסדות המפעילים סרטים בירושלים, כי יוגשו נגדם תביעות משפטיות, ולכן יש להמתין לסיומו של תהליך זה ולקביעתו של בית המשפט.

שלוש מיכליות התגנבו

(המשך מעמ' 1)

להתרחק מנתיב השיט, מאחר שבמקום נערך תמרון צבאי.

במהלך ה"תמרון" שטו האניות בכיוון צפון דרך המיצרים שרוחבם 24 מילין, שם סיימו שעות ספורות קודם לכן המשמרות המהפכנים האיראנים תמרונים שנמשכו ארבעה ימים. עם שקיעת השמש בשעה שבע בערב נראתה השיירה כשהיא חולפת על־פני דובאי, ונראה שהיא תשלים את מסעה ותגיע לכוויית היום בצהריים.

אתמול אחר הצהריים התקרבה פריגטה איראנית לשיירה, לאחר שזו כבר עברה את מיצרי הורמוז. שתי ספינות אמריקניות נעו מיד לקראתה ושאלו אותה באלחוט לכוונותיה. מפקדה השיב כי הוא מסייר במים הבינלאומיים. במשך הזמן מה אחר כך ליוותה הפריגטה את השיירה בדרכה צפונה. היא שייטה במקביל לה במשך זמן מה במרחק של כחמישה ק"מ ממנה.

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד

ביום 12.8.1987 תונפקנה סדרות מלווה קצר מועד לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפדיון	ימים לפדיון
0927 א'	10	9.9.87	28
1017 ב'	40	7.10.87	56
1117 ג'	50	9.11.87	84

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג', 11.8.1987 (ערך יום ד', 12.8.1987).

ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.

הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.

התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד (סדרות מסוג א', ב' ג') התשמ"ד – 1984 – קובץ תקנות מספר 4615.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

משחת השיניים
יעילה פי 3
אלמקס במניעת עששת

תל־אביב:
נצח ישראל – נצח ישראל 11 פינת אבן־גבירול 53 – 226545
בני – דיזנגוף 174 – 222386
ירושלים:
אלבא – יפו 42 – 223703
חיפה:
נורדוי – נורדוי 13 – 664039
פתח־תקוה:
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק:
הורשבין – ר' עקיבא 11 בני־ברק – 782655
בת־ים:
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים 5515671
רחובות:
כללית – בני משה – 452381
רעננה – כפר־סבא – הדר השרון
גלעד – ויצמן 34 כפר־סבא

אלמקס

המדען הסובייטי דימיטרי וינוגראדוב (משמאל) נכנס למכונית של סוכני ה„אף.בי.איי." באולימפיה שבוושינגטון, לאחר שהודיע על רצונו לבקש מקלט מדיני בארה"ב. וינוגראדוב הגיע לארה"ב ביום ה' על סיפון ספינת המחקר הסובייטית „בבאוסקי". (צילום: א.פ.)

הרוזן טולסטוי נפגש עם שפטל ויעיד להגנה במשפט דמיאניוק

מאת ויליה שורץ, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – ההיסטוריון הבריטי, הרוזן ניקולאי טולסטוי, רוצה להעיד כעד ההגנה במשפטו של ג'ון דמיאניוק. הרוזן טולסטוי, נכד של ברדוד של הסופר לב טולסטוי, אומר, שכל מבוקשו הוא שייעשה צדק ושאין הוא נוקט כל עמדה בשאלת חפותו או אשמתו של דמיאניוק ואין לו שום עניין בנוהרתיון.

טולסטוי סיפר לסופר ה„ג'ואיש כרוניקל", כי דיבר ארוכות עם עו"ד יורם שפטל, אך אינו יודע מתי ייקרא להעיד. עדותו תתייחס לעניין זהותו של דמיאניוק. „אעיד בקשר לשאלת זיהוי מסמכי ההתאוררות ובקשר לשאלת האותנטיות של מסמכים סובייטיים", אמר.

הוא הסביר כי אנשי המלגמה וייפו אוקראינים רבים את מסמכיהם מחשש שיוחזרו לרוסיה. כן אמר, כי הטענה שמסמכים רוסים אמינים גם היא לא תמיד נכונה, וכי יש דוגמאות לכך שהסובייטים זייפו מסמכים.

ארגון לאומני אנטישמי המזכיר 'המאה השחורה' הוקם בברה"מ

לונדון (עסס"א). – הקמת ארגון שוביניסטי אנטישמי, המזכיר את „המאה השחורה" של תקופת הצאר, היא תופעה מדאיגה במדינה הסובייטית – נאמר בדו"ח שפורסם ביום ו' על־ידי המכון לעניינים יהודיים, הזרוע המחקרית של הקונגרס היהודי העולמי. הארגון, ששמו „פאמיאט" (זיכרון), הוא בעל ההשפעה הרבה ביותר מבין כמה ארגונים המציגים את עצמם כ„היסטוריים ופטריוטיים", שעלו על פני השטח בברה"מ מאז תחילת תקופת ה„גלאסנוסט" שם.

ד"ר האווארד שפיר, קצין מחקר של המכון, מציין כי הקמת הארגון האנטישמי „פאמיאט", אופיו ומטרותיו, מעוררים שאלות בסיסיות באשר לאופי החברה הסובייטית.

ארגון זה זכה לפרסום רב בעקבות מה שתואר כהפגנה ספונטאנית בכיכר מרכזית של מוסקווה ב־6 במאי 1987. כ־400 מפגינים צעדו לעבר בניין עיריית מוסקווה כשהם נושאים כרזות המגנות את תכנית ה„פרסטרויקה" של גורבצ'וב. הם דרשו להיפגש עם מזכיר המפלגה ועם מנהיג המפלגה במוסקווה אלצין.

מרואיינים שפורסמו בעיתונות הסובייטית אפשר ללמוד כי „פאמיאט" הוקם ב־1980 על־ידי כמה מעובדי המשרד לתעשייה האווירית של ברה"מ, שביקשו לשמר את האנדרטאות ההיסטוריות של מוסקווה נוכח האדישות שגילו בנושא זה חוגים רשמיים. נראה כי המטרות שהציב לעצמו הארגון השתנו כאשר חדרו לשורותיו לאומנים קנאים, הטוענים כי „קיים קשר בין הציונים והבונים החופשיים נגד העם הרוסי".

אנשי הארגון נמנעים אמנם מלתקוף ישירות את מיכאיל גורבצ'וב, אך הם כינו אותו בשם „בובה של ג'יאורגי ארבאטוב", יועצו היהודי לענייני מדיניות חוץ, העומד בראש המכון לארה"ב וקנדה שליד האקדמיה הסובייטית למדעים.

ד"ר שפיר מביע בטחונו בכך שהדעות של „פאמיאט" זוכות לתמיכתם של פקידי המפלגה בדרגים השונים. הארגון קיים כמה מדיוניו במשרדים של המפלגה הקומוניסטית. מתקבל הרושם שפגישותיו הן רבות משתתפים ושצעירים רבים נוטלים בהן חלק. ל„פאמיאט" סניפים או קבוצות של אוהדים בלנינגראד, בסוורדלובסק, נובוסיבירסק, פרט למרכז במוסקווה.

לקח צ'רנוביל: בני־אדם עשויים לספוג קרינה יותר ממה ששוער

שיקאגו (א.פ.). – תוצאות אסון הכור הגרעיני של צ'רנוביל מוכיחות באורח חד־משמעי כי בני אדם יכולים לעמוד בשיעורי קרינה רדיואקטיבית גבוהים בהרבה מכפי ששוער עד כה – נאמר במאמר שפרסם המומחה האמריקאי ד"ר רוברט גייל בגליון יום ו' של כתב־העת של אגודת הרופאים האמריקאית. גייל קובע עם זאת, כי ממחקר שערך בנושא עולה, כי אין כל דרך רפואית להתמודד עם השלכותיה של מלחמה גרעינית.

„התשובה הרפואית לצ'רנוביל, שכללה רופאים ומדענים מיותר מ־20 מדינות וציוד ואספקה בכמה מיליוני דולארים, היתה, נראית סוריאליסטית בהקשר של מלחמה גרעינית", כתב גייל, הרופא האמריקאי שהוזמן על־ידי שלטונות ברה"מ לטפל בקרבנות אסון צ'רנוביל, במאמרו. „אין כל אפשרות לתגובה רפואית ממשית על שימוש מכוון אף בכמות קטנה מ־10 אחוזים מהנשק הגרעיני המצוי במאגריהן של המעצמות."

גייל מציין במאמרו כי יותר מ־90 אחוז מ־500 נפגעי הקרינה שאושפזו בעקבות האסון החלימו כבר לחלוטין או נמצאים בשלבי החלמה שונים. קודם לאסון סברו מדענים כי שיעור קרינה שמעל ל־450 ראד (ראד אחד שווה לכ־50 צילומי רנטגן) יהיה קטלני לכ־50 אחוז מהאוכלוסייה, אבל יש בין הנפגעים של צ'רנוביל כאלה שנחשפו לקרינה של יותר מ־600 ראד, ובאמור, רובם החלימו.

רוברט גייל אמר בסוף השבוע בראיון טלפוני שנערך עמו בעקבות פרסום מאמרו, כי הוא מאמין שביכולתם של רופאים להציל בני אדם שנחשפו לרמת קרינה עד כ־800 ראד, תוך שימוש בטיפולים מתוחכמים שנוסו בהצלחה בצ'רנוביל.

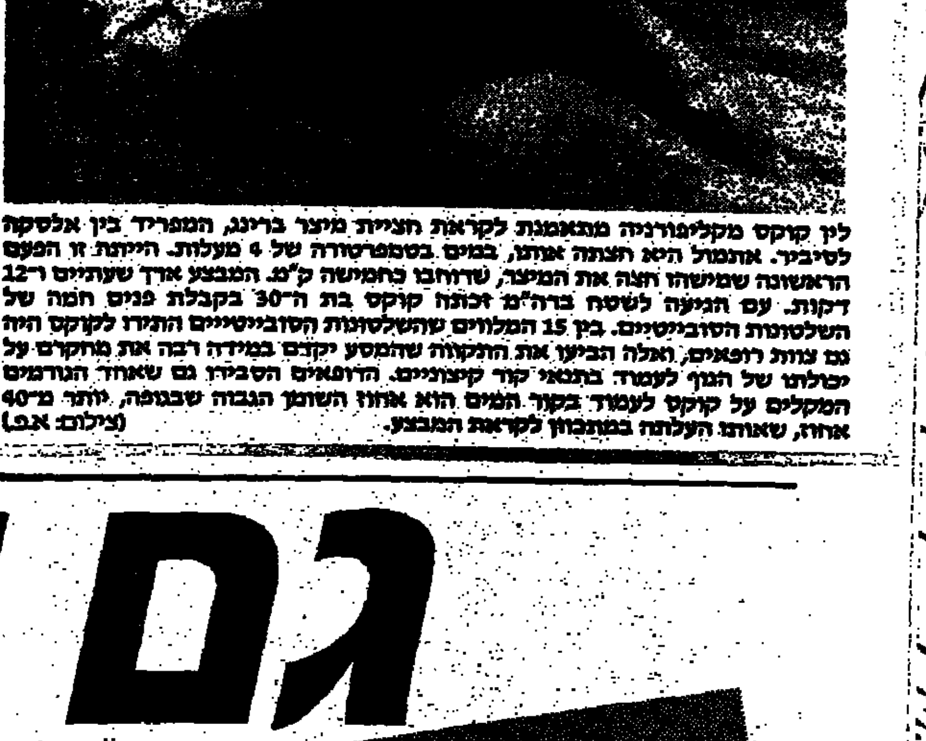

לין קוקס מקליפורניה מתאמנת לקראת חציית מיצר ברינג, המפריד בין אלסקה לסיביר. אתמול היא חצתה אותו, במים בטמפרטורה של 4 מעלות. הייתה זו הפעם הראשונה שמישהו חצה את המיצר, שרוחבו כחמישה ק"מ. המבצע ארך שעתיים ו־12 דקות. עם הגיעה לשטח ברה"מ זכתה קוקס בת ה־30 בקבלת פנים חמה של השלטונות הסובייטיים. בין 15 המלווים שהשלטונות הסובייטיים התירו לקוקס היה גם צוות רופאים. אלה הביעו את התקווה שהמסע יקדם במידה רבה את מחקרם על יכולתו של הגוף לעמוד בתנאי קור קיצוניים. הרופאים הסבירו גם שאחד הגורמים המקלים על קוקס לעמוד בקור המים הוא אחוז השומן הגבוה שבגופה, יותר מ־40 אחוז, שאותו העלתה במתכוון לקראת המבצע. (צילום: א.פ.)

מות שמעון הישיש עשוי להעמיק הקיטוב בין הקבוצות המארוניות

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

קמיל שמעון, מנהיגה הישיש והותיק ביותר של העדה הלבנונית המארונית מת שלשום מהתקף לב בגיל 87. היום ייקבר שמעון באחוזת הקבר של משפחתו בכפר דיר אל־קמר שבאיזור השוף.

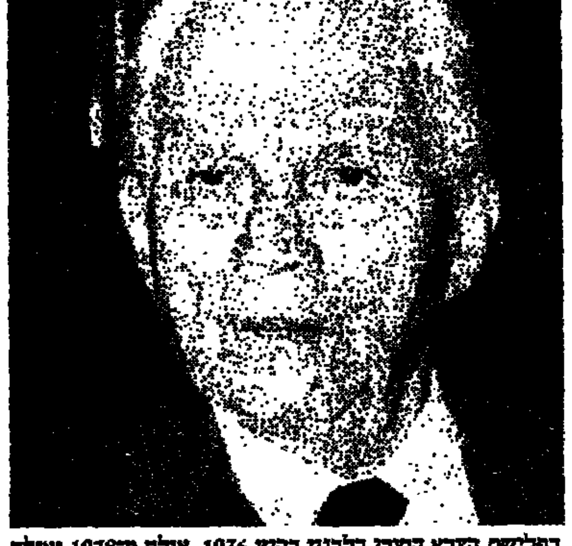

שמעון היה אחרון המנהיגים המארונים בעלי שיעור הקומה, למעט הנשיא לשעבר סלימן פראנג'יה, שנטלו חלק בחיים הפוליטיים בלבנון מראשית המאה הנוכחית ועד ליום מותם. בעקבות הרצח של בשיר ג'ומייל ב־1982 ומותו של מנהיג הפלאנגות פייר ג'ומייל לפני כשנה וחצי, נהפך שמעון למנהיגה האוטוריטטיבי ביותר של העדה המארונית. בתור שכזה הוא רכש לעצמו מעמד של אישיות מאחדת ומלכדת במחנה הנוצרי. מותו עלול להעמיק בטווח הארוך את הקיטוב בין הקבוצות המארוניות היריבות.

מאפריל 1984 כיהן שמעון כשר האוצר בממשלה הלבנונית שהוקמה על ידי ראש הממשלה הנרצח ראשיד כראמה. ממשלה זו לא הצליחה להתמודד עם המשבר הבין־עדתי בלבנון, ומותו של שמעון עלול להערים קשיים נוספים על דרך פעולתה.

קמיל שמעון החל את הקריירה הפוליטית שלו בסוף שנות ה־20 לאחר שרכש השכלה משפטית במוסדות החינוך של המיסיון הצרפתי בביירות ובלונדון. עוד לפני שזכתה לבנון בעצמאותה ב־1943, הוא נבחר ציר בפרלמנט מטעם מחוז הר הלבנון.

שמעון נמנה על חבורת המנהיגים הלבנונים שלחמה למען עצמאותה של לבנון מידי השלטון התורכי ואחר־כך מידי השלטון הצרפתי. הוא הוגלה על ידי התורכים בראשית המאה יחד עם אביו לאנטוליה, ואחר כך הוחזק במעצר בית בדרום לבנון על ידי שלטונות המנדט הצרפתי. לאחר השגת העצמאות כיהן שמעון כשר הפנים בממשלת ריאד א־סולח. ב־1944 הוא מונה לתפקיד שגריר לבנון בלונדון ומתוקף תפקיד זה ובתור ראש משלחת לבנון באו"ם ב־1946 הוא נקט עמדות פרו־פלשתינאיות, בתקופה שבה דן האו"ם בעתידה של ארץ־ישראל. מאוחר יותר שינה שמעון את גישתו כלפי הפלשתינים ועמד בראש המחנה הנוצרי בלבנון שתבע את סילוקו של אש"ף ממדינה זו.

בשנות ה־40 כיהן שמעון כשר בכמה ממשלות לבנוניות ובקיץ 1952 הוא נבחר לנשיא לבנון, תפקיד בו כיהן עד לשנת 1958. כנשיא נקט שמעון בעמדות פרו־מערביות מובהקות והתנגד למדיניותו הפאן־ערבית של גמאל עבד אל־נאצר. כאשר נקלעה לבנון ב־1958 למלחמת אזרחים בעקבות התחזקות ההשפעה הנאצריסטית במדינה זו, הזעיק שמעון ללבנון 5000 חיילי מארינס אמריקאים ששמו קץ למלחמת האזרחים. עם פרישתו מהנשיאות הקים שמעון את „המפלגה הלאומית הליברלית" שלאחרונה הועמד בראשה בנו דני שמעון. בסוף שנות השישים חזר קמיל שמעון לפעילות פוליטית במסגרת בריתו עם המנהיגים הנוצרים פייר ג'ומייל ואמיל אדה. אולם הוא לא נבחר יותר לתפקיד הנשיאות ובמקומו נבחר כנשיא ב־1970 סלימן פראנג'יה.

עם פרוץ מלחמת האזרחים הלבנונית, באפריל 1975, הנהיג שמעון יחד עם ראשי הפלאנגות את המאבק נגד כוחות אש"ף ומחנה השמאל בלבנון. מתוך רצונו להגן על העדה הנוצרית מנחת זרועם של הפלשתינים וגורמי השמאל, תמך שמעון בפלישת הצבא הסורי ללבנון בקיץ 1976. אולם מ־1978 ואילך כאשר התפתחו עימות מזוין בין הנוצרים לסורים התייצב שמעון בראש המחנה הנוצרי שתבע את סילוקו של צבא סוריה מלבנון. יחסיו עם פייר ג'ומייל היו שילוב של יחסי ברית ומתיחות מוסווית במסגרת מאבק להגמוניה על העדה המארונית. שמעון שאב את כוחו מהמעמד הנוצרי הנמוך של תושבי איזור הר הלבנון ואילו פייר ג'ומייל נחשב למייצגה של הבורגנות הנוצרית. בראשית שנות השמונים ניסה שמעון לבוא בברית עם המחנה הדרוזי כדי לחזק את מעמדו נגד ראשי הפלנגות.

שמעון היה מראשוני המנהיגים המארונים שיצרו קשרי ברית עם ישראל במהלך מלחמת האזרחים הלבנונית ועוד קודם לכן. יחד עם זאת הוא דאג להסתיר את מגעיו עם גורמים ישראליים ולשמור במשך תקופה ארוכה גם על צינורות הידברות עם הסורים. יש הטוענים שב־1975 תמך שמעון בכינון איחוד בין סוריה ללבנון. במהלך מבצע של"ג טיפח שמעון שאיפות להפוך מחדש לנשיא לבנון. אולם שאיפות אלו עלו בתוהו משהתברר לו שישראל תומכת במועמדותו של בשיר ג'ומייל לנשיאות. לאחר רצח ג'ומייל ונסיגת צה"ל מלבנון התייצב שמעון בראש הקואליציה המארונית שהכשילה ב־1986 את יוזמת ההסדר הסורית בלבנון. הוא רכש לעצמו שונאים רבים מקרב קבוצות השמאל הלבנוניות והפלשתינאים שניסו פעמים רבות להתנקש בחייו. בכל פעם שניצל שמעון מנסיון התנקשות (שהאחרון שבהם התרחש בינואר השנה) הוא זקף זאת לזכות האל ולתשמישי הקדושה הנוצריים שהוא ענד על צווארו.

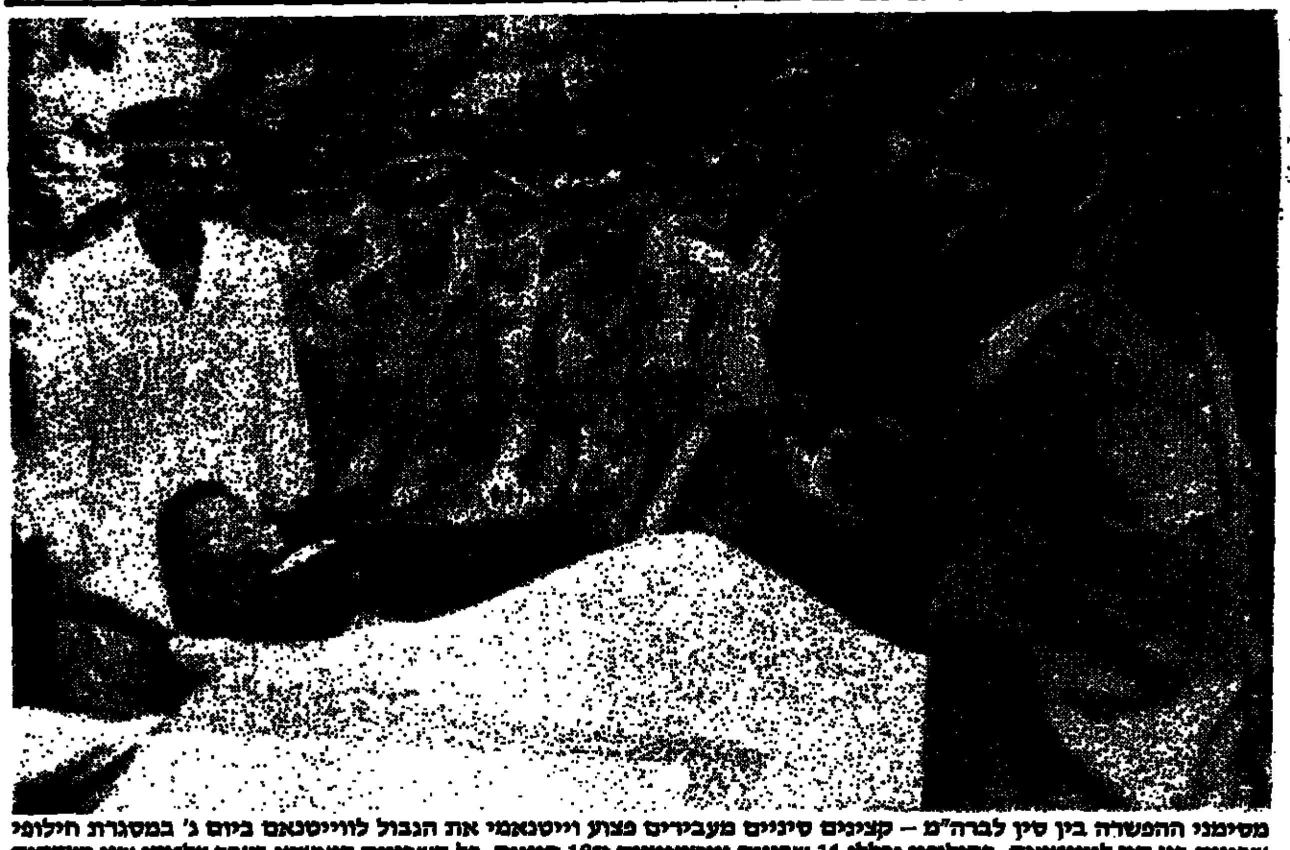

מסימני ההפשרה בין סין לברה"מ – קצינים סיניים מעבירים פצוע וייטנאמי את הגבול לווייטנאם ביום ג' במסגרת חילופי שבויים בין סין לווייטנאם. בחילופין נכללו 14 שבויים וייטנאמיים ו־18 סיניים. כל השבויים הואשמו בעבר על־ידי שני הצדדים בחציית הגבול לצורך ריגול. (צילום: א.פ.)

סיבוב שני של שיחות גבול נפתח בפקין בין נציגים של ברה"מ וסין

פקין (א.פ.). – סיבוב שני של שיחות גבול נפתח ביום ד' בין סין לברה"מ, ובשני הצדדים שוררת אופטימיות לגבי סיכויי הצלחתן. אחד מסגני שר החוץ הסובייטי, איגור רוגאצ'וב, עומד בראש המשלחת הסובייטית לשיחות, הנערכות בבירת סין.

השיחות התחדשו בפברואר השנה לאחר הפסקה של שמונה שנים. דובר ממשלת סין מא יוזהן חזר בתדרוך יומי שלו לכתבים, שערך בשבוע שעבר לקראת התחדשות השיחות, על עמדתה הרשמית של סין ביחס למחלוקת ארוכת השנים בנוגע לתוואי הגבול בין שתי המדינות, שלפיה לפרות שרוסיה הצארית תפסה במאה ה־19 שטחים נרחבים מאדמת סין בתוקף חוזים „לא שקולים", שכנה סין ליישב את המחלוקות על בסיס חוזים אלה.

חידוש השיחות השנה התאפשר לאחר שמנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב הסכים להשיב לריבונות סינית מספר איים על הנהרות אמור ואוסורי שבקטע הצפוני־מזרחי של הגבול בן 75,000 הק"מ. קודם לכן טענו הסובייטים שהגבול עובר לאורך גדותיהם הסיניות של הנהרות.

התחדשות השיחות מעידה על מידה מסויימת של הפשרה ביחסי שתי המעצמות הקומוניסטיות, אם כי טרם סולקו מן הדרך שלושת המכשולים העיקריים לנורמאליזציה מלאה, בעיקר מנקודת הראות הסינית. סין עומדת על כך שהיא לא תהיה מוכנה לנרמל את יחסיה עם ברה"מ בטרם תסיר ברה"כ את תמיכתה מהכיבוש הווייטנאמי של קמבודיה, תחזיר את צבאה מאפגניסטאן ותסיג את חייליה מגבולה עם סין.

בתדרוכו הדגיש מא כי מבין שלוש הנקודות החשובה ביותר היא זו הנוגעת לקמבודיה. „כל עוד תומכת ברה"מ בווייטנאם בתוקפנותה כלפי קמבודיה וסין תומכת בשלוש מפלגות הקואליציה של ממשלת קמבודיה הדמוקראטית בהתנגדותה לכיבוש, סין וברה"מ הן בעצם במצב של עימות", הוא אמר.

רבין נקרא להגיב על קריאת שמיר – שצה"ל יתיישר לפי המתנחלים

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בכנסת

מזכ"ל מפ"ם ח"כ אלעזר גרנות תובע משר הבטחון יצחק רבין להגיב על קריאתו של ראש הממשלה למפקדי צה"ל לכוון את פעילותם בשטחים על־פי דעתם של המתנחלים אנשי „גוש אמונים".

גרנות קובע, כי העדר תגובה מצידו של רבין עלול להתפרש ב„גוש אמונים" כאור ירוק לפעול במקום צה"ל ביהודה ושומרון.

ח"כ יאיר צבן ממפ"ם תובע בתוך כך משר המשטרה חיים בר־לב להורות על הפסקת ההליכים נגד חנא סניורה. ח"כ צבן מאשים את המשטרה, כי היא נכנעת ללחץ המתנחלים וקיצוני „גוש אמונים" ומסייעת בכך להחרפת היחסים עם הפלשתינים בשטחים.

„אין להעלות על הדעת שהמשטרה תתנכל לאישיות ציבורית פלשתינית כמו חנא סניורה, שישראל הסכימה רשמית כי הוא כשיר בעיניה לייצג את הצד הפלשתיני במו"מ אפשרי, בדעתה היטב את עמדותיו המדיניות וקשריו עם ההנהגה המדינית של אש"ף", אמר ח"כ צבן.

חייל חשוד במכירת אמצעי לחימה תמורת סמים בבית־צפפה

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

חייל בשירות סדיר חשוד במכירת רימונים ואמצעי לחימה לתושבי בית צפפה תמורת סמים – פרשה זו נחשפה בסוף השבוע בבית־משפט השלום בירושלים.

נציג מחלק המיעוטים של משטרת ירושלים מסר בבית המשפט כי החשוד עלי עליאן בן 25, המתגורר בבית צפפה, חשוד כי קיבל מחייל צה"ל לפני שנתיים ארבעה רימוני יד, כדורים לנשק ונפץ, ותמורתם שילם בסמים מסוכנים.

החשוד נעצר כבר לפני שבועיים, אך הפרשה נאסרה לפרסום. זמן קצר לאחר מעצרו, הוא הוביל את חוקרי המשטרה למקום שבו הסתיר חלק מאמצעי הלחימה.

חוקר המשטרה מסר, כי בפרשה מעורבים חשודים נוספים. חלקם נעצרו, והחקירה נמשכת. מעצרו של עליאן הוארך בשמונה ימים נוספים.

חברת תרופות בארה"ב מבטיחה

סוף־סוף: אפרודיזיאק אמין שאינו גורם נזק

אינדיאנאפוליס (ע"ר). – יצרנית התרופות האמריקאית הגדולה „אלי לילי ושות'" הודיעה ביום ו' על תרופה חדשה שפיתחה, העשויה להשיב את החשק המיני לגברים ונשים שאיבדו אותו.

החברה פנתה לציבור בהודעה, שבה הזמינה גברים ונשים לסייע במבצע ניסויו של התכשיר החדש. דובר החברה אמר על התכשיר, כי „הוא עדיין בשלב מוקדם ביותר וטרם הגיעה השעה להסיק מסקנות כלשהן באשר לתועלת שהוא יכול להביא". בתי־החולים האוניברסיטאיים בקליבולנד נבנים עם 15 האתרים ברחבי ארה"ב שבהם ינוסה התכשיר, שנועד לדרבן חלק מהמוח, האחראי לתאווה המינית.

קמחי ושווימר ביקרו בארה"ב – בלי בעיות

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – דוד קמחי ואל שווימר ביקרו בשבועיים האחרונים בארה"ב, כל אחד לחוד, ולא נתקלו בשום קושי בבואם ובצאתם. השניים, יחד עם עמירם ניר ויעקב נמרודי, היו נושא לדיונים בין ארה"ב לישראל בקשר למסירת עדות לפני השופט החוקר המיוחד, הבודק את היבטיה השליליים של הפרשה האיראנית, והוגשו להם צווי הבאה להופיע בפניו.

בשבוע שעבר החליט בוואשינגטון השופט הפדראלי אוברי רובינסון, כי השופט החוקר לורנס ולש יגיש לו את השאלות שברצונו לשאול ושהוא יחליט על אילו מהן יענו הישראלים, כשהקריטריון המדריך יהיה שהם לא יצטרכו לענות על שאלות הנוגעות לפעילותם כשליחי מדינת ישראל.

בתדרוך לעתונאים שהיה בסוף השבוע אמרו אנשי משרדו של השופט החוקר, כי אין כל כוונה להגיש כתבי אישום פליליים נגד הישראלים שהיו מעורבים בפרשה האיראנית, אלא רצון ללמוד מתוך עדותם על מעשים פליליים של המשתתפים האמריקאים.

בליכוד קוראים לפטר את צור על ביקורתו

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

ח"כים בליכוד קוראים לראש הממשלה יצחק שמיר לפטר את שר הקליטה יעקב צור בתגובה על דברים בוטים שהשמיע נגד הממשלה בהפגנת נציגי ההתיישבות לפני הכנסת ביום ד' שעבר.

„רק טמטום, קוצר־חושים ותעתועי פוליטיקה יכלו להביא את הממשלה לעמוד מנגד ולגרום למתיישבים לבוא לכאן", אמר צור למפגינים.

בפנייתו אל ראש הממשלה קורא ח"כ חיים קופמן לתבוע מצור, שיחזור בו מהדברים שהשמיע ויתנצל עליהם. אם יסרב, מוטל על ראש הממשלה לפטרו.

ח"כ עוזי לנדאו הזכיר את איומו של יעקב צור להתפטר מהממשלה, אם לא יוסדר הסיוע להתיישבות. „הציבור מצפה בכליון עיניים לכילוי ההבטחה", אמר ח"כ לנדאו והדגיש, שלא ייתכן להיות חבר בממשלה ולהשמיץ אותה.

גם וילה וגם וולוו.
בבת אחת
דבר פיס
ההגרלה ביום ה'.
קנה אותו היום!
יחידת הפרסום

■ דרום־קוריאה

אופוזיציה טוטאלית בלתי־מתפשרת

בהלוויות הנערכות בדרום־קוריאה אין רואים רק אבלים. „זהו דף חדש", אמר בפנים צוהלות אחד המשתתפים בהלווייתו של הסטודנט לי האן יול. „הדרך חזרה חסומה".

פקיד הבנק הנלהב שאמר מלים אלה, היה אחד מהמוני אנשים שבאו לחלוק כבוד אחרון לסטודנט יול, שנהרג בעת ההפגנות הסוערות של יוני. מכיוון שהלוויות המוניות אלה הן בעצם הפגנות הנערכות לקורבנותיהם של ההפגנות הקודמות, ברור מדוע משתתפים בהן לא רק אבלים.

הפגנות הסטודנטים – ההמוניות לא פחות – מדהימות באלימותן. הם הופכות לתנועה עממית, המקיפה גם חוגים לא־סטודנטיאליים: פקיד הבנק כבר אינו יוצא־דופן בהזדמנויות כאלה. התביעה לדמוקרטיזציה מקיפה גם פקידים ועובדים בכירים, תרשתנים ואנשי־אוניברסיטאות – וגם נשותיהם מצטרפות לדרישות. לעתים, הן משמשות פה לעמדותיו של אדם שמעמדו מונע ממנו להתבטא בעצמו.

בעת האחרונה החל המשטר לסגת לאטו מעמדותיו הנוקשות, ונענה לתביעות להכין חוקה חדשה. ככל שדיוניהן של מפלגות השלטון עם מפלגות האופוזיציה נכנסים להילוך גבוה יותר, כן מתרבים החששות. תקוות כבר התעוררו – כבר בשנת 1960 היו הפגנות המונים סוערות נגד משטר סינגמאן רי – והאכזבה, שמעולם לא איחרה לבוא, תמיד היתה כגודל התקוות.

אז מצמצמים את ביטויי התקווה, אומרים ש„רוצים לקוות" – מקווים למעט שלוות־נפש ולקצת יותר חופש ביטוי; לניטרול עוצמתם של פקידי הממשל, הרומסת את המעיזים להתבטא בביקורתיות והעושה שימוש לרעה ברצונם למצוא־חן ולעבוד בשקט.

צעד קדימה, שניים לאחור

גודל התקווה נחשף לאור היום כאשר שואלים את בני דרום־קוריאה „ומה אם לא? מה יהיה אם לא יהיה שינוי בחוקה?" ואכן, מה יקרה אם יכשל תהליך הדמוקרטיזציה, שפקיד הבנק הצוהל חושב עליו שהוא בלתי־הפיך? „אראו", באה התשובה, „יהיה אסון".

כישלונם של הניסיונות הקודמים – 1960 וממשלת צ'אנג מיון, האירועים הקשים של 1979 ו־1980 לאחר רצח פארק צ'ונג הי – מראה שבדרום־קוריאה, אם נכשל הצעד קדימה או במקומו מתבצעים לפתות שני צעדים לאחור. הניסיון הבא מתחיל, במובן מסוים, מנקודה חלשה עוד יותר מזו של הקודם לה.

„לכן", אומר אקדמאי בכיר באחת האוניברסיטאות, „לא די בתיקון מוסדות הממשל". צריך גם לשנות את המנטאליות הפוליטית, „וזה דורש זמן". השלטונות הלכו לקראת האופוזיציה: כוחות־הביטחון נצטוו להתאפקות בלתי־רגילה בעת הלווייתו של הסטודנט יול; בתי־הכלא העמוסים הוציאו לחופשי רבים מהאסירים הפוליטיים; פעילי אופוזיציה אחרים זכו לחנינה וההליכים נגדם בוטלו. יתר צעדיו של רו טאי וו, הכוח הדוחף את השלטונות ליתר דמוקראטיזציה, נותרו על הנייר. האופטימיסטים אומרים שזה זמני, הפסימיסטים מזכירים שהחנינה לא ביטלה את ההליכים נגד פעילי האופוזיציה אלא רק השעתה הליכי משפט אלה.

הממשל דורש מהאופוזיציה לגלות התאפקות, וגם בתוכה יש כאלה הדורשים זאת – הם קוראים לזה ריאליזם, ביטוי לבגרותה הפוליטית של האופוזיציה בעת שבגרותה הפוליטית של המדינה עומדת בפני מבחן חשוב.

האופוזיציה החוקית נישאה על־גבי גל אי־שביעות הרצון העממית – היא לא יצרה אותו ולא דחפה אותו, והשפעתה עליו היתה שולית למדי. יוזמותיו של רו, שהיוו תשובה לגל העממי, הפתיעו אותה. היום, עליה לפעול בשני תחומים נפרדים, אפילו נוגדים. מצד אחד עליה להוכיח שהיא מובילה את הכוחות העממיים הדורשים דמוקרטיזציה, ומצד שני עליה להופיע כאלטרנאטיבה אמינה. עליה ליטול לידיה את היוזמה, אך עליה לאפשר לשלטון מרווח־פעולה כדי שלא לדחוק אותו אל הקיר ולמנוע בכך את סיכויי הפשרה.

אם יעלה הדבר בידה, יהיה בכך משום שינוי חד ביותר בהשוואה לפעולתה בעבר. עד כה היתה זו אופוזיציה טוטאלית, עיקשת, בלתי־מתפשרת. זה עלה בקנה אחד עם עוצמת הדיכוי שסבלו האזרחים שניסו לממש זכויות דמוקראטיות בסיסיות. בעל בית־חרושת שהתבטא נגד הממשל היה צפוי למצוא, למחרת היום, את פקחי מס־ההכנסה מתגוללים במשרדו – מעכבים ומונעים המשך העבודה ומורידים לטמיון השקעות בהן, עבודה של שנים ומאמצים אדירים של פועליו.

ללכת עד הסוף

הסטודנטים שנהרגו בהפגנות, האנשים שנאלצו „לקנות סיגריות" – זהו הביטוי לשוחד ולדמי „לא־יחרץ" – לפקידי־ממשל מושחתים: אלה רק שתי פנים של חוסר־הדמוקראטיה בדרום קוריאה. הפריחה הכלכלית שהארץ נהנית ממנה, דוחפת חלק ממנהיגי מפלגת השלטון לעלות על דרך הפתיחות. ברור שהם לא יהיו מוכנים „ללכת עד הסוף". אומנם רוב בני המעמד הבינוני יסתפקו בהתפתחות דמוקראטית הדרגתית, אפילו חלקית, אבל הפועלים רוצים שלא ישכחו אותם ואת דרישותיהם. הם עובדים קשה מאוד, בתנאים מחפירים ותמורת שכר זעום. אם יצטרפו חלק מקשייהם אלה לסטודנטים, שמנהיגיהם האקטיביסטים שוחררו ממחנות המעצר המשמשים לשיכון אסירים פוליטיים – ייעצר תהליך הדמוקראטיזציה ברגע. המאבק יעבור לפסים חריפים עוד יותר.

בינתיים יש מעט מאוד סימנים שהדבר עומד להתרחש. מהתפתחות כזו חוששים גם חלק ממנהיגי האופוזיציה, וברור שגם הדמוקראטים ביותר מבין אנשי השלטון רואים בה חרב מתהפכת. אולי לזה התכוון מי שאמר שצריך לנהל בזהירות את המסע הדרום־קוריאני אל עבר הדמוקראטיה, כי אין פותחים את מכסה של סיר־לחץ להם באבחת־יד אחת.

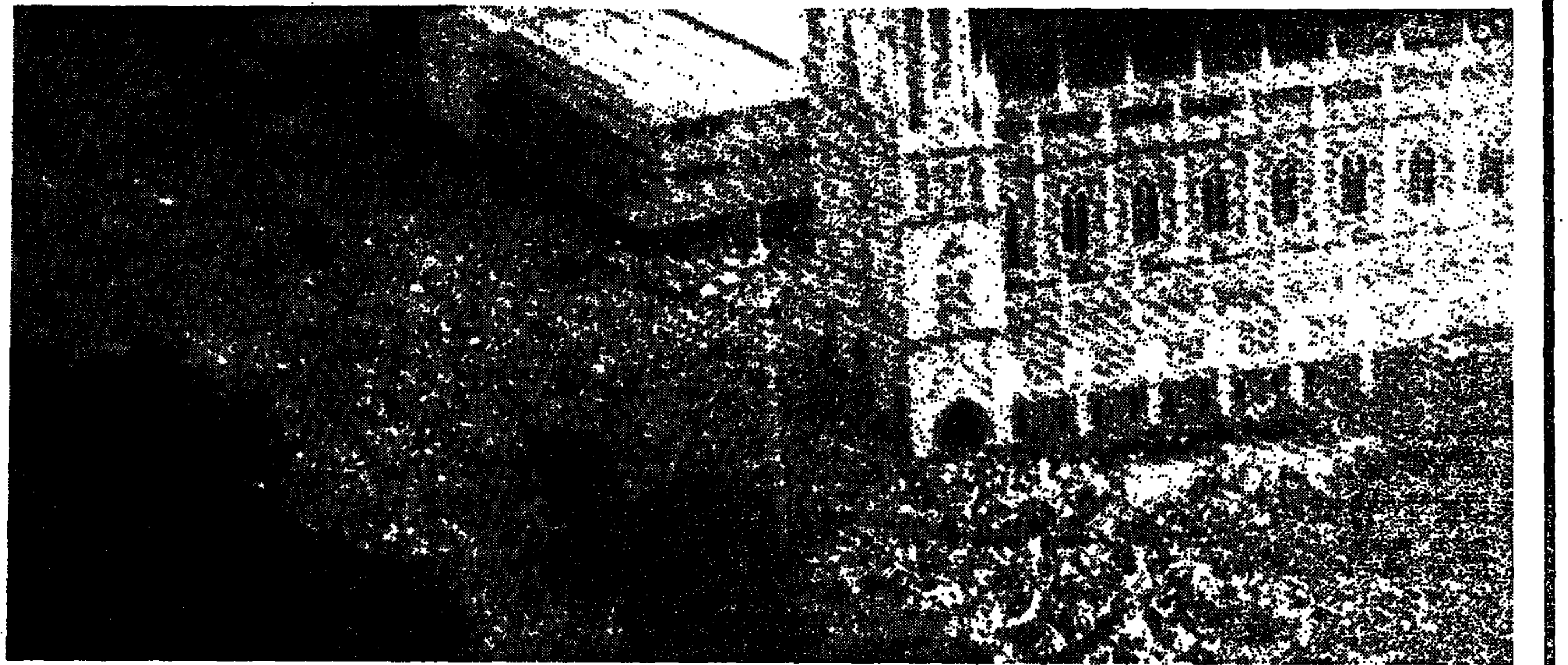
אי־השקט המרכז־אמריקאי עבר גם לפנמה, רבבות מפגינים מן האופוזיציה התכנסו בסוף השבוע ברחבת כנסיית „אל כרמן", למורת האיסור

■ יפאן

טאנאקה לא ילך לכלא

קאקואי טאנאקה צריך להיות אסיר תודה על כי השאיפה לקידמה איננה תכונה בולטת של מערכת המשפט היפאנית. טאנאקה נאסר לפני 11 שנה והואשם בקבלת שוחד מחברת המטוסים האמריקאית „לוקהיד" בזמן שהיה ראש ממשלה. ב־1983 הוא נשפט ונדון לארבע שנות מאסר. לפני כשבועיים, ב־29 ביולי, נדחה ערעורו הראשון נגד ההרשעה. עכשיו הוא יפנה לבית המשפט העליון, אשר אם יסכים לטפל בערעור, הוא עשוי לפסוק בעניין בעוד ארבע שנים. טאנאקה בילה זמן קצר בכלא אחרי המאסר, אך מאז הוא משוחרר בערבות.

השוחד כה שכיח בפוליטיקה היפאנית שבעיני רבים אין הדבר נחשב לפשע. אף אחד מ־40 חברי הפרלמנט שהואשמו בשחיתות מאז מלחמת העולם השנייה לא הגיע לבית־הסוהר. בבחירות הכלליות שנערכו בשנה שעברה שמר טאנאקה על מושבו הפרלמנטרי. עד 4 ביולי, כאשר הסיעה שלו נתפלגה במחלוקת מי צריך להיות ראש הממשלה הבא, הוא עדיין נחשב ל„ממליך המלכים" של המפלגה השלטת.

טאנאקה הוא, כמובן, משהו מיוחד. הוא אדם שעלה בכוחות עצמו ממוצא איכרי ושלט בדמוקרטים־הליברלים, מפלגה גדושה בבוגרי משפטים. „הבולדוזר הממוחשב" הוסיף כתם של צבע לפוליטיקה האפורה של יפאן. בדומה למנהיג הנוכחי של יפאן, יאסוהירו נאקאסונה, היו גם לו רעיונות גדולים. כראש־ממשלה בין 1972 ל־1974 הוא דיבר על „עיצוב מחדש של האיים היפאניים". הוא הציע מסילות ברזל חדשות ומרכזים בפרובינציה כדי למשוך את העסקים מן המאקרופוליס טוקיו־אוסקה הצפוף להחריד – גם אל מחוז הבחירות שלו עצמו, ניגאטה.

המפלגה הסוציאליסטית היפאנית אומרת שהיא תלחץ לסילוקו של טאנאקה מן הפרלמנט. אבל ועדת האתיקה, שתצטרך לאשר זאת, מעולם לא התכנסה. לדמוקרטים הליברלים יש סיבה טובה לחשוש ממה שתעלה הוועדה.

טאנאקה החולה – הוא בן 69 ולוקה בשיתוק חלקי בעקבות שטף דם במוח – לא ילך בוודאי לכלא גם אם ייכשל ערעורו האחרון. בתי המשפט ביפאן רשאים, לפי שיקול דעתם לשחרר כל אדם שהורשע, והוא מעל לגיל 70, מישיבה בבית־הסוהר.

■ מוזאמביק

סוף המארקסיזם של מאשל?

„לא בא בחשבון": זוהי התגובה שישמע כל כי שמוכיח בפני מנהיגי מוזמביק את האפשרות שייכנסו למשא־ומתן עם ראשי תנועת המחתרת „רנאמו".

אומר הנשיא שיסאנו: „האנשים האלה" – רק לעתים רחוקות הוא מקפיד לציין את שם ארגונם של מתנגדי משטרו, הוא רואה בהם לא יותר מאשר סכיני־חרב של דרום־אפריקה – „דורשים מן העם להגיה את הנזק שנגרם לו להשגת עצמאותו, לוותר על התחמושת שאפשרה לו להשיג את חירותו". ומוסיף אחד מאנשי מפלגת השלטון, הפרלימו: „ההבדל בין רנאמו לפרלימו נעוץ בעובדה שרנאמו מקבל את פקודותיו משלטונות דרום־אפריקה וכממשלת ליסבון, ואליו אדוניו של הפרלימו הוא העם המוזמביקאי".

כסוף השנה שעברה ניחתה על העם המוזמביקאי מכה קשה. המנהיג, האב־המייסד, סאמורה מאשל, נהרג בתאונת מטוס בתחומה האווירי של דרום־אפריקה. יחד עמו נספו כמה מן השרים ששירתו בממשלתו. עד היום לא לגמרי ברור אם היתה זו תאונה או פעולה צבאית, ואם פעולה צבאית – מה היתה אחריותם של אנשי רנאמו ומה היה תפקידה של דרום־אפריקה.

שיסאנו – היורש ששולט במדינה זה חודשים ספורים – הוא מדינאי שקט, ההפך הגמור ממאשל הסוער והמלהיב. הוא מדגיש שממשלתו ממשיכה את פעולתו של מאשל: אי־הזדהות; פתיחת שערי מוזמביק לפני כל המבקשים לעזור לה, הן מדינות המזרח הן מדינות המערב. מדיניות הממשלה הנוכחית – מדגישים אנשיו – היא המדיניות שאומצה בעת הוועידה הרביעית של פרלימו (1983), אשר הנשיא האהוב, מנוחתו עדן, לא הספיק ליישם.

בכל אופן, בחודש ינואר היה צורך לאמץ תוכנית הבראה מקיפה שמשימתה „להניע מחדש את הכלכלה ולהקטין את הגירעון". זה נשמע כמו כותרת של מסמך החתום בידי אנשי קרן המטבע הבין־לאומית, ואכן הצעדים שננקטו תואמים את הצעות המוסד הפיננסי הזה: סדרת פיחותים, קודם 420 אחוז ובסוף יוני עוד „פיחות קטן" של 100 אחוזים; גידול במשכורות בשיעור שבין 50 ו־100 אחוז; מסים חדשים; העלאת מחירים, בשיעור של 200 עד 400 אחוז; צמצום הוצאות המדינה; פיקוח על מכלול אמצעי־התשלום; ביסוס סקטורים כלכליים על כוונות רווח; הגדלת שיעורי הריבית הבנקאית על הפקדת סכומי־כסף שנועדו לחיסכון.

שיסאנו טוען שאינו אלא מוציא אל הפועל את רצונו של מאשל, ותובע מן העם להקריב את הקורבנות שדורשת טובת המולדת. יוקר המחיה וחוסר היכולת לעמוד במטלה הכלכלית המיוחדת – משכורת ממוצעת של 10,000 מטיקאים והוצאה של 1500 לקילו בשר ו־1001 לתפוח יחיד או לביצה אחת – דוחפו חלק מן האנשים לסחר־חליפין, ל„קאנדונגה" (השוק השחור), ול„חלטורות". אחרת אי־אפשר לגמור את החודש.

[illegible]

הממשלה הגיבה לאחרונה בצעדים כלכליים חדשים: משכורות אוגוסט יועלו בכ־50 אחוז; תעריפי השירותים הציבוריים יועלו גם הם, עוד בחודש יולי. קרן המטבע הבין־לאומית איפשרה למוזמביק להשיג פריסת־חובות ל־20 שנה, על סכום של 15 מיליון דולר. סך־כל חובה החיצון של המדינה – יותר משלושה מיליארד דולר.

האם הקיץ הקץ על המארקסיזם המוזמביקאי? האם הופכת מוזמביק למדינת שוק חופשי? „אנו בונים את הסוציאליזם", עונים המנהיגים במאפוטו הבירה. „צריך לתת לאנשים מזון, בריאות, חינוך".

אפילו בגדים אין לבני הארץ מוכת הרעב. ילדים אינם באים לבית־הספר מפני שבלי בגדים הם יכולים להמצא רק בבתים, ליד הוריהם המנועים מלפנות לטיפול רפואי כשל אותה סיבה – משפחות שלמות מסתובבות בבתיהן, בבקתותיהן, עירום ועריה.

וכי במה ירכשו להם בגד להסתיר מבושיהם?

הכלכלה קבורה תחת עיי־המפולת של מלחמה בת יותר מעשרים שנה. דוגמאות: במחוז הגוזה זמבזי, במרכז המדינה, יש עשרים ואחד בתי־חרושת לייצור תה. רק אחד פועל. היתר הושבתו בשל פעילות הרנאמו. בצפון־מערב הארץ עומד הסכר ההידרו־אלקטרי הגדול ביותר באפריקה. סכר קאבורה באסה יכול להפיק 2075 מגוואטים לשעה. כיום הוא מפיק 0.7 אחוז מיכולתו – פחות מ־15 מגוואטים לשעה: הרנאמו פוצץ כ־580 עמודי־חשמל מתוך 6400, שנועדו להוליך חשמל אל יוהנסבורג שבדרום־אפריקה – וכל המערכת מושבתת. החל מ־1984 מגיעה אספקת החשמל של מאפוטו מעבר לגבול. חברת „אסקום" – חברת החשמל הלאומית של דרום־אפריקה – מאירה, מחממת ומקררת את בירת מוזמביק. תוקף החוזה פג בפברואר 1985. בכל רגע יכולים פקידי ממשלת שיסאנו למצוא עצמם עובדים לאור נרות.

מוזמביק תלויה לחלוטין בסיוע של מדינות זרות. יותר מחמישים ארגונים הומאניטאריים נוטלים חלק בפעולות ההצלה. אלמלא גל האהדה הבין־לאומי, היתה מוזמביק מצויה בתהומיה של התהום. מאות המתנדבים עושים את עבודת הקודש שלהם תחת שמירה של חיילי הצבא המוזמביקאי, מפחד פעולות המחתרת. אין איש יודע מה תהיינה פעולותיו הבאות של הרנאמו ואפוטרופסיו החזקים.

במאפוטו חוזרים ומזכירים את סכנת הרנאמו, ומדגישים שיש צורך לפעול בכל החזיתות – גם חזית הכלכלה, גם חזיתות הבריאות והחינוך וגם החזית נגד הרנאמו שהביא את הארץ הגדולה למצב של פשיטת־רגל.

בפרטוריה ובליסבון יש שמועות על מגעים סודיים בין הרנאמו והפרלימו. כאמור, מנהיגי מוזמביק פוסלים את האפשרות ומכחישים את עצם העניין. האם יש מחשבה שונה מאחורי הצעתו של ז'ואקים שיסאנו, להעניק חנינה „ללוחמים שיסגירו את עצמם"?

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

וילות ובתים
דירות למכירה
מכוניות
רהיטים
הלוואות
טלוויזיות
ריפוי והרדיה
פוליש וניקיון
נרשמו לנישואין
הברזות
ריפוי והרדיה

[illegible]

חיים גלובינסקי ז"ל –
שנה למותו

על חיים אפשר לכתוב מסגנו מהיבטים שונים, חיים סולל־הכבישים ולאחר מכן מנהל מחלקת הכבישים בסולל־בונה, חיים איש „הפועל" שצמח ועסק במפעלי הספורט והיה עד ליומו האחרון ראש הספורטאים, חיים – כמעורב, רבות בשנים, בפעילות ציבורית וחברתית רב־מסלולית מאז „היישוב" הקטן ועד ימינו אנו.

ברצוני לציין את מעורבותו של חיים בתקופת ההתנדבות במלחמת העולם השנייה עת עשיתי עם חיים כברת־דרך של 5 שנים כחבר לנשק ולחיי השבי ב„סלגים" במחנות עבודה ובמכרות פחם בלוע הנאצים.

4 שנות השבי היו לשבויים הישראלים שנות מצוקה ומבחן־חיים הרת־עולם, כולנו והתנסינו בשנים אלו באחריות אישית בוללת מעל ומעבר שנקרה לאדם בחייו הרגילים, באותן השנים חיים הסרג'נט התגלם בסמך ימני וכמתנדב למופת שהעמיס על עצמו ניהול תקין של מחנה עבודה הגדול ביותר של השבויים הישראלים, הוליכו כושר אמיץ של סמכות ומנהיגות, ידע להתיצב בעוז ובתוקף בלתי רגיל מול המפקדה הגרמנית והינהה את ציבור השבויים לנהוג לפי נורמות מסודרות שנסיבות הזמן המקום ציוו עלינו.

חיים שהציבור הכיר אותו כג'נטלמן שקט ומאופק, היה בתקופת השבי מנהל ואף עצבני, אך בעמידתו ההולמת הצליח למצוא מוצא בסבכים שנוצרו ובדרך המיוחדת שלו למד להתיר „פלונטרים" מיותרים ומזיקים.

עם שובו מהשבי, המשיך חיים בפעילות, במרכז איגוד החיילים המשוחררים עסק רבות בשיקומם של פודיי השבי, דאג לפעננם ולטובתם, פודיי השבי העריכו ואהבו אותו ועד יום פטירתו שימש כיו"ר כבוד ומעיל של ארגון פודיי השבי ע"י איגוד החיילים המשוחררים.

שלמה סלע

מנת דם
חיים
לאדם

זכור!
תרומת דם אחת
מקנה ביטוח דם עתידי
למשפחתך ולך.

לתרומת דם
פנה לסניף
מגן דוד אדום הקרוב.

שר העבודה והרווחה

הודעה בדבר כוונה למתן צו הרחבה

לפי חוק ההסכמים הקיבוציים התשי"ז – 1957

בתוקף סמכותי לפי סעיף 26 לחוק ההסכמים קיבוציים, התשי"ז – 1957 (1), אני מודיע על כוונתי לתת צווים לפי סעיף 25 לחוק, המרחיבים את תחולת ההסכמים הקיבוציים הכלליים הבאים:

1. הסכם קבוצי כללי (7028/87) שבין אגוד העתונים היומיים בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, האיגוד הארצי של עובדי הדפוס, הכריכה והקרטונג, מיום כ"ד באדר התשמ"ז (25 במרץ 1987).
2. הסכם קבוצי כללי (7029/87) שבין המועצה הארצית לציוד מכני כבד לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, הסתדרות פועלי המתכת החשמל והאלקטרוניקה, מיום י"ג בשבט התשמ"ז (12 בפברואר 1987) בדבר תנאי שכר.
3. הסכם קבוצי כללי (7033/87) שבין ארגון הסוכנים ובעלי תחנות הדלק בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, הארגון הארצי של עובדי תחנות הדלק, מיום ט"ז באייר התשמ"ז (14 במאי 1987) בדבר תנאי שכר.
4. הסכם קבוצי כללי (7034/87) שבין התאחדות ענף הקולנוע בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המזכירות הארצית של מנהלי ועובדי הקולנוע, מיום י"ד בסיוון התשמ"ז (11 ביוני 1987) בדבר תנאי עבודה ושכר.
5. הסכם קבוצי כללי (7035/87) שבין התאחדות בעלי מפעלי הובלה בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, האגף לאיגוד מקצועי, מיום ט"ו בסיוון התשמ"ז (12 ביוני 1987) בדבר תנאי עבודה ושכר.
6. הסכם קבוצי כללי (7037/87) שבין לשכת התאום של הארגונים הכלכליים לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, האגף לאיגוד מקצועי מיום ה' בתמוז התשמ"ז (2 ביולי 1987) בדבר עדכון דמי הבראה.
7. הסכם קבוצי כללי (7052/86) שבין המרכז הארצי של ארגוני הקבלנים והבונים בישראל, לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל הסתדרות פועלי הבנין, מיום ה' בחשון התשמ"ז (7 בנובמבר 1986) בדבר תנאי שכר.

ג' באב התשמ"ז
29 ביולי 1987
(1) ס"ח התשי"ז עמ' 63.

משה קצב
שר העבודה והרווחה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי רחובות
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רח/2001/6" ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: התוויית מערכת כבישים חדשה, יעוד שטחים למגורים, לשטח לבנייני ציבור, ש.צ.פ, שינוי בגבול בין חלות מבנים 10,6.

האלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3769 חלקות 3, 19 חלקי חלקות 1, 4, 6, 7, 23 גוש 3770 חלקות 10, 12 חלקי חלקות 8, 9, 10, 13, 14, 17 גוש 3733 חלקות 1, 3 חלקי חלקות 4, 5, 27 גוש 3734 חלקות 1–3, 31, 35–55, 58–66, 68, 74 חלקי חלקות 10, 15, 19–22, 34, 56, 67, 69, 71 גוש 3778 חלקות 29 חלקי חלקות 2, 14.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על־פי סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, עליה לכלול פרטי ההתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר ואשר ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

דב שילה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – מחוז המרכז
15.7.1987

هيئة أمن الأهل

היעד: הגיל המסוכן של הירידה

מאת ניסן הרפז

בין התופעות הרבות המעכירות את חיינו יש משמעות מיוחדת לתופעת הירידה.

דרך ארוכה עברנו מאז התבטאותו המפורסמת של יצחק רבין, בעת היותו ראש ממשלה („נפולת של נמושות”). למעשה, היורדים כיום הם בבואה של עם ישראל כולו. בדיקת „פרופיל” היורד הטיפוסי תגלה, על־פי רוב, איש צעיר, מצליח בדרכיו בישראל, שאינו „נמושה”. לעתים היורד הוא אדם שסיים בהצלחה את המסלול הצבאי. בשיחות עם יורדים או עם אלה היושבים „על המזוודות”, ערב נסיעתם, לא שמענו תשובה חד־משמעית על השאלה בדבר סיבת ירידתם, אבל ידוע, שמדובר בהצטברות של גורמים – קשיים כלכליים; שירות מילואים (שלעתים מקשה במיוחד על עצמאים מתחילים), בעיות תעסוקה וכו' (סקר מיוחד בנושא זה שהוזמן על־ידי המועצה הציונית, בעריכת מכון „סמית” – יפורסם בקרוב). על גורמים עיקריים אלה מיתוספים גורמים משניים, כגון קשיים במגעים עם הביורוקראטיה והלבכת שלנו, על שלוחותיה הרבות והמגוונות, ובעיות אישיות שונות.

בעבר היו היורדים קבוצה אתנית באוכלוסיה, שעיקרה עולים חדשים לשעבר שקליטתם לא צלחה. כיום אלה אנשים ממגזר שהיה בעצמו הקולט ואף אזורי הארץ. גדול בתוכם אחוז ילידי הארץ ואף בנים לילידי הארץ!

מגזורים רבים במשק נפגעים ממכה זו. בהתיישבות העובדת התופעה נפוצה ביותר. קיימות גירסאות שונות על שיעור הירידה של בני קיבוצים. יש בהם המתארגנים, במיוחד בארה"ב, לקבוצות על בסיס קבלני, לעיסוק בתחומים שונים של עבודות בניה. כך זוכה ארה"ב בחומר אנושי מעולה, שאנו לא הצלחנו להחזיק בו.

ניתוח תמונת מצב זו לא יהיה שלם אם נתעלם מתהליך סוציו־פוליטי חדש, הכובש את העולם המערבי כולו. כל פתרון שנגבש יהיה חייב להביא בחשבון את דמותו של עולם זה כיום, השונה לחלוטין מדמותו לפני שנות דור ואף מדמותו לפני עשור שנים.

המערב נהפך יותר ויותר למדינת־על, שמצטמצמים והולכים בה חשיבותם ותיפקודם של ההסדרים המדיניים הנוקשים והתוויית הגבולות הקשוחה, שמנעו בעבר הלא־רחוק מעבר קל וחופשי של אזרחים ממדינה למדינה. אפשר לפגוש כיום ברכבות הבוקר החולפות בין גרמניה לצרפת, למשל, תושבי מדינה אחת המועסקים במדינה אחרת, ובמיוחד אנשי צווארון לבן. שפת המדע נהפכה לשפה הבין־לאומית הנפוצה ביותר, ובמקום להט הלאומנות שפגע במדינות אירופה, ואולי אף כריאקציה על התקופה ההיא, מודגש בכל מקום הצורך בשיתוף־פעולה בין־לאומי – לרווחת העמים.

ישראל שייכה את עצמה לעולם זה, ובדיעבד גם למנטאליות הבין־לאומית החדשה, הרואה בגבולות זכרון ארכאי לטראגדיה גדולה ששטפה את העולם. התהליך הזה אינו מקל את בלימת הירידה; אדרבא, מלאכתנו קשה הרבה יותר. מה עוד, שאנו נמצאים במלכודת של קוצר זמן – את מה שלא נעשה היום, בהשקעת אמצעים בצורה יחסית, ניאלץ לעשות בשלב מאוחר יותר, בהשקעה גדולה הרבה יותר, לאחר שינטשו אותנו עוד עשרות־אלפי צעירים.

פעולה מהירה בתחומים מוגדרים, כגון הקלות במס לזוגות צעירים (ואין מדובר בהקלה שולית במס), עשויה להניב פרי ברכה.

על־פי בדיקות שערכנו במועצה הציונית, הגיל שמתקבלות בו רוב ההחלטות בעניין הירידה, הוא בין שנת השחרור מן הצבא לשנת השלושים בערך. כלומר, שמונה־תשע שנים „קריטיות” לעניין זה. בשנים אלה מתנסים הצעירים הישראלים ברוב הקשיים הכלכליים: משכנתאות כבדות מול משכורות נמוכות, תשלומים למטפלות בגין שירותי חינוך בלתי־מספקים, מחירים גבוהים לציוד משק הבית ובשלב מאוחר יותר – לרכישת מכונית (מי שסבור כי רכב הוא כיום בגדר מותרות שייך, מנטאלית, למאה הקודמת); אם עליו להוסיף גם לימודים אקדמאיים לרשימה נכבדה זו, אין כל ספק שהוא חש כי כבד עליו המשא מנשוא.

ביטויי הירידה פרוסים על־פני חזית רחבה וכמעט שאין תחום מתחומי חיינו שאין מוצאים בו את עקבותיה. למשל, אחד מהישגי התכנית הכלכלית החדשה הוא שיעור האבטלה, הקטן עד כה, שאיפיין אותה. מתברר שחלק משיעורי האבטלה „נספג” על־ידי הירידה מהארץ. במיוחד אמורים הדברים לגבי אבטלה בשכבת הגיל הזהה לשכבת הגיל של היורדים. בתופעה דומה נתקלנו גם בעת ניתוח תופעת הירידה מירושלים.

פירוש הדבר שיש למצוא, בכל בעיה המטרידה אותנו, את ההבט המיוחד של בלימת הירידה. יש לשקול, בכל תכנית כלכלית חדשה, מה השלכותיה על הירידה מן הארץ. בראש וראשונה עלינו ליישם תכנית מעשית למאבק בירידה, תכנית שתכיל בדיקה מחודשת של נושאים, שכאילו השלמנו עמם, החל במחירי הדיור, שיעורי המסים ו„ההנחות” במסים, וכלה בבעיות תעסוקה ומימון לימודים גבוהים.

הלקוח תמיד צודק

מאת בני גאון

מאמרו של יצחק לנדסמן „ביגור אינו מחייב מלחמה” („דבר” 2.8.87), שהמסביר את נקודת ראותה של תנובה בעימות שבינה לבין קראוס, מחייב תגובה מצידי, כיוון שכלל אי־דיוקים.

ביסודו, זהו עימות כפול, צרכני ואידיאולוגי. במישור הראשון, הצרכני, מנסה תנובה מאז הקמת הרשת הקמעונאית שלה (היפרשוק) להכתיב העדפה סקטוריאלית של מוצריה על חשבון כל יצרן ישראלי אחר, בעיקר בתחום החלב, הבשר והמוצרים חקלאיים אחרים. תכתיב של בלעדיות מסוג זה הינו לא חוקי ולא מקובל במסחר הוגן. קראוס דוגלת ומתמידה לשמור על העקרון הצרכני של מתן בחירה חופשית לצרכן, לא נתנה ולא תיתן ידה להחרמת מוצרים של יצרנים ישראליים אחרים כפי שקרה במוצרי שטראוס, זוגלובק, טרה ואחרים. על רקע אי הסכמה למתן בלעדיות או העדפה מוחלטת לתנובה ומוצריה החל קיטוב מיותר שבמהלכו הגיבה תנובה בהרחבת המעגל הקמעונאי העצמאי שלה ופתחה סניפים נוספים ורשת חדשה של מזון מן הקיבוץ והמושב, כאשר האמצעים לצורך זה כנראה אינם מוגבלים, כמו השקעה בת כשמונה מיליון דולאר בחנות „רב מכר” במרכז גוש דן. כל נסיון של קראוס להגיע להסדר מסחרי עם תנובה על בסיס היצע וביקוש, נתקל בסירוב: או תתחייב קראוס, כמותית, בבלעדיות – או לא כלום.

אשר למחלוקת האידיאולוגית: תנובה קמה ויועדה להיות רשת יצרנית ומשווקת סיטונאית. קראוס הוקמה ויועדה להיות רשת קמעונאית. בה במידה שיש טעם לפגם בהקמת מחלבות על־ידי קראוס, יש לדעתי טעם לפגם ועשיה מיותרת בהקמת מערכת שיווק קמעונאית של תנובה ואי ניצולה של מערכת קראוס לקידום מוצרי החקלאים.

קראוס עשתה ותמשיך לעשות לפיתוח ולקידום המכירה של מוצרי התעשיה הקיבוצית המושבית במגזר החקלאי. מפעלים משותפים נידונים עתה במסגרות משותפות עם התק"ם – תוך הבטחת העיקרון והכללים הבסיסיים של משחק הוגן ביחסי יצרן–משווק. היקף פעילותה הישירה של קראוס עם המגזר החקלאי (מושבים וקיבוצים) הוא כיום כ־100 מיליון ש"ח לשנה ונעשה לקידומו.

קראוס חוגגת 50 שנה לקיומה. כקואופרציה צרכנית החלה בשיווק מוצרים בישראל ב־1920, פועלת במסגרת ברית הקואופרציה הצרכנית ומסונפת לחברת העובדים של ההסתדרות הכללית. היא מקיימת יחסים משפטיים ממוסדים מלאים עם 100,000 בעלי תעודות החבר (מניה). קראוס נותנת, בין היתר, 7% הנחה במוצרי מזון לכל גימלאי ההסתדרות ו־2% הנחה לכל בעל מניה. היא מגשימה את ייעודה המקורי בקיום מערכת קמעונאית בריאה ורווחית. זו רשת המובילה את הצרכנות בישראל ללא העדפות סקטוריליות וללא צורך בתמיכות או סיוע ממשלתי ומוכרת מוצרים באיכות הטובה ביותר ובמחיר הזול ביותר. קראוס פועלת באזורי פיתוח, מטפחת את האינטגרציה הקהילתית, מהווה משענת חסונה ל־4000 עובדיה ובעיקר מבצעת מדיניות מסחרית של מחירים ומבצעים תוך דילוג על פערי תיווך מיותרים המוזילים מוצרי המזון ללקוחותיה.

כל עוד לא תבין תנובה, כי בשוק הישראלי עבר עידן ההכתבות, השליטה הבלעדית והתנהגותה כמונופול שהכל מותר לו – לא יימצא פתרון לסכסוך.

אני ממליץ לתנובה לאמץ את העקרון המקודש אצלנו, ש„הלקוח תמיד צודק”, ולראות את הקראוס ואת יתר גורמי השיווק כלקוחותיה שעמהם אין להתקוטט ובוודאי אין להתחרות. דין התנועה בתחום רגיש זה אינו – ולא רצוי שיהיה – פועל יוצא של החלטת הנהלת תנובה. עליו להיות מתווה על־ידי כללי מסחר הוגן.

ציביליזציה דתית ותרבות חילונית

מאת גרשון זק

פרופסור אלכסנדר ברזל („לגאול את היהדות מצימצומה הפולחני”, „דבר”, 26.7) מעלה על דעתו שאפשר „לבדוק את היהדות בעיקרות צימצומה הפולחני” ומוסיף, כי בדיון הזה „לא סמכויות תרבותיות אלא טענות המעוגנות במקורות ובשיטות הלימוד”.

„התורה – מן השמים”, והיא סמכות בשביל אלה שהיא סמכות, אין לעקור ממנה אפילו אות אחת. על־פיה – תוך ספקולאציות בפסוקים – קבעו חז"ל את מסכת חיי האומה. אפילו חז"ל – אמנם לא כמו בדורות האחרונים – החמירו במקום שאפשר היה להקל. למשל, ר' עקיבא ביקש לצמצם את האיסור של בשר בחלב („לא תבשל גדי בחלב אמו”), כך שהאיסור יחול על יונקים בלבד ולא על בעלי הכנף, וחכמים לא הודו לו. „רבי רחץ בי"ז בתמוז” (לא צם) וביקש לבטל את צום תשעה באב. חכמי הדור לא הסכימו אתו. סמכותו, יוקרתו ונימוקיו לא הועילו לו – פולחן הצומות נשאר. לו גם אפשר היה לקלף את החומרות של „מאתיים השנים האחרונות שבהן נעשתה היהדות לקהילת פולחן”, גם אז אין גשר בין התרבות החילונית לבין הציביליזציה הדתית. הציביליזציה הדתית היא סמכותית במהותה ואי־אפשר לדבר עמה על שום דבר ש„לא סמכויות תרבותיות”, כפי שמבקש ברזל.

אלכס ברזל מפקפק במה ש„מקובל היה לחשוב”, כלומר בכך „שתורה היתה זו ששמרה על הקיום היהודי בגלויות”. אכן כן. כך היה הדבר. משום שתורת ישראל היא דת לאומית, שלא כדתות אחרות. „שומרי המצוות” יש להם על מה להסתמך. כידוע תורת ישראל, שהיא גם דת וגם לאום. במעמד הר סיני נהיו יוצאי מצרים לעם ובמעמד הר סיני גילו את האלוהים. מבחינה לאומית ומבחינה דתית היתה התפתחותנו שונה משל כל העמים, על כן השתייכותו של היהודי אל האומה הישראלית עוברת דרך אקט דתי. לעומת הפרוטסטנטיות, למשל, הגורסת כי „נוצרי לא נולד אלא מתהווה” – לידת היהודי היא תופעה קולקטיבית. ילד אנגלי או צרפתי או הולנדי או גרמני נולד אל תוך העם שהוריו משתייכים אליו, גם אם אינו נטבל. ילוד יהודי – כדי להיות יהודי, כדי להיות בן העם העברי, הוריו מכניסים אותו בבריתו של אברהם, אבי האומה, על־ידי טקס דתי.

הדת היהודית היא דת לאומית. לכן, כאשר פרץ הראציונליזם גם לרחוב היהודי והביא עמו את הבשורה שהאדם אינו עוד יצור מטאפיסי כי אם ישות פסיכופיסית, וכי לתבונה האנושית יש מה לאמר על זכויותיו של האדם וכי על האדם לקחת גורלו בידיו – דיברו דברים אלה אל לבו של הצעיר היהודי. אבל הראציונליזם ענה רק על מצוקתו של היחיד: הסרת הקפוטה, גילוח הזקן, אכילה מקערתו של הגוי ושאר דברים. ההשכלה ענתה על מצוקתו של היהודי ולא על השאלה הלאומית. היתה בריחה מהדת וממצוותיה ואף־על־פי־כן נשאר היהודי יהודי, כל עוד לא המיר דתו ולא היה לבן דת אחרת. והיא שנתנה ל„שלומי אמוני ישראל” זכות לשאול: במה אתה יהודי? אם אינך מאמין בתורה משמים ואינך מניח תפילין ואינך שומר שבת – במה אתה יהודי?

לדור ההשכלה לא היתה תשובה. לדור שלנו יש היום תשובה מוחצת: בדורנו, משהתגשמה הכמיהה לציון ולעצמאות יהודית, מתבטאת המיוחדות שלנו הכל־יהודית בארבעה דברים: א. הדגשת מרכזיותה של מדינת ישראל בחיי הגלויות; ב. אמונה באחדותו של העם היהודי ועשיה למען אחדות זאת; ג. דבקות ברעיון ריכוז הטריטוריאלי של עם ישראל בארץ ישראל; ד. נכונות לתת את הנפש על שמירתה של מדינת ישראל, בכל תנאי.

איננו עומדים בהתגוננות מול הקיצוניות החרדית. ההישגים של הקואליציות הגלותיות, הקיקיוניות, בתחום התחיה הדתית – כעשן יחלופו, אבל נכון אמר אלכסנדר ברזל: עת התקפה הגיעה. טוב היה יותר לו יכולנו לחכות עד שיהיו כאן עשרה מיליון יהודים. אבל לא הציבור החילוני קבע את המועד. צריך לעצור את ההשתוללות של „הקוזקים של הקב"ה” ואת התערבותם בחיי הזולת. יש להבהיר להם בתקיפות, כי זכותם לחיות על־פי רצונם, אמונתם ודרכם, בתנאי שזכות זו תינתן גם לחלקי ציבור אחרים ושציבור אחד לא יתערב בחיי האחר. יש אמצעים רבים לעצור את החוצפה של קבוצות מיליטאנטיות בעדה החרדית. לשם כך אמנם צריך לצאת בהתקפה.

לא הריבית הבנקאית אשמה

מאת ד"ר אשר הלפרין

זעקת המושבים על מצבם הקשה נוגעת ללב רבים, אך במאבקם ליציאה מהסבך התרכזו הדוברים בהתקפה בלתי־מרוסנת – ללא ספק בלתי מוצדקת – על המערכת הבנקאית. כאילו זו חייבה את המיגזור המושבי בריבית רצחנית וגרמה להתמוטטותו. ובכן, אני קובע במפורש, קביעה מוסמכת ומהימנה, כי לריבית הבנקאית לא היה כל משקל בהתמוטטות המושבים. את מה שאירע במיגזור הזה יש לזקוף לחובת גורמים אחרים. אף ארחיק לכת ואקבע, שגם אילו ניתן האשראי הבנקאי למושבים בלי ריבית, היה המיגזור מסתבך. מכל מקום, הריבית הבנקאית למושבים היתה נמוכה, הוגנת ואולי הנוחה ביותר מכל סוגי הריבית שניתנו לענפים מקבלי האשראי הבנקאי.

כאשר שמעו חברי ועדת הכספים עד כמה נמוכה הריבית ששילם המיגזור המושבי לבנקים (פחות מ־10 אחוז ריבית ריאלית שנתית) לא האמינו למשמע אוזניהם וביקשו נתונים אלה בכתב. כשקיבלום, גברה תדהמתם.

● על־פי הנתונים בדו"ח „ועדת רביד”, מתוך האובליגו הכולל (סך כל החובות וההתחייבויות) של המיגזור המושבי, העומד על 1.7 מיליארד שקל, רק מחצית היא חוב למערכת הבנקאות.

● הבנק הנושה הגדול ביותר של המיגזור המושבי העניק למיגזור זה הלוואות בריבית של 8.4 אחוז בשנת 1986 ושל 7.2 אחוז בשנת 1985 (ריאלית מדידית); יתר־על־כן, בשנת 1984 היו 97.7 אחוז מההלוואות שהוענקו למיגזור המושבי בריבית נוחה, צמודה למדד או לדולר ולרוב מסובסדת. רק 2.3 אחוזים ב־1984 ורק 3.5 אחוזים ב־1986 היו אשראי בריבית רגילה, במסגרת חח"ד, וחלק מזה בריבית חריגה. ברור איפוא, שלא הריבית היתה הגורם להסתבכות המושבניקים, המושבים או ארגוניהם.

● ממצבת החובות של הבנק הנושה השני, 84 אחוז מכלל האשראי שלו היו ב־30.9.86 בריבית דולרית ומדדית נוחה ובעיקרה מסובסדת. ב־30.9.84 היו 95 אחוז מהאשראי בריבית נוחה ומסובסדת ובשנת 1985 – 85 אחוז מהאשראי היו בריבית נוחה ומסובסדת. גם כאן ברור שהריבית לא שימשה כגורם מכביד על המושבים.

● הבנק הנושה השלישי במיגזור החקלאי הלווה יותר משלושה רבעים מהאשראי למיגזור המושבי, בריבית מסובסדת ונוחה; גם הוא לא גרם להרס המיגזור החקלאי.

הנתון המדהים ביותר שנמסר לוועדת הכספים של הכנסת מצביע על כך שהחובות וההתחייבויות של המיגזור המושבי למערכת הבנקאית בסוף שנת 1986 היו קטנים יותר (ריאלית) מאלה של סוף שנת 1984. כלומר, יתרת החוב של המיגזור המושבי לא רק שלא גדלה בשנתיים האחרונות ולא הרסה את המושבים, אלא אף קטנה.

מנכ"ל משרד החקלאות מאיר בן־מאיר תקף בשצף קצף את המערכת הבנקאית, תוך עירבוב ריבית נומינאלית בריבית ריאלית. דוגמאותיו אינן מציאותיות, אך למעשה הוא מאשר את שנאמר לעיל. הוא כתב שבאמצע 1985 הגיע האשראי הבנקאי למושבים ל־800 מיליון ש"ח ובאוקטובר 1986 הגיע סכום זה ל־1,600 מיליון ש"ח. אכן, אם הנתונים שמסר מדוייקים כך נשאר החוב, ריאלית, ללא שינוי והריבית היתה בוודאי נמוכה יותר מ־10 אחוז, כיוון שהמדד באותה תקופה עלה בשיעור דומה.

טענה נכונה אחת בפי המושבניקים והחקלאים בכלל. במשך תקופה ארוכה לא עלו מחירי המצרכים החקלאיים ומחירי הנכסים החקלאיים בהתאם למדד, בתוספת ריבית של 10 אחוז לשנה, כך שמצבם הוכבד ריאלית. יתר־על־כן, עם הפעלת המדיניות הכלכלית החדשה, במיוחד במחצית השניה של 1985, הצטמצמו מאוד הפדיון וההכנסות של רוב המיגזורים במשק ובכלל זה החקלאי. אך באותה עת לא הצטמצמו ההוצאות ומחירי התפעול באותם מיגזורים ולכן נכנסו רבים מהם לקשיים, ללא קשר לריבית. אדרבא, כמונחים כספיים שוטפים הריבית היתה ההוצאה היחידה שהסתמנה בה הצטמצמות.

המיגזור המושבי נקלע לסבך בראש וראשונה בגלל המשבר בענפים חקלאיים מסויימים; על זה ניתוספו ניהול לא נכון ומדיניות כלכלית שגויה של ארגוני קניות ומפעלים אזוריים: אלה מכרו, לעתים קרובות, את המוצרים שקנו במחיר הקרן, לפעמים אף במחיר נמוך מהעלות ולפעמים במחיר גבוה מן העלות אך באשראי בתנאים טובים יותר מתנאי רכישתם. היו גם אירועים מיוחדים שסיבכו כמה מושבים וארגונים וגרמו להם ולחברי המושב נזקים כבדים.

אם בכל־זאת היה לריבית חלק ביצירת המצב הקשה של המושבים, הרי לא היתה זאת ריבית בנקאית (ששיעורה הריאלי היה בין 7.2 אחוז ל־10 אחוז לשנה) אלא ריבית על הלוואות שנתן חבר מושב לרעהו; ריבית שנזקפה בספרי המושב לחובת מושבניק אחד ולזכותו של מושבניק אחר; ריבית שנזקפה לחובת מושב אחד ולזכותו של מושב אחר, במסגרת אותו ארגון קניות או אותו מפעל אזורי, או ריבית ששילם ארגון קניות (או מפעל אזורי) אחד לארגון קניות או למפעל אזורי אחר. הריביות האלה היו לרוב גבוהות מהריבית הבנקאית ומשקלן במסגרת האובליגו המושבי כבד ביותר. הוא הדין בריבית ששילמו מושבניקים, מושבים, ארגוני קניות ומפעלים אזוריים על אשראי שלקחו בשוק האפור.

היו חברי מושבים וארגונים שנכנסו לחובות כדי להרחיב את פעולתם החקלאית האמיתית, אך בגלל משברים עונתיים, ארעיים ואחרים בענפים מספר, נקלעו השקעותיהם למבוי סתום ונגרמו להם הפסדים כבדים, שלא לדבר על הריבית שהכבידה, כיוון שההשקעה לא הניבה פירות כראוי.

מושבניקים רבים ומושבים לא מעטים לוו כספים ממקורות שונים והשתמשו בתמורה לצריכה שוטפת ולהגדלת נכסיהם: בתים, מכוניות, נכסי תצרוכת בני־קיימא והוצאות אחרות. אם באותה עת לא גדלה הכנסתם, מן ההכרח היה שייקלעו למצוקה. לעומת זאת, אלפי מושבניקים ועשרות מושבים וארגוני קניות מצבם הכלכלי טוב, מעמדם איתן, והם מקיימים משקים חקלאיים ומושבים בהצלחה רבה.

אני משוכנע שהמושב הוא צורת חיים יהודית לישראל, שתנועת המושבים היא תנועה חיובית ביותר, שיש לעודדה, שעקרון העזרה ההדדית, המונח ביסוד המושב וביסודו של ארגון הקניות, ראוי להערכה, ושעם ישראל, אשר העביר עולים ישירות מהאניה למושב, חייב לסייע סיוע נדיב הן למושבניקים, הן למושב והן לארגון המושבים.

אישית אני בעד סיוע למושבניקים, למושבים, לארגוני הקניות ולמפעלים האזוריים, אך לפני שמעניקים להם סיוע מאסיבי נוסף, מן הראוי לבדוק ביסודיות אם אין מקום לשתף את המושבניקים בחלק נכבד יותר מכלל חובותיהם. הייתי תומך ברעיון של מתן מענק בסך 10,000 ש"ח או 20,000 ש"ח ואפילו 30,000 ש"ח למושבניק, כדי לסייע לו לצאת מהמצוקה – לאחר בדיקת המטרה שלשמה נלקחו ההלוואות. למשל, אם מושבניק (או מושב) לווה סכומים ניכרים לבניית „ארמון” (או „בית אניה” או „בית אירוח”, כפי שזה נקרא בפי המושבניקים), ברור לכל שאין סיבה להעניק לו סיוע; כך גם אם יתברר שלמושבניק דירה נוספת בעיר או במושבה, או אם יתברר שלמושבניק חנות בעפולה או באשדוד. ארחיק לכת ואומר, שאם מושבניק מחזיק ביתרות פיננסיות הגדולות מ־50,000 דולר, אין צידוק לתת לו סיוע מיוחד.

דבר אחד אפשר לקבוע בוודאות: הריבית הבנקאית היתה גורם שולי ביותר בהסתבכות המיגזור המושבי.

הרכבת לאילת היא הרבה יותר

מאת צבי צפרירי

שמואל תגר, ברשימתו על הרכבת לאילת („דבר”, 16.7.87), הציג שאלות שיש להשיב עליהן תשובות ברורות. תשובות כאלה יקרבו את מימוש רעיון המסילה לאילת, שאני משוכנע שהוא צורך השעה.

בימים אלה נעשים נסיונות לפתח שווקים במזרח הרחוק. אל השווקים האלה אפשר היה להגיע ביתר קלות אילו נתקבלה ההצעה שהצעתי עוד לפני עשר שנים – לסלול את מסילת הברזל לאילת, כערוץ תעבורתי וכפרוייקט לאומי; אחר־כך או במקביל אפשר היה להתווכח על כדאיותה וגם לבצע בדיקות שיבהירו אלו מטענים יובלו על המסילה ובאיזה מחיר (שהוא מסובסד כיום ממילא). בימים אלה נעשים גם נסיונות מעשיים לפתיחה בשיחות שלום עם ממלכת ירדן, המאפשרים מימושו של שיתוף פעולה באיזור אילת, בנושא נמל התעלה, למשל. זו תמציתו של הדיקים המבוסס על אינטרס משותף ועל הבנה הדדית משני צידי־הגבול, וניתן בהחלט לפתחו לטובת שתי המדינות.

דווקא משום כך אי־אפשר להבין את ההתייחסות הרשמית לפרוייקט המסילה לאילת. במקום לבחון את יתרונותיו כגורם עיקרי בפיתוח הנגב, הערבה ואילת, ואת תרומתו הישירה במישור הלאומי, עוסקים זה שנים בבחינה מיותרת ומעייפת של תחזיות להובלת מטענים לאילת וממנה. במקום לסלול מסילת ברזל, שמחירה כמחיר סלילת כביש דו־מסלולי, ובכך לשפר במידה ניכרת את הקשר אל הנגב ואל אילת, ממשיכים בדיונים על כדאיותה הכלכלית של המסילה. לדיונים אלה לא יהיה סוף אם לא יוחלט תחילה ברורות: המסילה לאילת תיסלל. לאלתר וכל הדיונים על המטענים והנוסעים שיובילו בה יתקיימו אחר־כך.

למסילה בדרום הארץ נודעת חשיבות מעבר לחשיבותו של פרוייקט תחבורתי. הנגב, המשתרע על כ־60% משיטחה של המדינה והנו מאגר הקרקעות ואוצרות הטבע הגדול ביותר שלה, מאכלס כ־6.5% בלבד מתושבי המדינה. מרחבי הנגב לא פותחו כראוי, על־פי תכנון מסודר, מאז הקמת המדינה. בהיעדר תוכניות־יסוד, כמו תכנית־אב ותוכנית־מתאר למסילת ברזל, שהכינה בשנים האחרונות רכבת ישראל, לא יכלו קובעי המדיניות לקבוע בעבר סדרי עדיפויות ותכנון לטווח ארוך. כיוון שלא היה להם כל נסיון בפיתוח אזורי, לא ידעו את הכלל המקובל בעולם הנאור (והוא סוד פיתוחן המרשים והמואץ של יפאן ושל ארצות מתועשות אחרות), שיש לתכנן ולהשקיע בשלושה מרכיבי־תשתית – כוח, מים ותעבורה – לפני שמתחילים בפיתוח תעשייתי או אזורי כלשהו. אין פיתוח ללא תשתית. כל הדיבורים על פיתוח הנגב אין בהם ממש כל עוד אין משקיעים את הסכום הדרוש בתשתית. נפח התנועה בכביש הקיים לא יוכל לעבור ממילא את 1.5 מיליון הטונות בשנה וגם נמל אילת עצמו איננו בנוי לכך.

מכאן הצורך במסילת ברזל לאילת. אי־אפשר לייצא מאילת כמויות גדולות וכדאיות של מחצבים – פוספטים ואשלג – מפני שמחירי ההובלה היבשתית עד אילת הם גבוהים. אי־אפשר לייבא פחם אל מרכז הארץ מן השווקים העיקריים בדרום־אפריקה ובאוסטרליה אם אין מסילת־ברזל מאילת למרכז הארץ. המעבר בתעלת־סואץ עולה כסף רב ודמי המעבר בתעלה יקרים ומיותרים מבחינתנו. אי־אפשר להגיע לנופש או לביקור באילת, אלא אם־כן נוסעים בדרך ארוכה ויקרה, בכבישים עמוסים ומסוכנים. אבל אי־אפשר למשוך גורמים בין־לאומיים להשקיע במסילה, אם אין הממשלה עצמה משוכנעת בצורך בסלילתה. הגורמים המגלים עניין בנושא נרתעים תמיד כשהם נתקלים בחוסר היענותה של הממשלה, המעלה טענות שונות שחברות רב־לאומיות או ממשלות מעוניינות אינן יכולות להבינן. לצורך העניין אפשר היה גם להציע לעם היהודי ברחבי העולם לרכוש מניות של הרכבת.

מדובר בפרוייקט שהיקפו כ־180 מיליון דולר, לסלילת מסילת ברזל מנחל צין, מזרחה לחצבה, בערבה, ומשם דרומה לאילת, באורך של 175 ק"מ, אל נמל־תעלה באורך של כ־700 מטר בצפון־מזרחה של אילת. זהו פרוייקט בר־ביצוע, המקובל על ישובי האיזור, על עיריית אילת וגם על רשות־הנמלים ואין הוא מפריע למימושה של שום תכנית אחרת – המשך פיתוח התיירות באילת, למשל. נהפוך הוא, אם יוקם נמל־התעלה בצפון־מזרח אילת, ליד הגבול הירדני, אפשר יהיה בעתיד להעביר אליו את נמל אילת, הנמצא עתה במרכז חוף אילת. אילת תרוויח חוף יקר לתיירות ותיפטר ממעבר רכב כבד בתחומיה.

גם לגורמי ההובלה אין שום סיבה להתנגד לפרוייקט: הם יוכלו לתכנן את פעולתם ורכישותיהם בעתיד, כך שלא תיפגע פעילותם, המוגבלת כיום ממילא. העברת הנמל לקירבת הגבול הירדני איננה צריכה להדאיג את גורמי הבטחון, כל עוד הנמל הירדני נמצא באותו מרחק מהגבול הישראלי.

לפרוייקט המסילה יתרונות רבים נוספים: הוא יספק תעסוקה למאות רבות של עובדים באיזור בתקופת ביצועו, שתימשך כארבע שנים, ולאחר השלמתו יספק תעסוקה נוספת באילת עצמה; כביש הערבה ישוחרר מתחבורה כבדה ומעלויות אחזקתו הגדולות; ייחסך הסיבסוד המאסיבי של ההובלה מאילת; אפשר יהיה לשנע תוצרת חקלאית מישובי האיזור לייצוא; אפשר יהיה לשלב את התיירות אל אילת וממנה בהסעה ברכבות.

אין לדחות עוד את ביצוע הפרוייקט. כשמנסים לחסוך באמצעים בטווח הקצר, משלמים מחיר כבד מאוד בטווח הארוך. אפשר היה ללמוד זאת מדחייתם של פרוייקטים תחבורתיים כמו פרוייקט הרכבת הפרברית בנתיב איילון, באיזורי גוש דן, או הרכבת הפרברית במפרץ חיפה. את מחיר אי־פיתוח התחבורה במפרץ חיפה ובגוש דן אנו משלמים כבר זמן ממושך ונראה שזה עוד יעלה לנו הרבה מאוד בעתיד. בגלל ועדות למיניהן וסקרי כדאיות כלכליים אין מבצעים תכניות פיתוח לאומיות בהיקף גדול. נראה שאין משרד אוצר בעולם המערבי שיאשר תוכניות פיתוח שאין בהן הכנסה ישירה. אלא אם כן יקומו מנהיגים בעלי עמדה וחזון ויחליטו על עדיפויות בהשקעות־פיתוח לאומיות.

דברי אלה נוגעים לשאלה העקרונית: אין הם בחזקת ויכוח עם הספקנים בדבר כדאיות המסילה לאילת, על־אף בניית המסוע מים־המלח לצפע, שהוא מבצע הנדסי מרשים, אבל שגיאה גדולה מבחינת הפיתוח האזורי. לכן גם לא פירטתי כאן את כדאיותו המוכחת של הפרוייקט, לאור תחזיות הובלת המטענים הצפויה בעוד שנים מספר. יש לעסוק בעיקר הבעיה והוא הצורך בבניית תשתית תעבורתית בנגב, איזורה הדרומי של ישראל. סיפוקו של צורך זה הוא מעבר לשיקולי כדאיות – והוא חובתה של ההנהגה הלאומית המופקדת על פיתוח הארץ. יש לחדול מלדוש בכדאיותה הכלכלית של מסילת־הברזל ולהחליט על סלילתה, בהתאם לצרכים הלאומיים שהם – פיתוח האיזור, איכלוסו וקירובו אל מרכז הארץ.

פוליטיקאים ועיתונאים – יחסי סימביוזה

מאת שבח וייס

היחסים בין הפוליטיקאים לבין אנשי התקשורת הם אמביוולנטיים, כידוע. הפוליטיקאים מחזרים אחרי העיתונאים, אם במישרין ואם באמצעות דובריהם, מודיעיהם, עוזריהם, יועציהם וקהל הצרה. העיתונאים מצדם מקיימים קשרים הדוקים עם הפוליטיקאים, איש איש על־פי שיטותיו. מתוך הכנסת הוא המקום שבו מתקיימת ההדברות המתמדת בגלוי. היא לובשת צורות שונות, לעתים משעשעות מאד.

גם הפוליטיקאים וגם העיתונאים הם אנשי־ציבור. אלה וגם אלה חותרים לכוח ולהשפעה. אלה וגם אלה רגישים לענייני ציבור ומדינה. אלה וגם אלה רואים עצמם כמייצגי אינטרסים ציבוריים. הפוליטיקאים וגם העיתונאים חשופים לציבור. הם אוהבים חשיפה ואפילו פרסום. בדרך כלל הם משמשים כתובת ל„פניות־ציבור”, ובתוך כך נעזרים זה בזה. לאלה ולאלה יש השקפות עולם, עמדות, נטיות, רתיעות, סימפאטיות ואנטיפאטיות. הם נותנים לכך ביטוי, גלוי ורדום. מסווה ה„אובייקטיביות” אינו משמש עוד את חברי קהילת התקשורת. בדרך כלל, העיתונות החופשית היא „כלב השמירה” של המשטר הדמוקראטי ובעצם זה גם תפקידם של בתי־הנבחרים, של מועצות עירוניות ושל מועצות ציבוריות אחרות. הדמיון בתפקיד הוא כה רב, שגם השאלה מי נבחר ומי מתמנה איננה רלוואנטית עוד.

גם הפוליטיקאים וגם העיתונאים רגישים מאוד לביקורת: כל אימת שעיתונאי מבקר פוליטיקאי, הוא עושה זאת לא פעם בחריפות, בחוצפה ואפילו בשמץ רשעות, אומרים שזה שייך ל„חופש הביטוי והביקורת”. כל אימת שפוליטיקאי מבקר עיתונאי או עתון, מתאחדת כל קהילת העיתונאים ומגנה אותו על פגיעה ב„חופש העיתונות”. אין ספק שהעיתונאי חזק יותר ומוגן יותר מהפוליטיקאי. מה מגוחכת הטענה שלנבחר, „זה שבכנסת”, יש חסינות. חסינות יש דווקא לעיתונאי, המוגן בפני ביקורת. הפוליטיקאים נוהגים לתקוף זה את זה; העיתונאים נוהגים להגן זה על זה.

אין ספק שהכנסת עומדת במרכז ההתעניינות של העיתונאים. הבולטים שבהם, גם אלה שעניינם הישיר אינו בסיקור ההתרחשויות הפארלמנטריות, נוהגים לעלות לירושלים ולבלות שעות וימים בכנסת, בעיקר במזנונה. הפגישות האלה נמשכות בסופי־שבוע בבתי־הקפה ובמסעדות של תל־אביב והסימביוזה מתהדקת. חבר כנסת שלא הצליח להחדיר לתודעת אנשי התקשורת ספק אם הוא נחשב.

מסכת היחסים ההדוקה הזאת מכילה גם מערכת סיוע נדיבה. פוליטיקאי שיש לו רע או חבורת רעים בין חשובי אנשי התקשורת, עתידו ועלייתו בסולם הקאריירה מובטחים.

בימים אלה אני משלים מחקר קטן על הכנסת ה־10 ובו פרק המוקדש ליחסים ההדדיים בין הכנסת לתקשורת. ממצאי בדיקתי העלו, כי חלק חשוב של עבודת הכנסת וחבריה נשען על המידע המתפרסם בעיתונות וכן על התחקירים הרבים שעושים העיתונאים בתחומים שונים, ובמיוחד בתחום תקינות המינהל הציבורי והממלכתי (תחקיריהם של רן כסלו, זאב יפת, רפי גינת, נתן דונביץ, מרדכי גילת, אבי רת, דני רובינשטיין ורבים רבים אחרים). הנה כמה פרטים:

● 63 אחוז מן השאילתות שהציגו ח"כים בכנסת ה־10 נשענות על מידע שנשאב מן העתונות.

● 84 אחוז מן ההצעות הדחופות לסדר היום (רק חלקן אישרה נשיאות הכנסת) נשענות על מידע מן העתונות (כאן בולט הרדיו – רוב ההצעות הדחופות מוגשות במוצאי שבתות ונשענות על החדשות בקול־ישראל ובטלוויזיה).

● 60 אחוז מן ההצעות הרגילות לסדר־היום נשענות על מידע או על תחקירים של העתונות (בדרך כלל על סדרות של מאמרים).

● 29 ח"כים משתתפים דרך קבע או מדי פעם בעתונות היומית והפריודית.

● הסיקור של הכנסת בתקשורת גדול פי ארבעה מן הסיקור של הפארלמנט הצרפתי, הבונדסטג הגרמני, הפארלמנט האנגלי והקונגרס האמריקאי.

● שמונה חברי־כנסת החלו את הקאריירה הציבורית שלהם כעתונאים והם קבוצת הרוב בקרב הח"כים שלא גוייסו מן המנגנונים.

הטוטו שוקל הנהגת הימורים במירוצי סוסים במעיין־חרוד

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

ועדה מיוחדת של מועצת ההימורים דנה בימים האחרונים באפשרות עריכת מרוצים במסלול החדש שיוקם במעיין־חרוד בהשתתפות מהמרים כדוגמת המרוצים באנגליה.

ההצעה הועלתה לאחר שהמרכז הארצי למרוצי סוסים שמרכזו באיזור הגלבוע, מנסה למצוא תורמים ומשקיעים כדי להפוך את המרוצים בארץ להתחרויות, בתקווה שייהפכו לרווחים וכדאיים מבחינה כלכלית.

הכוונה היא, שגם רוכבי סוסים וגם צופים ובעלי עניין אחרים, יוכלו להמר על סוס מסוים בסכומי כסף גבוהים כנהוג בתחרויות מקצועיות בכל רחבי העולם ובאנגליה, בפרט.

יצויין כי לעת עתה מתקיימים מגעים בין המרכז הארצי למרוצי סוסים ומועצת ההימורים של ה„ספורטוטו" ולשם כך הקימו שני הצדדים ועדה מיוחדת ומשותפת שבודקת את היבטיו של הנושא. כן מתקיימים מגעים עם משרד התיירות, המרכז העולמי לרכיבה על סוסים שמקום מושבו באנגליה, חברי־כנסת ואישי ציבור שידועים באהדתם לנושא.

ראוי להדגיש כי לכך ממועצת ההימורים, כל תחרות שהימורים בצידה חייבת להתקבל בחוק מיוחד בכנסת. „החשוב ביותר כעת הוא למצוא מליצי־יושר וספונסורים שיקדמו את הנושא והענף", אמר יגאל לשם, מנהל המרכז הארצי למרוצי סוסים בגלבוע.

דובר מועצת ההימורים, יהודה גבאי, אישר כי מתנהלים דיונים ומגעים בנושא, אך טרם סוכם דבר. עם זאת הבטיח הדובר כי מועצת ההימורים תעשה הכל כדי לפתוח בהימורים גם בענף מרוצי הסוסים על רקע התעוררות הרבה בשנים האחרונות בספורט מרוצי הסוסים והרכיבה בארץ.

המלצה לאפשר ברירת־משפט לעבירה של מהירות מופרזת

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

על הסיבה הנסיעה במהירות מופרזות לעבירה של ברירת־משפט ממליץ משרד־הכלכלה בעקבות ממצאי דו"ח מבקר המדינה על תיפקודם הכושל של בתי־המשפט לתעבורה. אם תתקבל ההמלצה, יוכלו עבריינים להידון משופטי רק אם יבקשו זאת בכתב.

נסיעה במהירות מופרזת מהווה 40 אחוז מכלל עבירות התנועה בישראל, למרות שחלקה בגרימת תאונות אפסית. חלקה הגדול של העבירה באישומים נובע מהקלות בהוכחתה המשפטית בהשוואה לעבירות חמורות בהרבה, שקשה להוכיחן בבתי־המשפט.

מבקר־המדינה מצא בדו"ח האחרון שלו, כי ניהולם הלקוי של בתי־המשפט לתעבורה גורם שם עומס, מהומות, אי־סדרים וביזבוז עצום של ימי עבודה של הנאשמים בעבירה חסרת חשיבות זו. כתוצאה מכך, גם המשפטים עצמם מתנהלים באורח לקוי ואין השופטים נותנים את דעתם כראוי כאשר הדבר דרוש. כעקבות זאת, מאבד הציבור את אמונו במשפטי התעבורה, דבר העלול להביא לאובדן הדרגתי של האמון בבתי־המשפט בכלל.

בדיון שיזמן המפקח הכללי של משרד־הכלכלה בממצאי המבקר, נמצא שכל הגורמים הנוגעים בדבר תומכים בהפיכת הנסיעה במהירות מופרזות לעבירה של ברירת־קנס. ההמלצה הועברה לועדה בראשותו של השופט דב לוין, היושבת עתה על מדוכת ענישתם של עברייני תנועה. מצפים, שהועדה תאמץ את ההמלצה ובעקבות זאת ישונה החוק, המחייב כיום להביא את עבירות המהירות לפני בית־המשפט. ההנחה היא, כי שחרור בתי־המשפט מדיון בעבירות אלה יקל במידה ניכרת על העומס המוטל עליה וישפר את סדרי עבודתם.

בתוך כך הודיע שר־הכלכלה גד יעקבי, כי יפעיל השפעתו להחלת החובה לחגירת חגורות בטיחות גם על הנסיעות העירוניות. בהיותו שר־התחבורה בממשלת רבין בעשור הקודם, יזם השר יעקבי את חגירת החגורות בנסיעות בין־עירוניות.

לחובת החגירה מתנגדים גם שר־התחבורה חיים קורפו וגם משטרת ישראל. השר סבור, כי בתנאי האקלים והנסיעה בארץ זו חובה שאין הציבור יכול לעמוד בה. מאידך, אין למשטרה היכולת לאכוף זאת, ולפיכך „יהפך הדבר לחוק נוסף שלא יקויים". השר סבור, כי חוקים שאין מקיימים, פוגעים בשלטון החוק ונזקם החינוכי עולה על תועלתם.

„דיילות אינן גיישות ולא צריכות להוות פיתוי מיני"

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

„דיילות אינן גיישות ואין זה מתפקידן להוות פיתוי מיני לגברים כדי שישוטו ב„ארקיע", אמרה יו"ר ועדת־העבודה של הכנסת אורה נמיר בעת הדיון בסירובה של החברה לחתום על הסכם עבודה קיבוצי עם הדיילות הקבועות שלה, כפי שפורסם לראשונה ב„דבר".

ח"כ נמיר התייחסה בדברים אלה לטענה, כי „ארקיע" מסרבת לחתום על הסכם קיבוצי עם 20 הדיילות הוותיקות, מפני שהיא מעוניינת בדיילות „צעירות ותיכות".

בתגובה על סירובה של „ארקיע" לשגר לדיון את נציגיה, ביטלה ח"כ נמיר את ביקורה המתוכנן בחברה. „אם אינכם מכבדים את הכנסת, אינני מוכנה לכבד אתכם", אמרה למנכ"ל החברה יוסי רוזן בטלפון. הנהלת „ארקיע" נימקה את סירובה לבוא לדיון בטענה, שאין זו מסמכותה של הכנסת לדון בנושא.

בסיכום הדיון התחייבו נציגי ההסתדרות, סגן ראש האגף לאיגוד מקצועי אפרים זילוני וחיים רייסן המנהל את המו"מ עם "ארקיע", לדווח לוועדת־העבודה תוך עשרה ימים על השלמת המו"מ עם החברה בעניין הדיילות.

שופט הורה להחזיר לעבודה מורה דתית שנישאה לחילוני – ופוטרה

(עו). – בית־הדין האזורי לעבודה בירושלים הורה להחזיר לעבודה מורה בחינוך הממלכתי־דתי, שפוטרה לאחר שנישאה לאדם שאינו דתי.

השופט מרדכי כליף מתח ביקורת נוקבת על משרד החינוך ועל דרך קבלת ההחלטה על פיטורי המורה. בית־הדין ציווה גם לשלם למורה את שכרה מיום פיטוריה לפני ארבע שנים, בצרוף דמי הלנת שכר והוצאות משפט.

יהודית עמיחי מאשדוד עבדה החל משנת 1974 כמורה בחינוך הממלכתי דתי. באוגוסט 1980 נישאה התובעת לבחיר־ליבה, ובעקבות נישואיה החלה להתגלגל פרשה קשה ועגומה, כדברי השופט בפסק־דינו.

מיד לאחר נישואיה פסלו המפקחת הישירה והמפקח המחוזי את המורה מלעבוד בחינוך הממלכתי־דתי, מאחר שבעלה והוריו אינם אנשים דתיים.

בפסק־הדין נאמר, כי לא ניתן היה להעביר את המורה ללמד בחינוך הממלכתי בשל הצמצומים בכוח־האדם, לכן הגיעו פקידי המשרד להחלטה שיש לפטר את המורה.

פקיד באגף כוח־האדם במשרד, חגי קוזלוב, פנה לשר החינוך וביקש שיחתום על מכתב פיטורי המורה. שר החינוך דאז, זבולון המר, סירב לחתום. „יצויין כי קוזלוב לא התרשם ולא התייאש כלל מסירובו של השר לאשר את פיטורי התובעת". קובע פסק הדין ומוסיף, כי קוזלוב בשיתוף עם היועץ המשפטי של המשרד, פעלו לכך שסמכויות הפיטורין מטעמים מנהליים המצויות בידי השר, יואצלו לידי המנכ"ל.

היועץ המשפטי לממשלה דאז, יצחק זמיר, אישר את האצלת הסמכות בלי שידע את מטרתם של השניים.

השופט מתח ביקורת על הפקידים במשרד החינוך ובמיוחד על מר קוזלוב. „במקום שהשר ייעזר בפקידיו הבכירים כדי לבצע את מדיניותו ומטרותיו שלו", קובע פסק־הדין ומוסיף: „מר קוזלוב יצא מגדרו ממש כדי לגרום לכך שהשר יפטר את התובעת. הוא מצליח לגרום להאצלת סמכויות השר למנכ"ל, וגם מצליח לשכנע את המנכ"ל לפיטוריה".

השופט פוסק, כי פיטוריה של התובעת בטלים ומבוטלים ואין להם כל תוקף. הוא הורה להחזירה, כאמור, לעבודה ולשלם לה משכורת מיום הפיטורים בצירוף דמי הלנת שכר והוצאות משפט.

צו־מניעה אוסר הקרנת קטעים מ„עלובי החיים"

(עו). – שופטת בית המשפט המחוזי בירושלים, רות אור, הוציאה ביום ו' צו מניעה זמני, האוסר על רשות השידור להקרין בטלוויזיה בתוכנית „מצב הרוח", ביום א' הקרוב, כתבה על המחזה „עלובי החיים" של תיאטרון הקאמרי.

הצו הוצא לבקשת מנכ"ל התיאטרון עודד פלדמן. לטענתו, סוכם עם מפיקת המישדר, שהמנהל האמנותי, אילן רונן, יצפה בכתבה לפני שידורה ורק מה שיאושר ישודר. לטענת התיאטרון, במהלך הצילומים הגיע למקום ידון לוברון, מנהל מחלקת הדרמה בטלוויזיה, הודיע כי סיכום כזה אינו מקובל עליו, והוא יעשה בחומר שימוש כרצונו.

התיאטרון טען, כי ההחלטה לשדר צילומים מהמחזה היא בניגוד להסכם ויכולה לגרום נזק אמנותי וכספי לתיאטרון.

כאמור, הוציא בית־המשפט המחוזי בירושלים צו זמני, האוסר על הקרנת הכתבה, עד דיון במעמד שני הצדדים בבקשה.

עורך „פרוזה" יגיש תלונה על אלימות שוטרים:

„ארבעה שוטרים התנפלו עלי – זה חוסר פרופורציה"

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

יוסי קריים, עורך העיתון לאמנות וספרות „פרוזה", שוחרר שלשום ממעצרו בבית־משפט השלום בתל־אביב. הוא מתכוון להגיש תלונה על אלימות שוטרי ההוצאה לפועל, שעצרו אותו ביום חמישי והתעללו בכל חלקי גופו.

מיד לאחר מעצרו שיחזר יוסי קריים את התעללות השוטרים בו: „ד"ר יולי נודלמן – מגיש התביעה נגדי – הגיע יחד עם חוקר פרטי ושוטרים למשרדי בקשר לתביעה שהגיש נגדי. השוטרים נכנסו למשרדי ואני ביקשתי לראות את בעל הצו. יצאתי מתוך משרדי והלכתי לדבר עם ד"ר יולי נודלמן. החוקר הפרטי שעמד לידו דוחף אותי ואני החזרתי דחיפה לחוקר וזה היה האות להתעללות השוטרים. הם התנפלו עלי, תפסו אותי בשערי והיכו את ראשי אל תוך הבנק. אחר־כך הם היכו כמה מכות בזוי והפעילו נגדי גז מדמיע. כל עיני התמלאו בדמעות. הם אמרו לי: ,קום', ואני, שהייתי מוכה וחבול ואחרי טיפול בגז מדמיע, אמרתי: ,אני לא יכול לקום', אז הם גררו אותי לאורך המדרגה. ארבעה שוטרים התנפלו עלי. זה ממש חוסר פרופורציה.

„כשהגעתי למשטרה הוצב עלי קצין ששמר עלי. הוא מנע משוטר מסויים להתנכל לי ולשים לי רגל בעת שעברתי במסדרון. נחקרתי, אך שמרתי על זכות השתיקה. את הלילה ביליתי בבית המעצר באבו־כביר".

קריים, המיוצג על־ידי עורך־הדין צבי לידסקי, משגר הבוקר תלונה ליועץ המשפטי לממשלה, השופט יוסף חריש, על התנהגות השוטרים.

דוברת משטרת מחוז תל־אביב אמרה לאחר מעצרו של קריים, כי הוא התנגד לביצוע צו השופט, תקף את בעל הצו ואת החוקר הפרטי והשוטרים עצרו אותו.

הברפלד מזהיר:

אם לא יובטחו זכויות העובדים יקבלו רוכשי „כללי־ציון" מפעל דומם

לאחר שנמסר לו כי ועדת השרים לענייני כלכלה עשויה להחליט ביום שלישי הקרוב על מכירת חברת „כללי־ציון", שהיא חברה ממשלתית, בלי שהושג הסכם עם נציגות העובדים המבטיח את זכויותיהם, הבהיר שלשום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, כי הוא מתייחס לאפשרות זו בחומרה.

הברפלד מסר כי סיכם בשבוע שעבר עם רפי איתן (יו"ר דירקטוריון כ"יל) את הטיפול בחברה מטעם הממשלה, את סדרי ניהול המו"מ המוקדם עם נציגות העובדים ואת מסגרתו.

אם תתעלם ועדת השרים לענייני כלכלה מהסיכום שהושג עם רפי איתן – הבהיר הברפלד – מן הראוי שחברי ועדת השרים וכן הרוכשים הפוטנציאליים (ביניהם קונצרן "כלל") יביאו בחשבון שללא הסכם מוקדם עם נציגות העובדים, עלולים הרוכשים למצוא מפעלים דוממים, שכן ההסתדרות והעובדים בשלושת המפעלים בראשון־לציון, שדרות ואילת, ישביתו את העבודה אם ייעשה ניסיון לקבוע עובדות בלי שיובטחו זכויותיהם.

עם מיכסה פתוח

דני ון־הרטן ממשיך במירוץ אל המקום השני עם מיכסה מנוע פתוח (בתצלום). גם מיכסה המנוע של הגולף של רמי לנדס התעקש לעבור את המירוץ כשהוא עושה הכל כדי להסתיר את המסלול מפני הנהג. תוצאות המירוץ הרביעי העונה שלשום באשקלון לא הפתיעו איש. בקבוצת המכוניות שעד 1,000 סמ"ק זכה אלון קידר במקום הראשון, ון הרטן בשני ואבי אנגל בשלישי. בקבוצה שעד 1,300 סמ"ק זכה רמי שוכטוביץ במקום הראשון, חיים רווה בשני ודורון גלאנט במקום השלישי. בקבוצה שעד 1,600 סמ"ק זכה במקום הראשון מישל נדז' ומקה ניקולסקי במקום השני. המקום השלישי לא נקבע לפי שעה בשל סידורות ההתנגשויות בין רמי לנדס וישראל סבר במיקצה הגמר. (כתב: אריה ארד; צילם: חנוך גוטמן)

הפרות המשוטטות בצפת גרמו נזק בכמיליון ש"ח

הגנן הראשי התפטר מתפקידו: אין לי כוח להתמודד עם המכה

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

יותר ממיליון שקל – זהו סכום הנזקים שגרמו בשנה האחרונה הפרות המשוטטות בצפת. הפרות שמגיעות אל תוך העיר ממשקים [illegible] שבסביבתה, גרמו פגיעה קשה בגינות בבתי ובכרמים שבעיר, לבד מפגעי התברואה [illegible].

בעקבות הנזקים הכבדים והמטרדים שמגלה העירייה בכל הקשור במיפעל במפגע הפרות המשוטטות, החליט הגנן הראשי של עיריית צפת, מנחם פרים, להתפטר מתפקידו. „אני משקיע את כל נשמתי בגינון ובשמירה על הנוי ונפגע בוקר אני מגלה את השמות שעשו הפרות לגני בלילה", העיר הגנן הראשי של צפת, שהוסיף „אין לי כוח להתמודד עם מכה זו שאינה כתובה במקורות [illegible] בשום עיר ורשות מקומית בארץ, במידה הזו.

אין לבעלי הפרות [illegible]

הגנן הראשי של העירייה התמנה לאחר 38 שנות עבודה בגן. הוא טיפח כמה מאות דונמים של גני גינון בעיר [illegible], אך אלה, כדבריו, הפכו למקור מזון העיקרי של הפרות באיזור. פרים ניסה להגן [illegible] על־ידי הקמת גדרות סביב אזורי הגינון, אך ללא הועיל.

העירייה, משטרת צפת, ברשות [illegible] פרות משוטטות לבית־המשפט של העיר. בשבוע שעבר, הוחלט כי בעלי הפרות הביאו אותן בכוונה למקום [illegible]. בעקבות [illegible] שמצטבר עד מאוד את [illegible] הפרות. הנזק שנגרם לבית המשפט [illegible] באמר בכמאה אלף שקל. [illegible] כי זו תתבע לדין את בעלי עדר הפרות.

ועדה תבדוק את המשך שיט האבובים לאור הנפגעים

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

ועדה מיוחדת שהוקמה בשבוע שעבר הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים, עמרם קלאג'י, לבדיקת נושא שיט האבובים בירדן, תגיש את מסקנותיה בתוך חודש ואז יחליט הממונה אם לאשר את המשך הפעלת אתרי השיט המהווים מקור פרנסה ומשיכה לשלושה קיבוצים בגליל העליון.

בראש הוועדה עומד יוסף רבינוביץ, קצין המחוז לשירותי חירום במשרד הפנים וחברים בה נציגי משרדי הפנים, הבריאות, החינוך ומד"א.

הוועדה נתבקשה לדון בנתונים על היקף שיט האבובים בירדן ועל הנפגעים כתוצאה ממנו, וכן מידע ונתונים על הסיכונים ואמצעי הבטיחות שננקטים. כן נתבקשה הוועדה להמליץ על סדרי הבטיחות הדרושים ועל אתרים בהם ניתן לשייט באבובים לאורך הירדן.

על הקמת הוועדה הוחלט בעקבות ריבוי הפגיעות בקרב מטיילים ומתרחצים שבאו לשיט על אבובים בירדן. בשלושת החודשים האחרונים מאז נפתחו רשמית אתרי שיט אלה, כזכור, נמסר כי בשלושת החודשים האחרונים טבעו ארבעה מטיילים ונפצעו יותר מארבעים, במהלך שיט האבובים.

מנהל אתר השיט של קיבוץ שדה נחמיה, מיכאל בן דוד, אמר בתגובה כי הפירסומים על היקף הנפגעים אינם נכונים ולדבריו, טבע רק משייט אחד לפני כחודש וחצי וגם זה לאחר שלא מילא את ההוראות וההנחיות. עוד אמר כי הפירסומים האחרונים על הסיכונים הטמונים בשיט האבובים לא מרתיעים את המטיילים ואתרי השיט ממשיכים לשמש מוקד משיכה למאות רבות של מטיילים ומתרחצים.

חברתנו היקרה

סוניה ברימן

איננה

קבוצת דגניה א'

יקירנו, אהוב לבנו

משה קורנברג (מוניק)

איננו עמנו עוד

ההלוויה תתקיים ביום ראשון 9.8.87 ב־5 אחה"צ מרחוב רמז 8 נס־ציונה.

המשפחה

ביום שלישי ט"ז באב תשמ"ז 11.8.87
יום השלושים למותו של בננו

שרון שפי

נעלה לבית הקברות לגילוי המצבה
בשעה 17.30 (יציאה מבית ההורים)
הערב בשעה 20.00 תערך אזכרה בחדר האוכל
תודתנו נתונה לכל מנחמינו

משפחת שפי
משפחת בכור
בית מעוז חיים

מפלגת העבודה הישראלית
מועצת סניף רמת אביב

אבלים על מותו בטרם עת
של חברנו היקר

יוסף בן ז"ל

תנחומים לגאולה ולילדים

הסתדרות ההסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח
אבלים על מות חברנו

יוסף בן ז"ל

ממקימיה של ההסתדרות המאוחדת
ומפעיליה המרכזיים

יעקב אוניקובסקי
וצוות העובדים

למשפחת אסולין

אתכם באבלכם על מותו של

מאיר אסולין ז"ל

הנהלת תנובה אקספורט

עיריית גבעתיים

משתתפת באבלה הכבד של המשפחה על מותה של

הפסיכולוגית **לנה קיכלר** ז"ל

יקירת גבעתיים וממקימי השרות הפסיכולוגי בעיר

יצחק ירון ראש העיר
ועובדי העירייה

קרן הגימלאות המרכזית
של עובדי ההסתדרות בע"מ

משתתפים בצערה של עובדת הקרן
גאולה בן
במות בעלה

יוסף

ומביעים תנחומים למשפחה
ההנהלה והעובדים

ביום השלושים לפטירתו של בננו חברנו

בני ברטוב ז"ל

נעלה לקברו לגילוי מצבה
היום, יום א' י"ד באב תשמ"ז 9.8.87 בשעה 17.30
נצא מרחבת הקיבוץ לבית הקברות

משפחת ברטוב
ובית אורן הנר

למשפחת אבן

אתכם באבלכם הכבד על מות

אריה

משפחות ביאור ולויטל

אנו משתתפים בצערם של
יפה וניר טל
במות אביה של יפה

אבנר גולדובר

בית אלונים

השתתפותנו הכנה באבלם הכבד של
משפחות אהרונסון שמואל והבנך
במות האב

משה ז"ל

ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מרחב הדרום
החברים הפנסיונרים בחברת החשמל

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברתנו

מרים (מניה) שפירא

ההלוויה תתקיים היום יום ראשון י"ד אב תשמ"ז 9.8.87
בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין הדרום גבול חולון בת־ים.
הסעה תעמוד לרשות המלווים מבית המנוחה בכפר אז"ר
בשעה 1.30 אחה"צ.

ועד כפר אז"ר

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	8	16	מעונן
אמסטרדם	13	17	גשום
בואנוס איירס	5	14	בהיר
הלסינקי	11	15	גשום
הונג קונג	28	31	מעונן
וינה			לא נמסר
ז'נבה	12	20	בהיר
טוקיו	23	32	מעונן
טורונטו	12	28	מעונן
יוהנסבורג	3	15	בהיר
לונדון	13	19	מעונן
ליסבון	19	25	בהיר
מדריד	14	30	בהיר
מונטריאול	14	27	מעונן
ניו יורק	19	27	גשום
סאן פאולו	8	18	בהיר
פריס			לא נמסר
פרנקפורט	11	20	מעונן
ציריך	10	16	מעונן
ריו דה ז'נרו	16	23	מעונן
שטוקהולם	11	16	גשום
שיקגו	28	30	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102620; ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373; חיפה: דרך הים 2, טל' 384655; באר שבע: רח' האבות, טל' 35282

swissair

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
המכון היהודי־ערבי

المعهد اليهودي - العربي
التابع للهستدروت
في بيت بيرل

ביום השני 10/8/87 (ט"ו באב) תערך באולם
המכון היהודי־ערבי בבית ברל

חגיגת „חג הקורבן" – עיד אל־אדחה

בשעה 7.30 בערב.

בתוכנית – דברי פתיחה – הרב יעקב כהן, מנהל המכון
– ברכת ההסתדרות
– הרב גדעון בן־ישראל יו"ר האגף לארגון
– ברכת „ברית בני שם"
– דברים על מהות החג
– תוכנית אומנותית וכיבוד. – הציבור מוזמן
המכון היהודי ערבי מברך את אזרחי ישראל
המוסלמים במדינת ישראל לרגל חג הקורבן.

לחברנו **שיקה גרצברג**

שפע ברכות

בהגיעך לגיל 70

בית „דבר"

דבר היום

החלטות ממתינות

ראשי מפלגת העבודה החליטו, לטוב ולרע, שלא להעמיד במבחן וממילא גם לא לנצל את הרוב הפרלמנטרי שנוצר ערב הפגרה להקדמת הבחירות. מכיוון שכן סביר להניח, כי עד אשר לא יתחיל בעבודתו הכנס האחרון של הכנסת ה־11, לא צפוי משבר ממשלתי ו/או החלטה על פיזור הכנסת.

להלכה זה יכול לקרות גם בפגרה. לא קשה לגייס את מספר החתימות הדרוש לכינוס ישיבת פגרה. גם למעשה כונסה הכנסת בימי פגרתה לא אחת. אך בתקופה שבה רוב חברי הבית אינם ניתנים לגיוס בהיותם מעבר לים, משברים ממשלתיים הם נדירים מאוד. על כן מורה חישוב הגיוני כי גם במקרה שיוחלט על הקדמת הבחירות, זה לא יתרחש לפני סוף אוקטובר. ואפילו יוחלט על כך בסוף אוקטובר, הרי בקצב הבירוקרטיה הישראלית דרושה עוד כחצי שנה עד אשר הבחירות נערכות בפועל. מכאן שגם התאריך המוקדם של הקלפי לא יוכל להיות לפני חודש מאי בשנה הבאה. פירוש הדבר שיש לממשלה הזאת בכל מקרה כמעט שנה נוספת לכהונתה.

לא נהיה תמימים ולא נצפה לאידיליה. אך אנו זכאים לדרוש גם מן הממשלה וגם מחברי הכנסת של הסיעות המרכיבות אותה, שלא יתחילו את מערכת הבחירות כבר עכשיו, כפי שאמנם עושים כמה מחברי הליכוד כבר חודשים אחדים. יתר על כן, יש לדרוש מן הממשלה לנהוג, ועליה אכן לנהוג, כממשלה העושה ככל יכולתה כדי לתת מענה לבעיות החשובות והדוחקות, בלי פוזילה לקלפי.

אין צורך לטרוח הרבה כדי לאתר את הבעיות שפתרונן נסחב ונסחב. חרף הרבה דיבורים רמים ודיונים ממושכים, הבעיה הכספית של ההתיישבות העובדת בעינה עומדת. זה אכן חשוב וגם דוחק, כי כל יום חולף מחמיר את הבעיה ללא צורך וללא צידוק. קידום התהליך המדיני נראה בעיני רבים כבלתי־דחוף, אך עד מהרה ניווכח כי אם נחמיץ את ההזדמנות לנקוט יוזמה, ינקטו אותה אחרים, ואנחנו נימצא נגררים במגננה.

וכמובן, יש דחיפות מיוחדת להחלטה על עתיד ה"לביא" הנדחית מפעם לפעם. על הממשלה להחליט עכשיו, ופירוש הדבר שעליה לא רק להכריע אם ממשיכים בפיתוח ה"לביא" לקראת ייצור, אלא גם לקבוע מנין יבואו המשאבים שיועמדו לרשות מפעל זה. ואף בכך לא די: יש לומר באותה עת, מהיכן יבואו המשאבים לפיתוח ולייצור של טכנולוגיות אחרות, חיוניות לצה"ל להגנת ישראל בעתיד, שפיתוחן נבלם מהיעדר אמצעים. מי שמחליט, חייב לתת את דעתו על כל ההשלכות ולא ללכת בדרך הקלה יותר.

סוף שבוע באלפי מנשה

מאת אריה ארד

אורבים למשפחות. משפחת מוזס עדיין לא התאוששה מהמהלומה, כשנזרקה הפצצה על משפחת רגב. ביישוב זועמים על ראשי מערכת הבטחון, שלא ביקרו אצל הנפגעים.

ראש המועצה המקומית שלמה קטן עמד לצאת ביום ה' לביקור תנחומים אצל משפחתו של סרן רונן טל ז"ל. עד שהגיעה שעת היציאה, כבר התרוצץ בין בתי־החולים, בין עדנה ומנשה רגב, שניצלו רק בנס מבקבוק התבערה שהושלך עליהם בדרך לקלקיליה. "מדוע אלינו לא בא אישי?" הוא קובל. "דמנו פחות סומק?"

באלפי מנשה זועמים על שר הבטחון ועל הרמטכ"ל. "אין לי שום דבר נגד הערבים שעשו זאת," אומר אברהם מוזס מוקף בילדיו הנותרים, ניצולי הדליקה הנוראה. "שהערבים מתנהגים, כפי שהם חושבים לנכון, אבל איפה מערכת הבטחון? מה יש, אנחנו לא ראויים להגנה?" ובתו בת ה־8, עדי, אומרת: "אני, אם עוד פעם קורה כזה דבר, לא חוזרת לפה".

העיירה בת 2,000 הנפשות, שלוש דקות מקלקיליה וחמש מכפר סבא, שרויה בדכאון. לא היו שם מהומות, לא הפגנות. הם לא ייצאו לעשות שפטים בתושבי הכפרים הסמוכים או בקלקיליה. הם דורשים, שתמורת מסיהם יגנו עליהם. "רבין אומר, שכאן מסוכן יותר מאשר בפתח־תקווה. המסקנה שלו מזה היא, שהוא מפקיר אותנו", אומר מוזס, שגופו היא צלקת אחת גדולה וכל תנועה מתנועותיו מעוררת כאב. "אני חושב, שדווקא משום שכאן יותר מסוכן, צריך להפנות לכאן מאמץ גדול יותר".

באלפי מנשה אומרים, שכבר אחרי רצח עופרה וטל מוזס ביקש אלוף הפיקוד מבצע לתפוס גבעות לאורך הכביש המוליך לקלקיליה. "מבצע חבר", אומר מוזס. "כל יום שישי הוא בא לשתות אצלי קפה. אני אשאל אותו על זה".

הזוג רגב – הוא מעובדי פרוייקט ה"לביא" בתעשיה האווירית, היא מורה ביישוב – השכימו קום ביום ה'. התעשיה האווירית יצאה לחופשה קולקטיבית ובני הזוג עמדו לצאת בטיול מאורגן לאילת. שכן, יוסי שגיא, הסכים להסיע אותם לנמל־התעופה ב"רונדה" שלו. רבע לשעה 6 בבוקר נפרדו עדנה ומנשה מאיל בן 18, ומיעל בת 14 ועמוסי מזוודות יצאו במכונית של שגיא ללוד: יוסי נהג, מנשה ישב לידו ועדנה התרווחה לה במושב האחורי. החלון היה סגור, וזה מה שהציל אותה, כנראה.

800 מטר מצומת מוזס, קילומטר אחד בלבד מהמקום שבו אירעה ההתקפה על משפחת מוזס, הוטל על ה"רונדה" בקבוק תבערה. הפצצה ניפצה את השמשה הסגורה, אבל רק מקצתה חדרה פנימה. "שמענו תבטח," סיפר מנשה על מיטתו בבית־החולים מאיר בכפר־סבא. "ומיד עצרנו. יוסי ואני זינקנו החוצה וראינו שעדנה בוערת. היא מנסה לצאת, אבל הדלת אינה נפתחת. ניפצנו את הדלת והוצאנו אותה. התחלנו לכבות אותה בידיים ואחר כך גם גילגלנו אותה על הבנקס."

אבנר רוזנברג, שראה את המתרחש ממרחק מטרים ספורים, עצר את מכוניתו, זינק ממנה, אקדחו בידו, והחל לירות לעבר הגבעה, שעליה ראה את המחבל מטיל הפצצה. בינתיים הגיעו עוד חברים מהיישוב. הראשונים אספו את הפצועים והאחרים הצטרפו לאבנר בירי לעבר הגבעה. "אצלנו רוב התושבים אנשי מערכת הבטחון, אנשי קבע, וכאלה," אומר ראש המועצה המקומית שלמה קטן. הוא עצמו היה קצין בקבע עד לפני שנה וחצי. קצינים שלפו את נשקם ואירגנו הסתערות על הגבעה, אבל, כמובן, התוקף הספיק להימלט. במקום נמצאו שני בדלי סיגריות. הוא ארב זמן רב, עד שמצא טרף. חברים מספרים, שעברו במקום רגעים לפני ה"רונדה" ולא אירע להם דבר. "בוודאי," מסביר מוזס. "אתה היית לבד והם חיפשו משפחה."

מנשה אושפז במחלקה האורתופדית בכפר־סבא. הוא סובל מפגיעה בעמוד השדרה. עדנה הועברה לאחר טיפול ראשוני לתל־השומר. היא סובלת מכוויות בפניה, בידיה ובחלק העליון של גבה. מנהל בית־החולים ד"ר שלומי ענתבי אמר, כי "יש לה כוויות מדרגה 3 ב־20 אחוז מגופה ויהיה צורך לבצע בה ניתוחי השתלת־עור." אבל מוזס, שנמצא במקרה בתל־השומר כאשר הובאה לשם עדנה, מתקן: "עשרה אחוז, מדרגה 2. לא יהיה צורך בהשתלות." הוא, לרוע המזל, "פרופסור" בענייני כוויות.

אלפי מנשה הוקמה על־פי תכנית אלון כמטחווי קשת מתל־אביב. מהגבעה אפשר לראות היטב את המגדל של המטכ"ל. 500 המשפחות גרות בקוטג'ים דו־משפחתיים. ליד כל בית גינה מטופחת, והרחובות נקיים ושקטים. יש בריכת־שחיה ומועדון. התושבים – מה שמכונה החבר'ה הטובים, הטובים באמת. מי שאינו במדים, אין שואלים לעיסוקו. העברית שבפיהם צברית רהוטה, אבל מלה בסלע. דיבורם שקט, ענייני, נעדר שוויץ של הולכי בטל. את המבקר לרגע הם קולטים בשניה. "תקחי אותו למשפחה שאין אצלה ספרים", אומר קטן למזכירתו, כשאני מבקש לפגוש תושבים. כשאינני מבין את ההתרסה, הוא מסביר: "ב'הזמן הצהוב' כתב עלינו גרוסמן שאין לנו ספרים."

לפני ארבעה שבועות נפגשו מוזס ושלמה קטן עם השר רבין בבית אמה של עופרה מוזס הי"ד. "לא רבין, לא פרס ביקרו באלפי מנשה", מספר מוזס. "אמרתי לו, 'בוא תראה את המקום. תוכל לראות משם את הכיפ'קה של המטכ"ל שלך. אם יהיה יום יפה, תראה את השולחן שלך'". הם דרשו מרבין, שבדברו על נסיגה, לא יזכיר עוד שמות ישובים. רבין הבטיח. "אבל לפני יומיים שוב חזר על זה. את אלפי מנשה ואת אריאל הוא מוכן למסור לירדן, הן אינן דרושות לו לבטחון, אמר. ואיפה אמר? בחוג הנִצים של המפלגה שלו. אם זה נִצים, אז אני לא יודע מה זה יונים", מתכעס מוזס. "מה זה נותן?" רוטן ראש המועצה. "מה צריך להסיק מזה ערבי? ששר־הבטחון של היהודים התיר את דמנו."

קטן סבור, שצריך לטפל במסיתים. "הם מוכרים, אבל לא מטפלים בהם מסיבה פוליטית", הוא קובל. אין לו, לדבריו עוינות אישית לרבין. "פעם הערצתי אותו, שירתתי תחת פיקודו. אבל עכשיו אני נאלץ להיאבק בו", הוא אומר בעצב.

במוצאי יום ה' עמדה המועצה המקומית לדון בהקמת מאחז משלה על הגבעה, שממנה הושלך בקבוק התבערה לעבר משפחת רגב. "איננו רוצים בצבא פרטי. אנחנו רוצים שהמדינה תגן עלינו. אבל אם רבין אינו מוכן, עלינו לאחוז בנשק כדי להגן על נשותינו ועל ילדינו".

המוזסים מוקפים בחברים ללא הרף. גיל, בן 14, מתבייש לצאת בשל הצלקות. ילדים מהכיתה באים ללא הרף להיות איתו, לעזור לו, לשתף אותו במשחקים ובמסיבות. ביום ה' לפנות ערב היתה הרוח נכונה והם יצאו להטיס טיסן. "אולי יגיע לאמא..."

המושבים: טיפול שורש

מאת נסים זוילי

נוסף על אמצעי ההבראה, בהם גם מכאיבים, הידוק התיכנון ובניית מערכות מימון חדשות, צריך לזמן בכל מושב את החברים לסדרת דיונים ולהגיע בכל אתר ואתר – ללא נסיון כפיה מבחוץ – להסכמה חדשה על רמת השיתוף והערבות הרצויה והמתאימה להם

כשיסתיימו מחול השדים סביב משבר המושבים; כשיחליטו הפוליטיקאים שהנושא חשוב ומרכזי בחיינו הלאומיים מכדי לעשות ממנו הון פוליטי; וכשנהיה מסוגלים להבחין בין עיקר לטפל, להבין שמדובר בעשרות אלפי משפחות שחלקן הגדול פרוס לאורך גבולות הביטחון של המדינה – יצטרכו כל הגורמים הממלכתיים המעורבים בהתיישבות לערוך חשבון נפש אמיתי, לחזור לקווים מנחים ולתוכניות שימנעו חזרה למשבר. כדי להגיע לפתרונות נכונים לעתיד צריך לנתח את סיבות המשבר, לבודד אותן, לכמת אותן ולהתמודד עם כל אחת בנפרד, אבל בגישה של תוכנית לאומית כוללת.

בניתוח כזה נגיע לגורמים היסודיים של המשבר וניווכח כי –

● הבסיס הכלכלי של המשק המשפחתי אינו מאפשר קיומן של 27,000 משפחות. בסיס זה יצר תופעות לוואי המקשות מאוד על שמירת המסגרת.

● במושבים יש חברים רבים מדי שחשים כי דרך החיים הזאת נכפתה עליהם, אם בכורח הנסיבות ואם בכוח תקנות וכתוצאה מכך קורקעו ונעקפו ביותר שאת עקרונות חיוניים לקיומו של המושב.

● המדיניות הכלכלית הלאומית הכושלת בעשור האחרון פגעה קשות ברצון, במוטיבציה ובכדאיות העבודה, ביחד עם אווירה חברתית תואמת מציאות זו, שדחפה את חבר המושב למירוץ חומרני, לעיתים חסר־מעצורים.

● תוכנית ההצלה הלאומית בתחום הכלכלי הטילה עול אדיר על המשק היצרני, שמשמעותו ריבית ריאלית אשר שום ייצור אינו מסוגל להתמודד איתה.

● הקואופרציה והערבות ההדדית נוצלו לרעה על ידי חלק מחברי מושבים ומשמעות הדבר עליית רמת החיים מעבר לרמת ההכנסה מעבודה, על חשבון הכלל.

● בתיכנון החקלאי בעשור האחרון הושלטה הפקרות: בתרגום מעוות של המונח "תיכנון" הוכשרו תנאים לחיזוק החזק ולניוון מוחלט של החלש, אגב יצירת פערים כלכליים בלתי־אפשריים במושבים.

אם נוסיף לכל אלה מערכות אזוריות וארציות, בחלקן אנכרוניסטיות ובחלקן חורגות מיעדן המקורי, וכן רמה נמוכה בניהול המקצועי של האגודות, נראה לי כי נגיע לכל שורשי המשבר. כימותם דרוש רק להיסטוריה ולוויכוח האידיאולוגי.

בניתוח הזה חובה להדגיש: המשק המושבי מייצר בשווי 1.2 מליארד דולר ויותר בשנה, הוא מייצא ב־400 מיליון דולר בערך, חיות במסגרתו 27,000 משפחות ומתפרנסים ממנו עוד כ־80,000 מועסקים שכירים.

על בסיס כל אלה צריך לתכנן וליישם תוכנית שיקום כוללת, תוכנית שאינה קלה, שלעיתים אף מכאיבה, אך תוכנית שבלעדיה יילך המשק המושבי ויתנוון לחלוטין. היסודות של תוכנית זו אסור שיהיו חלוקת כספים ללא יעוד ברור ומוגדר רק כדי להשתחרר מלחצים רגעיים ואסור שאפילו אגורה מכספי הסיוע תגיע לחברים בעלי יכולת המסוגלים כלכלית להתמודד עם חובותיהם. הפתרונות חייבים לתת תשובה יסודית לשורשי המשבר.

הווה אומר: יחידות שהן לא־כלכליות לאורך זמן, הכרח להוציאן ממעגל הייצור ובכך לצמצם את מספר היחידות ב־15% בערך. במקביל לכך צריך להפעיל מערכת חוקית ומשפטית נוקשה מאד נגד מתיישבים שעושים שימוש מנוגד לחוק במשאבים לאומיים, בקרקע ובמים. יש לשמור שמירה הדוקה מאד על ביצוע התיכנון החקלאי תוך קביעת מכסות מקסימום, כדי להקטין את נזקי הרפורמה האגררית השלילית שמתחוללת ולמנוע יצירת מעמד פיאודלים במושבים. יש להתאים את המערכות הארציות והאזוריות לצרכים האמיתיים של המתיישב וההתיישבות, תוך העלאת רמת הניהול בכל הדרגים. צריך לכונן מערכות אשראי ומימון ממלכתיות שדרכן ניתן גם לכוון ולקיים את התיכנון וגם למנוע כניסה של הון זר להתיישבות שמשמעותו, בטווח הארוך, הפקרת ההתישבות לגורמים זרים ולעיתים עוינים ושיעבוד המתיישב היהודי להון הזר. לבסוף, בכל מושב יש לזמן את החברים לסדרת דיונים על עתיד המקום, תוך מאמץ להגיע לקונצנזוס חדש המתאים למרקם החברתי של החברים וכן לרמת שיתוף וערבות מוסכמת עליהם. התמודדות זו בכל מושב היא המרכזית לעתיד ואסור שגורם חיצוני כל שהוא יהיה מעורב בכפיית החלטות. ההסכמה החדשה חייבת להתקבל על דעת רוב חברי המושב. על בסיסה ייקבעו הערכים ועקרונות היסוד של החיים המשותפים לעתיד.

אני סבור שהקואופרציה היא אולי הדרך היחידה להבטיח את קיומו ותיפקודו של המשק המשפחתי. אף־על־פי־כן אין דרך לכפות דרך חיים זו. ואף כי ניתן להוכיח שרוב המושבים אשר קיימו את עקרונות היסוד התגברו על המשברים והיום הם הפורחים והמבוססים ביותר, צריך לאפשר למושבניק הבודד להגיע למסקנה שיש עוצמה מיוחדת ב"יחד", בעזרה ההדדית ובערבות ההדדית כשנעשים מתוך הכרה ואמונה ולא מתוך כפיה. אני מאמין שבכוחם של רוב המושבים לצאת מהמשבר הנוכחי. אבל הדבר חייב להיעשות במאמצים משותפים של כל המעורבים ובבניה חדשה שתעמוד במבחני העתיד.

שְרוֹן החול

מאת יצחק בן־נר

אכן, הלב מתרחב והומה בגאווה מול ישראל שלנו, שכמדומה כבר הגיעה אל הנחלה, אל גפנה ותאנתה ויכולה לנוח בשלווה על זרי הדפנה שלה.

כי הרי את האינפלאציה עצרנו ואת שבוע העבודה קיצרנו ולחופש בחו"ל יצאנו ועל האתיופים ריחמנו ואת אנשי המחתרת חננו ולכהנא, השקץ (הצודק) נתנו חופש־דיבור ואת המלחמה הרחקנו מבלי שנצטרך לוותר יותר מדי למען השלום. אכן, באלה הידיים עשינו כל זאת.

אז מה עוד תבקשי מאיתנו, מכורה? למה עוד נוכל לערוג, כצבי שתול על פלגי מים ולחיים? הרי הכל קיבלנו מיד הקב"ה, עושה דברם של פרץ, דרוקמן ושפירא (בעצם, חוקה עוד אין לנו – אבל בינינו לבין עצמנו, למי זה מפריע, כל עוד מקפידים כולנו לשמור על החוק?) – ומה עוד נבקש?

אבל משהו מתרוצץ בפנים, משווע ואינו נותן מנוח. משהו חסר. יש בנו חלל עמוק שאינו מתמלא. עוד מעט והשוועה תתחלף בבהמה: תנו לנו מלך! תנו לנו מנהיג דגול מרבבה, איש חזק וסמכותי, שאינו מפחד מאיש ושהכל מפחדים ממנו; שאינו נרתע משום דבר ושהכל נרתעים מפניו. תנו לנו מישהו מכובד, שיאציל עלינו מן המשמעת האבסולוטית, הציות העיוור והרספקט שבו. תנו לנו איש חזק, במקום מנהיגינו הרופסים, שכוחם בפיותיהם ושאין בהם יכולת לשלות אותנו מן המים השמנים והעומדים, מי האפסיים שבתוכם אנו יושבים, ולהוליכנו אחריהם, כרועים את צאן־מרעיתם.

כמנהיג גדול, עתיר מלחמות ומאבקים, במישהו שהורתו בארץ זו אנו רוצים. מישהו שידע ללחום באויבי ישראל מבחוץ ומבפנים, אם צריך: בחרב, במאסר מינהלי או בטרנספר; מישהו רב־סיבולת, שידע לפקד על פיקודיו לעשות גם את מה שלא־כל־כך־נעים לעשות; שידע שלא לשאת באחריות כשלא נוח לשאת בה; שידע לנער מעצמו, כטיפות־מים מעור משוח־בשמן את האשמות הקשות ביותר; שידע לפתח עור עבה וקשה ולהישרד אחרי כל ועדות החקירה ואחרי כל ההוקעות המצפוניות והמוסריות. מישהו שיוכל לתקוף את תוקפיו, להאשים את מאשימיו; לקחת לעצמו את כל מה שמגיע לו, ואפילו מעל ומעבר לתקש"ר ולשרבב את תומכיו, מעריציו וגרופיו לכל עמדת־כוח. מישהו שידע לתחמן היטב את אלה שמעליו, לסבך היטב את אלה שמתחתיו ולשקר במצח־נחושה ומבלי להניד עפעף. מישהו שידע לטפל ביד ברזל בכלכלה כבבטחון, בהתיישבות כבתקשורת, ויוריד מאיתנו את נטל הדאגה. שיהיה מי שידאג שהכל יהיה בסדר.

כן. הבו לנו שליט. גם לנו מגיע אחד. הזמן דוחק ושעון החול מתקתק והולך – ואנו אנה אנו באים בלי אב, מנהיג ומלך?

גלאסנוסט ואנטישמיות

מאת פרופ' מריון מושקט

תפנית בעיתונות הסובייטית היא ביקורת חריפה על האנטישמיות – תוך מתן אפשרות פירסום למכתבי קוראים אנטישמיים

לפני זמן־מה הופיע בניו־יורק בעריכתו של פרופ' א"ר פרידמן קובץ חשוב על האנטישמיות בברה"מ. די לדפדף במאמר שנכלל בו פרי עטו של אלכסנדר וורונל כדי להיווכח עד כמה, כ־70 שנה אחרי מהפכת אוקטובר, שעל דגלה נרשם גם המאבק באנטישמיות כאחד מתפקידי אדריכליה, מקובלת בארצם תעמולה הוסטית נגד יהודים.

הדבר קים לא רק בעמדתו האנטי־ציונית והאנטי־ישראלית למען מטרות מדיניות, בעיקר כדי לזכות באהדת הערבים וכשמתברר כאמצעי זול, אלא גם מטעמים אידיאולוגיים, תוך אימוץ כל הסטריאוטיפים מבית מדרשם של הנאצים. די גם להציץ בתוכן רשימת הפירסומים הבלתי מצונזרים שמופיע בקובץ הזה כדי לדעת שגם החולקים על המשטר, במיוחד הלאומנים הרוסים, כמו גינאדי שימנוב, משתמשים עד כה בסיסמאות ובנימוקים השאובים מה"פרוטוקולים של זקני ציון", מעשה זיוף של "האוכראנה", המשטרה החשאית בימי הצאר, שבאמצעותם היתה מגייסת את הבריונים מבצעי הפוגרומים.

בסוגריים ראוי לציין שגם בתוך "סולידרנוסט" – תנועת האופוזיציה הפולנית של שנות ה־80 – קם פלג של "פולנים אמיתיים" שהוסיף על היות היהודים מקור כל רע בארצם. גם בין ממשיכי "סולידרנוסט" אחרי הוצאתה מחוץ לחוק צצה ל"תנועת האלטרנטיבה החדשה" הממשיכה להדגיש את הסכנה הנובעת משאיפתם של יהודים להשיג שלטון בעולם כולו.

בחוברת האחרונה של "טריבונה" המופיעה בפרנקפורט, פורסם פרופ' ה. ויסטרוק מהאוניברסיטה העברית רשימה, בה מונה יותר מתריסר "מזרחנים" מהאקדמיה הסובייטית המתמחים בפירסומים אנטישמיים וממשיכים את "משנתו" של טרופים קיצקו ויורי איוואנוב מימי הרדיפות הסטאליניות נגד יהודים תוך הישענות על "הפרוטוקולים" וביניהם יווגני יבסייב, ולדימיר בולשקוב, ולדימיר ביגון, דמיטרי שוקוב ואחרים. כעת מתברר שבתקופת ה"פתיחות", ה"גלאסנוסט" של גורבצ'וב, הם עומדים כולם בפני סכנת היעלמות מהפירסומים הסובייטיים.

ב־3 ביוני השנה פורסם ב"איזווסטיה", בטאון ממשלת ברה"מ, מאמר די נרחב, חתום בידי ג. אלימוב וד. לינוב, העוסק בתנועת הדיסידנטים הלאומנים "זכרון" (פמיאט). המחברים יוצאים בשצף־קצף נגד תנועה זו, בעיקר תוך בירור מקורותיהם ב"פרוטוקולים", כוונת השימוש בהם להעמקת שינאה בין עמים בכלל ובין לאומי ברה"מ והיהודים בפרט. אם כי אלימוב ולינוב אינם מזכירים על מה מסתמך טיעונם, אין כל ספק שהוא הושפע מפרסומיהם של אנילה שטיינברג, הלוחמת האמיצה לזכויות האדם בפולין, ושל אבל קינר (שם עט), שבימי המשטר הצבאי לא היסס להדפיס ב"סאמיזדאט" ובחו"ל מסות על המדיניות האנטישמית בפולין הקומוניסטית ושורשיה.

האם אלימוב ולינוב הדפיסו את ביקורתם כדי לפעול נגד שאיפתם של "אסירי ציון" לעליה בנימוק שהנה הגיעה תקופת שוויון זכויות גם ליהודי ברה"מ ואין צורך לחפש מקלט בנכר? האם אכן עושה גורבצ'וב גם למען ביצוע סעיפי החוק הסובייטי שהודרמו כבר יותר מיובל שנים וראו באנטישמיות פשע, האם הדבר בצעד נוסף של התרחקות ממורשתם של סטלין, כרושצ'וב וברז'נייב? או שגם תוך כך רוצה גורבצ'וב להרחיב את האשראי שנוכח לו במערב?

ברור עם זאת שאלימוב ולינוב אינם יחידים במערכה נגד האנטישמיות. עוד לפניהם פירסמה העיתונאית הרצינית א. לוסטה ב"קומסומולסקיה פראוודה" מה־22 במאי השנה, תחת הכותרת "לארוכות", מסה שלמה על עמוד העיתון של הנוער הקומוניסטי, בעל התפוצה של מיליונים, ניתוח מעמיק של שורשי האנטישמיות; ובהסתמך על לנין קבעה שללא הברית בין האינטליגנציה היהודית (הרמז לטרוצקי, בוכארין, קאמינייב ואחרים שהומתו על ידי סטלין במשפטי ראווה של שנות ה־30) הפרולטריון של עמי ברה"מ (לא רק הרוסים), מהפיכת אוקטובר לא היתה מנצחת.

ובשבועון החשוב "תרבות סובייטית" פירסם ב־18 ביוני השנה א. צדקוב מאמר לא פחות רציני בנושא מקורות האנטישמיות בכלל, צביונם האנטי־סוציאליסטי בפרט, ומסורתם העויינת של אנשי "פמיאט" במיוחד, שרבים מחבריו מתגנדרים בחולצות שחורות ומגפיים כדוגמת האופנה הנאצית ומפגינים בחוצות מוסקווה תוך השמעת סיסמאות אנטי־ישראליות וקטטות עם יהודים דורשי הזכות לצאת מברה"מ.

אם כי אין להוציא מן הכלל שהמשטרה מתייחסת לפעולה זו בסלחנות ואולי אף תוך עידודה, הביקורת החריפה על האנטישמיות מהווה תפנית חדה בעיתונות הסובייטית והוכחה לכך היא המשך הויכוח בנושא זה תוך מתן אפשרות להדפסת מכתבים למערכת מצד קוראים אנטישמיים כמו מכתבו של הסטודנט ירמילוב ב"קומסומולסקאיה פראוודה" מה־24 ביוני, בו הוא רומז ששמה של העיתונאית לוסטה לא נשמע לו רוסי וקרוב לוודאי שבשל מוצאה היא מבקרת כל אלה שבהתאם למציאות מצביעים על היהודים כמקור הרע בחברה הסובייטית, עמדה שמתקבלת בביקורת מצד המערכת.

פן תרבה

מאת מאיר בראלי

כשם שאין בנסיגה פתרון לבעיה הדמוגרפית, כך גם בטרנספר אין

באמירה "טרנספר", כלומר הוצאת ערבים מארץ־ישראל המערבית לארצות אחרות, מדינות ערב, יש אבחנה מהיבטה המוסרי. בלי להעמיק בחשיבות ההיבט הזה, דרוש גם דיון בצד התועלתי, המעשי, של השמעת העמדה הזאת. רחבעם זאבי אמר, כמעט בפה מלא, שהוא יודע שהצעתו אינה מעשית. על שאלה בדבר מעשיות השיב, שגם ועידה בין־לאומית אינה מעשית. במכתב ל"דבר" מסביר עמי לבנה כי הצעה זו תהיה מעשית אם משאבי הנפט הערביים ישקעו בה במקום במירוץ החימוש המטורף. ובכן, המשאבים לא ישקעו בה. ידוע לכל שמדינות ערב מנציחות את בעיית הפליטים בארצותיהם, מתנגדות כל פתרון לבעיה אנושית זו, כדי שתשמש נשק נגד ישראל. במשך השנים הרבות שהפליטים יושבים במחנותיהם, היתה הבעיה נפתרת כמעט מעצמה, טיפין־טיפין, אילולא נעשה מאמץ רב מצד מדינות ערב למנוע פתרון, למנוע התפזרות הפליטים וקליטתם בארצות ערב. פתרון בעיית הפליטים בארצות ערב הוא נושא הראוי מאוד לטיפול מצדנו.

אין לומר בוודאות שיש דרך מעשית לשלום ישראלי־ערבי כבר עכשיו, שהערבים יסכימו לתנאים שישראל מסוגלת להסכים להם – תנאים שלא יסכנו את עצם קיומה סיכון לא מבוקר. חזקה על יצחק רבין, הזהיר הביטוי בנושאי בטחון, שלא הפריז כשאמר, כי רק אידיוט בטחוני יכול לוותר על הירדן כגבול בטחון. האם יש סיכוי שהצד הערבי יקבל זאת ב־1987? מסופקני.

מכל מקום ודאי שאין סיכוי שמדינות ערב, על משאבי הנפט שלהן, יקלטו את הערבים מיהודה, שומרון ועזה כדי לשחרר אותנו מהבעיה הדמוגרפית. חוסר־המעשיות המוחלט של ההצעה מספיק כדי לעשות את הליכוד בה למיותר. הנזק שבה הוא בעיקר פנימי. רחבעם זאבי שיווק לידידים של אלה שדרושה להם אמירה כזאת, כדי שתהיה מטרה נאותה להלום בה. לכאורה הללו היו חייבים להסתפק בהסברה בדבר עדיפותה של האמירה (שנאמרה בתשובה על שאלה), כי הם נהגו לומר תמיד שגם הם היו תומכים בשליטה יהודית קבועה בלב הארץ, אולם קיומם של הערבים הרבים שם הוא המפריע. היה צפוי שהם לא ינהגו בהתאם לדבריהם ודברי רחבעם זאבי ישרתו את תעמולתם, כפי שקרה.

יש גם אי־צדק לא קטן בהשוואה בין דיבורים על טרנספר לפני השואה ואחריה. אז היתה השאלה אם ארץ־ישראל גדולה דיה בשביל להציל בתחומיה את העם היהודי. כיום נתהפכה הקערה על פיה והשאלה היא אם יש די יהודים כדי ליישב את ארץ־ישראל. מן הבחינה המוסרית יש הבדל מכריע בין העברת ערבים לארצות ערב, כדי שיהיה יותר מקום ליהודים הנמלטים על נפשם, לבין הצעה שתרוקן חבל ארץ שיתפנה ליהודים שאינם באים. בינתיים, ראוי להזכיר בהקשר זה פסוק מספר "דברים" (פרק ז, פסוק כ"ב) בדבר הצפוי בארץ ריקה: "...לא תוכל כלותם מהר פן תרבה עליך חית השדה". אין אני בעד כפיפות מוחלטת לפסוקי המקרא. אולם לוויכוח זה, הפסוק הרלוונטי הוא "פן תרבה עליך". הערבים היו אלה שאמרו כל השנים (ראה מוסה עלאמי, רשימות בן־גוריון עם עם מנהיגים ערבים) שמוטב להם שהארץ תישאר שוממה, ובלבד שתמתין לערבים, שיפריחוה, כשיהיה לאל ידם. זה אינו נימוק יהודי.

כשם שאין בנסיגה תשובה על הבעיה הדמוגרפית, כך אין גם בטרנספר. יש לחזור שוב ושוב על אמת ישנה מאוד; שאין בלתה: אין ציונות בלי עליה גדולה. המתייאש מן העליה כאילו התייאש מן הציונות. לא די בזיקה ההיסטורית להרי אפרים כדי שנוכל להחזיק בהם, גם כדי שמדינת ישראל תוסיף להתקיים בשפלת החוף, בנגב ובגליל, נחוצים עוד יהודים, הרבה יהודים.

בדיבורי הטרנספר יש רק גרעין אחד רציני, וחבל שעטפוהו בדיבורים חסרי שחר. חובה להתחיל כל משא ומתן ישראלי־ערבי בפתרון בעיית הפליטים, לאו דווקא הפליטים שבשטחנו או בשטח שיישאר בידינו. אין להשאיר את הפליטים במחנותיהם, כדי שיסבלו וימשיכו לאיים על ישראל בעצם קיומם. עזה היא חבית חומר נפץ המסכנת את ישראל. היא תישאר סכנה לישראל גם אם ישלוט בה גורם אחר. יישוב הפליטים מוכרח להיות חלק מההסדר – אחרת ההסדר אינו מסדיר דבר. נכון שתביעה כזאת מכבידה על פתרון, אולם הסדר בלעדיהם אינו שוה הרבה. אין אני בטוח אם דיבוריו של רחבעם זאבי תורמים להחלטה לטפל בבעיית הפליטים – אבל זו ההצדקה היחידה לדבריו על טרנספר.

קיפוח הטיפוח

מאת אליעזר שמואלי

בתחום החינוך מתרחשת אצלנו תופעה חברתית, המאיימת על הרגיעה שהושגה אחרי ואדי סליב וה"פנתרים"

הרעיון של "מפעלי־טיפוח" בחינוך מיובא מארצות־הברית. ההגירה הגדולה של פורטוריקאים והיספאנים אחרים ומצבם הקשה של השחורים בארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות דחפו את המימשל הפדראלי ואת מועצות החינוך המקומיות לפתוח בתנופה מערכה חינוכית רבת היקף לשיפור רמת החינוך של המיעוטים ה"מקופחי התרבות" באמריקה. ככל שגדל משקלם האלקטוראלי של ההיספאנים והשחורים, בה במידה גדלה דרישתם לשפר את רמת ההוראה ותנאי החינוך.

שרי החינוך הפדראליים ראו לצרף לצוות הלשכה במשרד הראשי נציגים שחורים והיספאנים לייעץ להם בקשר לטיפוח מיעוטים וקידומם במערכת. עם כל ההסתייגות שלנו מהשוואות עם מיעוטים בארה"ב, קשה שלא לראות בספרותנו המקצועית ובאוניברסיטאות את השפעתה של תנועת החינוך בארה"ב בתחום זה, כמו בשאר תחומים, על עבודתנו החינוכית בארץ.

ישראל קלטה את רעיונות הטיפוח אלא שתרגומם המעשי־חינוכי כאן נשא אופי שונה לחלוטין. מחנכים בישראל הכירו בכך שאם לא תינתן הזדמנות לקידומם של "טעוני הטיפוח" במערכת, תינזק החברה בישראל, בבוא עת, מפצצת זמן הטמונה עמוק בחוקה. המחנכים בישראל האמינו בכל לב בשליחותם, פעלו מתוך הכרה ואמונה שתהליך הטיפוח יעזור למטופחים לפרוץ את המחסום הפסיכולוגי ולעלות בסולם הקידום החברתי. ההבדל בינינו לבין האמריקאים היה בכך שהאוכלוסיה טעונת הטיפוח אצלנו שימשה עתודה לבטחונה ולחוסנה של ישראל ובלעדיה היו פניה שונים לחלוטין. הכל הכירו בכך וידעו זאת.

בראשית שנות השבעים זימנה האקדמיה הלאומית לחינוך בארה"ב נציגים מראשי מערכת החינוך בארץ בראשות יגאל אלון, אז שר החינוך והתרבות, לדיון בוושינגטון על בעיות חינוכם של טעוני הטיפוח בשתי המדינות. האמריקאים התעניינו במתרחש בנושא זה אצלנו וביקשו ללמוד על העבודה בגיל הרך, בפנימיות הטיפוח, במכינות הקדם־אקדמיות. הם התרשמו בעיקר מן המחויבות הלאומית שלנו לחינוכם של בני עניים ומן הנחרצות של השר והמערכת כולה להתמודד עם הנושא ולהעלותו בראש סולם העדיפויות הלאומי וכן מן ההחלטה להשקיע משאבים ומאמצים בלתי נלאים לפתרון בעיות הפער החברתי החינוכי. הדוברים גמרו עלינו את ההלל בכל ישיבות האקדמיה. ישראל כבשה אז כותרות בעיתונות המקצועית על ניסויים חינוכיים לשיפור רמתם של טעוני הטיפוח ויותר מכל הרשימה בגישתה החיובית לאוכלוסיה נזקקת. ישראל לא הדביקה לאוכלוסיה זו תוויות של נחשלות, של "חשוכי תרבות", אלא הדגישה את ההיבט החיובי בחינוכם, דבר שהתבטא גם בהגדרתם כטעוני־טיפוח (ביטוי שלימים הפך לסימן היכר של אוכלוסיה זו ואיבד את הגוון החיובי שלו).

גולת הכותרת של מאמצי המחנכים היתה, בלי ספק, השאיפה לקדם ללא הרף את השכבות החלשות, כדי לשבור את הזהות המאיימת של נחשלות חברתית עם ארץ מוצא או אפילו עם מקום המגורים בארץ. שרי החינוך גרפו את הציבור במאבקם הבלתי נלאה לשבירת התדמית של נחשלות באזורי פיתוח ובישובי מצוקה. תוכנית הרווחה שנולדה בעקבות המלצות "ועדת ראש הממשלה לענייני נוער" בראשות ישראל כץ, אומצה על־ידי משרד החינוך, קרמה עור וגידים והיתה לעבודה חינוכית־ציבורית בעזרתו ובתמיכתו של שלמה הלל שישב בראש הוועדה הבין־משרדית לענייני רווחה. תוכנית הרווחה נתמקדה בעיקר בישובי פיתוח ובשכונות־המצוקה. פרוייקט שיקום השכונות הגביר את המאמץ הלאומי בתחום החינוך באותם אזורים. הכל נעשה מתוך הכרה שאם אומנם נשקיע מאמץ ומשאבים, נחלץ אוכלוסיה זו מנחשלותה החינוכית והתרבותית ונעלה על דרך המלך של שילובה ומיזוגה בחברה בישראל.

ואומנם בחינת ההישגים מצביעה על גידול מרשים בשיעורי הביקור של 92 אחוזים מבני שלוש ו־99 אחוזים של בני 4 במעונות יום ובגני ילדים.

הנתונים על שיעורי הלמידה בחינוך העל־יסודי מראים שייצוגם של תלמידים מארצות אסיה ואפריקה גדל בצורה משמעותית בחמש עשרה השנים האחרונות 1967–1982 עד כדי צימצום הפער בין חלקם באוכלוסיה לבין חלקם במסגרות החינוך העל־יסודי. נמשכה העליה בייצוגם של תלמידים "מזרחיים" במסגרות החינוך העל־יסודי.

בתשכ"ז היו כ־50 אחוזים מבני 14 עד 17 ממוצא "מזרחי" וחלקם בקרב תלמידי החינוך העל־יסודי היה 36 אחוזים. בתשמ"ב היה חלקם של בני קבוצת מוצא זו באוכלוסיה 56 אחוזים וחלקם בחינוך העל־יסודי 52 אחוזים.

התברר שכאשר משקיעים בחינוך, יש תוצאות. כשממקדים את תשומת־הלב באוכלוסיה הזקוקה לעזרת המערכת, אפשר להעלות תלמידים לרמת הישגים טובה יותר.

לאחרונה נבלמה מדיניות הטיפוח. בחוברת של משרד החינוך והתרבות מפברואר 1987 מעיד השר עצמו "יום הלימודים התקצר, מקבוצות העשרה נעלמים ההולכים...

(המשך בעמ' 8)

مقتطفات من الاعلام

מכתבים למערכת דבר

הצעה להפחתת התאונות בדרכים

מכל החוליים העוברים על המדינה הנורא ביותר הוא נגע התאונות בדרכים. בעיה המורה זו טרם נפתרה עד כה על אף פעילותם המבורכת של המועצה הלאומית למניעת תאונות, משטרת ישראל, המינהל לבטיחות בדרכים, שידורי תכניות מידע ברדיו ובטלוויזיה, אכיפה קשה ואפילו שיפור כבישים אחרים. כל הגורמים שהזכרתי פועלים רבות באותן שיטות עם תקוות רבות בלב, אך מלאך־המוות ממשיך לקצור נפשות בדרכים.

כל נהג ותיק יודע שהעונש החמור והמפחיד ביותר שיוטל עליו הוא שלילת רשיון הנהיגה שלו (לצמיתות ואפילו באופן ארעי). קנסות כספיים אינם מרתיעים. נהגים ישלמו ברצון כל קנס שיוטל עליהם ובלבד שלא יישלל רשיונם.

שלילת רשיון היא כאמור אמצעי מרתיע ופוגע ממש בנשמת הנהג העבריין. הצעתי היא איפוא:

1. יסווגו עבירות התנועה לחמורות, בינוניות וקלות.
2. ייקבע מפתח מדויק לשלילת הרשיון בשל עבירות חמורות, ומשך הזמן לשלילה כנ"ל.

לדוגמה: נהיגה ברמזור אדום: 6 חודשי שלילה.

אי־האטה לפני מעבר חציה: 3 חודשי שלילה.

גרימת תאונה שכתוצאה ממנה נפגע/ו אדם/אנשים: 10 חודשי שלילה.

גרימת תאונה שכתוצאה ממנה נהרג/ו אדם/אנשים: שלילה לצמיתות.

3. ה"מפתח" יפורסם ברבים: כל שוטר יהיה אמון עליו וכל נהג יקבלו בצמוד לרשיון הנהיגה (לרשיון הרכב מדי חידושו.
4. בעוון עבירות "בינוניות" – יישלל הרשיון לתקופות קצרות יותר – עד 3 חודשים.
5. על עבירות "קלות" – יוטלו קנסות כספיים כבדים.

יתרונות השיטה: א. אין ויכוח – הנהג העבריין יודע מראש את העונש הצפוי לו בשל רשלנותו; ב. הקלה עצומה על המערכת השיפוטית; ג. הפחתה משמעותית בעומס בכבישים. מכוניות רבות תושבתנה (לפחות בתקופה הראשונה) דבר שיקטין את מספר התאונות בדרכים; ד. הקטנה משמעותית בצריכת דלק – המכוניות המושבתות אינן צורכות דלק... ה. אם קיים חשש להקטנה בהכנסות המדינה, ניתן לשלב כל שלילת רשיון בקנס כספי קבוע וידוע. לדוגמה: שלילת רשיון נהיגה ל־10 חודשים תהא כרוכה בקנס כספי קבוע שלא יפחת מ־750 שקל; ו. במקרי ערעורים, נהגים או עבריינות דרכים המורה וחשש למאסר ומעצר – ימשיכו בתי המשפט בהליכים, כבעבר.

יעקב אלקלעי
נתניה

גלסנוסט איננה פתיחות

המושג "גלסנוסט" נישא ברמה מברה"מ ונושא בכנפיו תקוות חדשות לכל עמי עולם. אולם, תרגומו הרווח לעברית כ"פתיחות", שייך דווקא לתחומי המושג הלקוח מימיה האפלים של המעצמה הגדולה, והוא היפוכו הגמור של "גלסנוסט" – מושג הדיזאינפורמציה.

המתרגמים "גלסנוסט" כ"פתיחות" יוצקים בו תוכן מהרהורי ליבם במקרה הטוב, וכוונות מגמתיות במקרה הרע.

המושג פתיחות מקרין חום, רגישות, ציפיה לכנות הדדית. "גלסנוסט" הוא מושג טכני של פרסום, מתן פומבי ותו לא. זוהי מערכת, בה מישהו מחליט, כי ידיעות מוכתבות יובאו לאחריהם של אוכלוסיות והמונים. טרם גורבצ'וב זכו לגלסנוסט רק "הישגי" החקלאות והחרושת הסוציאליסטיים. כיום, נוכחו לדעת קברניטי ברה"מ שכדי לשפר באמת הישגים בתחומים אלה יש לתת פומבי לידיעות מסויימות המעידות על חוסר היעילות השורר במשק הסוציאליסטי מצד אחד, ועל הישגי המדינות הקפיטליסטיות הרקובות, מצד שני. אבל אינפורמציה רבה ובה, למשל, ביקור המשלחת הקונסולרית בישראל – לא זוכה, כלל, לגלסנוסט.

הפתיחות, לעומת זאת, לא תיתכן לתצאין, כי אין לה קיום בכפיפה אחת עם סגירות.

כנוסף לאלה – אין הפתיחות בגלסנוסט זקוקה להמונים: היא מתקיימת (או שלא) אפילו בין שניים. למשל, אצל זוג נשוי...

גלסנוסט כשלב ב"פרסטרויקה" (שידוד מערכות) בברה"מ מפיחים, כאמור, תקוות גדולות לתמורה בחברה ובמשטר הסובייטיים. הפתיחות, אבל לפי שעה, מהם והלאה.

שיפתחו את השערים ליהודים...

יואל נץ
בת ים

נגד סניגור יהודי לפושעים נאצים

אני ניצולת שואה מספר A-15755 מאשימה את לישכת עורכי־הדין שלא יצאה בהכרזה, ששום עורך־דין יהודי בארץ או בעולם לא יגן על מי שמשודים כפושעים נאצים. התנגדות כזו, אם היתה באה ממסגרות ממלכתיות או ציבוריות, היתה מעלה את גאוות הניצולים ומכבדת את זכר הנספים ואת כל יהודי.

אינני יכולה להשלים עם כך שעורך־דין יהודי כשפטל יהיה סניגור של חשוד בפשעים נוראים כדמיאניוק. יותר מכך, שאותו סניגור גם יעז להאשים את בית־המשפט ושופטיו במשוא־פנים ובאי־צדק ובעריכת משפט־ראווה. אני בטוחה שהמשפט הזה לא יוסיף תהילה לאותו סניגור.

מרים זהב
באר שבע

פלשתינאים – "עולים חדשים"

אסור לנו לשכוח, שבין הפלשתינאים יש הרבה "עולים חדשים", ערבים שהסתננו מארצות ערב השכנות. אנחנו כאן יצרנו מקורות עבודה ופרנסה. עובדה זאת היתה בשבילם מכרה זהב ממש, בהשוואה לארצות מולדתם. לכן, נהרו אלינו ולא בחלו בשום עבודה ואפילו התעשרו.

במלחמת השחרור עם הבריחה הגדולה רק "לשבוע ימים", עד אשר שבעה צבאות ערב שפלשו לארץ יזרקו אותנו לים! הצטרפו ה"עולים החדשים" לאחיהם וכולם הפכו לפלשתינאים. זאת עובדה, ובכל משא־ומתן שיהיה בעתיד צריך יהיה להביא בחשבון עובדה זאת.

יצחק דוגני
מושב חירות

לא חרפה ולא רעב

משה כהן, מנהל לשכת התעסוקה בנגב הצפוני, כפי שצוטט על־ידי אמיר רוזנבליט ("דבר", 25.5.87) האשים אותנו בתשלום "משכורת חרפה כ־380 ש"ח בחודש".

אני מתכבד לציין, שנתונים אלה אינם נכונים ומפליא ביותר שאינפורמציה כה מטעה באה ממנהל שירות התעסוקה, האמור לדעת טוב יותר את העובדות: שכרה של עובדת ייצור מתחילה במפעלנו נע בין 547 ש"ח ל־847 ש"ח בהתאם לאופי התפקיד בייצור. בנוסף לכך, מופעלת שיטת שכר עידוד שכבר היום הביאה במספר מקרים לתוספת המגיעה אף לשיעור של 20% בשכר בגין הפוקה. עבור ארוחת בוקר וארוחת צהריים מלאה משלם העובד בסה"כ 2.55 ש"ח. הסעת העובדים לעבודה וממנה מאורגנת על־ידי החברה ועל חשבונה.

ספק רב אם תנאי התחלה אלה לעובדות חסרות כל ידע מקצועי, ראויים לכינוי "חרפה" ו"רעב".

יתירה מזאת: אפשר לעודד, לגנות או אף להשתמש במילות הסתה נגד מפעל גדול, עתיר טכנולוגיה שזה עתה הוקם בנגב, בתנאי אחד: הצגת העובדות חייבת להיעשות באמינות, ביושר ובאחריות.

משה שמיר
נשיא חברת דייל תעשיות אלקטרוניקה בע"מ

לא בין יישובי הכיתות

הגדיל לעשות הארגון המכונה "יד לאחים" במסיבת העיתונאים מה־26.7 בחיפה, כאשר הכליל את קיבוץ הרדוף, השייך לתנועה הקיבוצית המאוחדת, בין יישובי הכיתות שהוזכרו בדו"ח ועדת תעסה־גלזר.

זהו שקר גס וברצוננו, איפוא, להעמיד דברים על דיוקם:

1. ועדת תעסה־גלזר לא התייחסה כלל לאנתרופוסופיה כדין־וחשבון שהגישה בנושא הכיתות, וסיבותיה הטובות עימה. האנתרופוסופיה, המבוססת על עבודתו של רודולף שטיינר (1925–1861) היא זרם רוחני מערבי מודרני, המבוסס על חירותו הרוחנית וההתברתית המלאה של הפרט. היא ידועה בעולם כולו בזכות תרומותיה החשובות למדעי הטבע, האמנויות, החינוך הכללי והמיוחד, החקלאות והרפואה.
2. קיבוץ הרדוף שייך מאז הקמתו לתנועה הקיבוצית המאוחדת (תק"ם), והוא עומד בכל הקריטריונים – כלכליים, חברתיים ורוחניים, המקובלים בתנועה.
3. הארגון "יד לאחים" ידוע ברבים כארגון המסכן את קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית וחופשית, במלחמתו ופגיעתו המתמדת בחופש הפרט בארץ בתחומי חיים רבים.

דני אמן
מזכירות קיבוץ הרדוף

הקיבוץ – טס של זהב

העוינות של אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית כלפי הקיבוצים – שלא לומר שנאתם כלפיהם – היא הודאה בקוצר ידם. היא ביטוי האכזבה מעצמם.

היא מגלמת את חוסר אפשרותם להיווכח בהצלחתם יחסית ותלויה על בלימת אי־ההודאות ככל שהיא, של מי שהעזו להפנות עורף לכינור הראשון המנגן רסיסל לכסף ולממון תימו לאמן עצמם בנגינה על כלים דקים יותר, כלים מן השורה השנייה והשלישית – החליל, הקלרנית, האבוב, הקונטראבס.

החברה הישראלית אינה יכולה לשאת את נקודת־החן הקיבוצית על פרצופה. היא מזהה אותה כפצע בגרות מוגלתי אשר יש להיפטר ממנו מהר בכל האפשר. הקיבוץ הוא ראי אשר משקף למביטים בו מבחוץ את בבואתם של מי שהם אינם. הוא מייפה את פניהם ומרכך את הקווים החדים שלהם. הוא מזכיר להם, על דרך ההקנטה, על דרך ההתרסה – את נעוריהם האבודים, את חלומותיהם הלא־מוגשמים, את אשליותיהם המנופצות.

עוינותם של רבים לקיבוץ היא אות וסימן: מדינה – קל וחומר קיבוץ – אינם ניתנים לבני־האדם על מגש של כסף. עיניכם הרואות: הם ניתנים להם על טס של זהב.

אברהם שרון
עין־השופט

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

74

ראש הממשלה יצחק שמיר ביקר ביום ו' את ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין (בתמונה) בביתו, לרגל יום הולדתו ה־74 שחל בשבת. שמיר איחל לבגין אריכות ימים ודיווח לו על ההתפתחויות המדיניות האחרונות. בשיחת טלפון שערך עימו כתב קול ישראל אמר בגין כי הוא חש בטוב. כשנשאל אם יסכים להשיב על שאלות בעניין מטוס הלביא אמר כי עדיין לא קיבל פניה לכך מיו"ר ועדת ביקורת המדינה של הכנסת, ובשאלת יחסי ליכוד־מערך אמר כי יש אנשים אחרים המוסמכים לענות בסוגיה זו. נראה שהשתיקה נמשכת.

אידיליה

כנס ארצי של מרכזים קהילתיים וועדי שכונות, שנערך מטעם מחלקת הארגון ומועצות הפועלים בועה"פ של ההסתדרות בראשותו של גדעון בן־ישראל ובהשתתפות יו"ר הכנסת שלמה הלל (מימין), קרא לכל מועצות הפועלים וועדי השכונות לשמש דוגמא ומופת לדו־קיום בשלום של יהודים וערבים. בכנס באו לידי ביטוי גם נציגי שכונות שבהן אירעו באחרונה אירועים של תקיפת ערבים, והללו יצאו בקריאה מאוחדת להגברת ההרמוניה, כיבוד החוק ועקירת מוקדי תסיסה והסתה. הכנס התייחס בחומרה להתפרעות נגד המשטרה בבית־ג'אן והצרדים נתבעו לטיפול מפוקח ומאופק כדי למנוע הקצנה ולבטל כל תחושה של אפליה על רקע עדתי.

כ. שמואל

חוליגן

משפטו של מתיאס רוסט, הטייס המערב־גרמני הצעיר שהנחית את מטוסו בכיכר האדומה של מוסקווה, יתקיים בתחילת חודש ספטמבר – על כך הודיע ביום ו' דובר השגרירות המערב־גרמנית. רוסט בן ה־19 צפוי לתקופת מאסר עד 10 שנים, באשמת הפרת תקנות הטיסה. צפוי לו גם עונש מאסר של חמש שנים באשמת חוליגניזם זדוני ושלוש שנות מאסר על טיסה בלתי־חוקית בתחום ברה"מ.

בברה"מ מקובל שכאשר אדם נידון לתקופת מאסר שונות, הוא אינו חייב לרצות אלא את העונש המרבי המוטל עליו. עם זאת, אומרים הפרשנים שהעובדה שהשלטונות מעמידים אותו למשפט לפי שלושה סעיפי אישום מעידה על חומרת העבירה, לפי דעת המנהיגים הסובייטים.

רוסט מוחזק בבית הסוהר לפורטובו שבמוסקווה מאז שהנחית מטוס "ססנה" בקצה הכיכר האדומה ב־28 במאי.

בעקבות טיסתו מעל לאזור רגיש של ברה"מ המוגן על־ידי מערכות הגנה מתוחכמות, פוטרו שר ההגנה של ברה"מ סרגיי סוקולוב ומי שעמד בראש מערכת ההגנה האווירית, אלכסנדר קולדונוב.

ג'ון יוסטון, במאי הסרטים האמריקאי הנודע, חגג בימים אלה את יום הולדתו ה־81 בבית־חולים. יוסטון אושפז במצב קשה ממש לפני תחילת צילומי סרט חדש שלו, "מיסטר נורת'". יוסטון (במרכז) הצטלם עם שתי בנותיו, אלגרה ואנג'ליקה, בנו דני ואשתו לשעבר זואה סאליס, שבאו לחוג עימו.

בכורה בבית הלבן

הפסנתרן הסובייטי ולאדימיר פלטסמן, שהגיע למערב ביום ה' יופיע בבית הלבן ב־27 בספטמבר – על כך הודיע דובר הבית הלבן מארלין פיצווטר.

"הנשיא והגב' רייגן הזמינו את פלטסמן לקיים את הקונצרט הראשון שלו לאחר שיגיע לארה"ב, בבית הלבן והוא נענה להזמנה". השלטונות האמריקאים פנו כמה וכמה פעמים בבקשה לאפשר את יציאתו של פלטסמן מברה"מ.

ספרות מקצועית

השחקן הבריטי טימותי דלטון, הלא הוא ג'יימס בונד החדש, נראה בשדה התעופה של סידני, אוסטרליה, כשהוא אוחז בידו את ספר זכרונותיו השערורייתי של קצין המודיעין הבריטי לשעבר, פיטר רייט. ממשלת בריטניה מנסה לעצור את הפצת הספר באוסטרליה ובניו־זילנד, כמו גם בבריטניה. הספר כבר יצא לאור בארה"ב.

שליחות

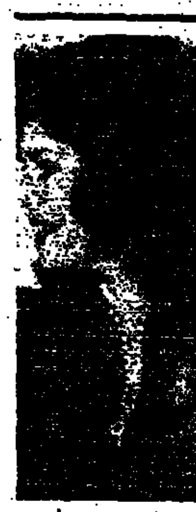

רעיית שר החינוך והתרבות, אופירה נבון (בתמונה) משתתפת בקונגרס בינלאומי על תיאטרוני ילדים המתקיים בימים אלה בשיקגו. נבון עוסקת בפיתוח תיאטרוני ילדים בארץ ויצאה לקונגרס בשליחות פסטיבל חיפה להצגות ילדים, שהיא שימשה כנשיאת הכבוד שלו. הפסטיבל, שנערך באביב, זכה להצלחה גדולה ובעקבותיו החליטו עיריית חיפה ותיאטרון חיפה לשוב ולקיימו גם באפריל 1988. נבון אמורה לפגוש בשיקגו אנשי ציבור כדי לעודדם לתמוך בפסטיבל וכן היא מקווה להביא עימה מארה"ב מחזות ילדים שיועלו בפסטיבל בחיפה ולהציע לאנשי תיאטרוני ילדים אמריקאים ואחרים לרכוש מחזות ישראליים.

שיפוט מהיר

העיתון "כרוניקל" המופיע בסאן־פרנציסקו פיטר מבקר אמנות, לאחר שזה כתב ביקורת על הופעת להקת באלט שהתבטלה. יואל סירקיס פירסם בעתון ביום ב' ביקורת קטלנית על הופעת הבאלט. לפי התכנית עמדה הלהקה להופיע ביום א' בשעות אחה"צ, אך ההצגה התבטלה מפני שאחת המשתתפות הראשיות, לודמילה לופוחובה, סבלה מכאבי גב. העתון פירסם הודעה שבה הוא התנצל בפני קוראיו וחברי הלהקה.

דיני קורבן

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, ניצל את סוף השבוע התם כדי לערוך ביקור במיגזר הבידואי בנגב, כאורחו של סולימאן אלעבור, מזכיר מפלגת העבודה לבידואים. הביקור שנעשה הפעם תחת כובע אחר שנשא פרס, כיו"ר ועדת השרים לענייני הנגב, שובץ ביום חג הקורבן המוסלמי. בשיחה עם ראשי השבטים והמכובדים הבידואים בעיירה רהט, ערך האורח השוואה בין חג הקורבן במסורת המוסלמית לבין חג הקורבן במסורת היהודית. "אללה עשה את היום הזה חג", הקדים פרס בהומור, "כדי שנקצר בגאוותים ומאידך כדי לבטא את ההזדהות הנובעת מהחג שלכם." פרס סייר באותו יום בישובים רהט, כסייפה, עומר ותל־שבע וסיים את ביקורו בישוב יהודי, מצפה־רמון, שם היה האורח המרכזי בחגיגות לציון 30 שנה להיווסדו של הישוב.

אמיר רוזנבליט

המדור נערך היום בידי מיכל פלג

ברידג' – הגביע הצפוני

מאת ארנונה שפאן

באחרונה היינו בארצות השוק המשותף ועתה נגדוד צפונה, לארצות הקור, שם נערכו תחרויות הגביע הנורדי (השתתפו בו לפי סדר התוצאות: שוודיה, נורווגיה, איסלנד, דנמרק, פינלנד, ואיי פארו).

היד הבאה שיחקה בין נבחרת שוודיה (צפון־דרום) לנורווגיה.

	♠J10 ♥3 ♦KJ863 ♣AKQ43	
♠AK ♥Q10982 ♦Q542 ♣86	צפ / מז מע / דר	♠76543 ♥K65 ♦107 ♣J72
	♠Q982 ♥AJ74 ♦A9 ♣1095	

מחלק: דרום
פגיעים: מזרח־מערב
ההכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 הארט	---	2 דיאמונד	---
2 בלי שליט	---	3 קלאב	---
3 דיאמונד	---	3 ספייד	---
3 בלי שליט	---	---	---

מערב הוביל ב־6 ספייד, מזרח זכה במלך וחזר בעשירית הארט, נסיך מזרח ומערב זכה במלך וחזר בהארט, הכרוז זוהה את הלקיחה, הארט נוסף ממזרח נלקח עם האלוף. בשלב זה החליט הכרוז לשחק את סידרת הקלאב, מזרח מרגיש לחץ, הוא זורק דיאמונד על הקלאב השלישי, הארט על הקלאב הרביעי והמצב כזה:

	♠--- ♥--- ♦KJ86 ♣4	
♠A ♥Q ♦Q54 ♣---	צפ / מז מע / דר	♠754 ♥--- ♦107 ♣---
	♠Q9 ♥7 ♦A9 ♣---	

הכרוז שיחק את הקלאב האחרון, מזרח השליך דיאמונד הכרוז השווידי חזר לידו בדיאמונד, ודיאמונד נוסף לדומם, כשהוא זוכה עם המלך, והדאה בשמחה את המלכה מופיעה במזרח.

ברור, שאם מזרח משליך את הארט האחרון (במקום דיאמונד), הרי שהכרוז עולה לידו באלוף דיאמונד וממשיך בספייד, מזרח זוכה ובאלץ לחזור בדיאמונד לתוך המזלג שבדומם.

מרחב תכנון מקומי "שורקות"
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

בהתאם לסעיף 149 לחוק – הרינו מודיעים בזאת, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה "שורקות" למתן הקלה בגוש 3545 מגרש 68 – כפר אביב.

מהות ההקלה:
1. הוספת יח' דיור מעל המותר.
2. הגדלת % בניה בסטגרות 6%.
3. הגדלת שטח כסוי קרקע בסטגרת 6%.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת היתר הבניה, רשאי להגיש התנגדותו המנומקת בכתב, תוך 14 יום מפרסום הודעה זו למשרדי הועדה המקומית "שורקות", דואר גבעת ברנר 60948.

ציון כהן
יו"ר הועדה המקומית שורקות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת
הודעה
על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6381 חלקה 137 ברח' אלתר מיהוד לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ג' בו מותר להקים בנין דיור בן 5 קומות על עמודים וחדרים על הגג 137.5 אחוז בניה 4.92 דירות מרווח צדדי 5 מ' ומרווח אחורי 6 מ'.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 5 קומות על עמודים וחדרים על הגג 148.47% בניה 5 דירות מרווח צדדי 4.7 מ' ומרווח אחורי 5.4 מ'.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הועדה המקומית לתכנון ובניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים

הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965. ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלות בניה, על חלקה מס' 220 בגוש 7141 הנמצאת ברחוב הרצל 71 א'.

לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיקום מגורים ג. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם הקלה בקו בנין צדדי בצד דרומי, ביטול קיר משותף מצד צפון ותוספת 2.5% עבור דירת גג.

לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו לועדה המקומית תוך 15 יום, מיום פרסום הודעה זו.

אהוד קינמון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי עומר
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה עומר הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 17 לתכנית מפורטת 113/03/14 – שלב ג' מיתר.
ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי:
קביעת גובה הבניינים על חלקות מס' 7014, 7015, 7016, 7017, 7018, 7019, 7020, 7021, 7022, 7023.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
שטח התכנית: כ־7.0 דונם.
גוש: 1000001.
מקום: מיתר שלב ג'.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה, התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.

שלום דניאל
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי שברח' יוחנן בן זכאי, טבריה מופקד שינוי יעוד חלוקת מגרשים, מושבת כנרת ביחד עם תשריט המצורף אליו.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 15308 חלקות 55, 103, 110.
עיקרי מטרת שנוי התכנית: שנוי יעוד למגורים וחלוקת מגרשי בניה.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן מסתמכת.

ה' בתמוז התשמ"ז
2.7.1987

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

קיפוח הטיפוח

(המשך מעמ' 7)

טיפול אינדיווידואלי בקבוצות חלשות לקידום האינטגרציה החברתית הולך ומתמעט. קיים משבר חריף בבניית מוסדות חינוך... מתחיל תהליך המבדיל בין עשירים לעניים. הורים עשירים מממנים בבתי־הספר, על חשבונם, פעילויות ומקצועות שהורים עניים אינם יכולים לקיימם. הולך ונוצר פער בין מוסר עשיר לעני".

גולת הכותרת של המאמץ החברתי לשוויון הזדמנויות בחינוך מפנה מקומה לחינוך אפור של טיפוח מטופחים וקיפוח המקופחים. למי שיש יהיה שירות חינוכי טוב יותר, כך אמר השר, ולמי שאין לו יינתן חינוך בהתאם.

הדברים קודרים ומתרחשים מתחת לאפנו. מתרחשת תופעה חברתית המאיימת על הריגיעה שהושגה אחרי ואדי סליב ו"הפנתרים". תוצאותיה של תופעה זו יצופו על גלים עכורים של אוכלוסיה מתוסכלת שתתעורר בוקר אחד ותכיר בעובדת קיפוחה החברתי. שוב יקומו ועדות ושוב ימליצו על מה שהומלץ בעבר ומומלץ היום.

השקט האדישות עלולים לפנות מקומם לזעקה של ציבור שאינו מוכן להשלים היום עם שבירת האיזון העדין של טיב שירותי החינוך ורמתם במקומות ישוב שונים בארץ. תושבי עיירות פיתוח ואזורי מצוקה אינם מוכנים להשוות את מצבם היום למצבם לפני עשרים שנה ולהתנחם בכך. הכל משווים את מצבם עם המבוססות והמשגשגות ביותר מקרב שכונות היוקרה והתנועה הקיבוצית.

במשך שנים השקיעה מערכת החינוך את משאביה בהגדלת המערכות ובהגדלת מספר התלמידים הלומדים בהן. קנה־המידה המקובל והנפוץ ביותר למדידת הצלחה היתה משך הלימודים ומספר הלומדים. ואין ספק שבכך יכלה החברה בישראל להשתבח. אף על פי כן מתברר אחרי שנים, שהפער, נשמר בעיקר כאשר מודדים הישגים לימודיים.

ברור לכל, לאור מצבנו, שתוכניות הטיפוח והרווחה שנתכונו לחלץ את האוכלוסיה הנחשלת ממצבה החמור, אינן נהנות משפע השפע. תכניות רווחה וטיפוח ממשיכות להתקיים מכוח השיגרה ואין בהן עוצמה וכוח לשנות את המערכת. ללא שינוי דרמטי של המצב העכשווי תעשה השיגרה שמות במה שהושג כבר.

האמריקאים חזרו לתת דעתם על הנושא. בימים אלה שלח שר החינוך האמריקאי חוברת לכל מוסדות החינוך ובה קריאה לכל ההורים, המחנכים, המנהלים והפוליטיקאים לעשות מאמץ חדש לקידום טעוני הטיפוח. זהו השלישי בסידרת הספרונים בחתימת נשיא ארה"ב שנשלח על־ידי משרד החינוך האמריקאי לכל מוסדות החינוך.

החוברת השלישית, המיועדת לחינוכם של טעוני טיפוח (Disadvantaged) מצביעה על כך שסיכוייהם של תלמידי בתי־הספר העל־יסודיים בעלי ציונים נמוכים להסתבך עם החוק גדולים פי שישה מאלה שציוניהם טובים. סיכוייהם של תלמידים ש"אינם משיגים" להיות סמוכים על שולחנו של משרד הסעד גדולה פי חמישה מסיכוייהם של תלמידים טובים. אנשים שחינוכם טוב יותר בריאים יותר, פעילים יותר ומעורבותם בחיי הקהילה גדולה יותר.

כל התלמידים ללא הבדל ברקעם יכולים ללמוד אם נותנים להם הזדמנות ועידוד נאותים. ישראל חייבת להעניק חינוך מעולה לכל בניה ללא הבדל ברמת הכנסתם. הסכנה שעליה מצביע הסך – של קיצוב חינוכי – מאיימת על שלמותה של הרקמה החברתית שלנו. אין די באמירה. יש לשנות סדרי עדיפות ולהעמיד את מקופחי החינוך בראש סולם העדיפויות החברתית, לפני שתשוב ותתפרץ איבת הקיפוח.

דבר — לפני 60 שנה

התנפלות על א. צ. גרינברג

בליל תשעה באב התנפל ערבי על א. צ. גרינברג והמשוררת אסתר שומיאצר שסבבו עם המסובבים את חומת ירושלים וישבו לנוח בקרבת יד אבשלום. המתנפל הגיח מן המארב וסכינו בידו, רדף אחריהם וסקל באבנים. מתוך התאבקות אתו נפצע גרינברג בידיו ובפניו. מצבו אינו מעורר דאגה.

עתונים ערביים קוראים זה את זה "ציוני" ו"קומוניסטי"

הפולמוס בין "אל ג'אמעה אל ערביה" (עתון החוסיינים) ובין "פלשתין" הולך ומתחדד, ואין קץ להאשמות ולחרפות שהם ממטירים זה על זה. "פלשתין" מאשים את יריבו בקומוניזם, בבזבוז כספי נגועי סוריה וכו' ו"אל ג'אמעה" מאשים את עיסא אל עיסא בציונות, בקשרים עם רוטנברג ובגליונו האחרון – בקשרים עם הממשלה הצרפתית.

מודעה

הורים: הלמדתם לשמוע את שפת בניכם? לכו לשעורי הערב

לפני 40 שנה

ראשי העיריות מסרבים להיחקר

י. רוקח נקרא אתמול לחקירה למשרד החוקר הנמצא מחוץ למחנה לטרון ב', אולם סירב להיחקר ולצאת מן המחנה. לסירובו הצטרפו ראשי המועצות האחרים שהוחזקו אחריו. ביום ד' נחקרו עו"ד מ. קריצ'מן וא. פוסק על ידי הקצין החוקר אלסוליבאן. לחיזוק התביעה שהופנתה לשלטון על ידי המוסדות הלאומיים לשחרור ראשי המועצות, הוכרז אתמול שבתון ישובי כללי.

מונטגומרי ומקמילאן להתייעצות על הבטחון בארץ

פילדמרשל לורד מונטגומרי, ראש המטה הקיסרי, הגיע למפקדה הראשית במזרח התיכון בפאיד כדי לעיין בבעיות הקשורות בבטחון בארץ ישראל ובשאלת הפחתת הכוחות המזויינים במזרח התיכון. לייטננט גורדון מקמילאן, מפקד הצבא הבריטי בארץ ישראל, טס כדי למסור למונטגומרי דו"ח על המצב בארץ.

קצור טלגרמות

● מת גנראל דניקין, מי שהיה ראש הצבא הלבן שלחם נגד המהפכה ברוסיה.

مقتطفات من الاعلام

דבר ספורט

מאראדונה לא הצדיק את הכסף הרב שקיבל • יותר ממיליארד צופים ב־61 מדינות כולל ברה"מ וסין העממית צפו בהצגה לא רעה • בראיין רובסון הבקיע בדקות 23 ו־88 ונורמן וייטסייד בדקה ה־85, שניהם ממנצ'סטר יונייטד • מישל פלאטיני נבחר כמצטיין וזכה בפרס הוקרה

שרות "דבר"

דייגו ארמנדו מאראדונה לא הצדיק אתמול את הכסף הרב שקיבל בעד הופעתו במדי נבחרת שאר העולם, שהובסה ע"י נבחרת הליגה האנגלית בצורה משכנעת 3:0. יותר ממיליארד חובבי כדורגל ברחבי העולם עקבו אחרי המפגש באיצטדיון "וומבלי" בלונדון, שציין 100 שנות פעילות של הליגה האנגלית.

למרות שמהרכבי שתי הנבחרות נעדרו כמה מהשחקנים הבולטים ביותר, ניתנה ל־61,000 הצופים במגרש ולאותם חובבי המשחק ב־61 מדינות כולל ברה"מ וסין העממית, הזדמנות לראות הצגה בהחלט לא רעה שסבלה בעיקר מהחילופים הרבים שערכו מאמני שתי הנבחרות, במטרה לאפשר שיתופם של כל 35 המוזמנים.

השערים במשחק היו הפעם מנת חלקם של נציגי קבוצת מנצ'סטר יונייטד. קפטן הנבחרת האנגלית בראיין רובסון הבקיע פעמיים בדקות 23 ו־88 וחברו נורמן וייטסייד הוסיף שער שלישי בדקה ה־85.

אין ספק, שהדמות האומללה במגרש היתה זו של הכוכב הארגנטיני מאראדונה. הוא ניסה בכל כוחו להוליך את חבריו להבקעת שערים, אך ללא הצלחה. בסידוריו המדוייקות לא נוצלו, בעיקר ע"י האנגלי גארי ליניקר, שנכשל לעיני קהלו הביתי. לדייגו לא נרשם במהלך כל 90 הדקות, אף לא נסיון הבקעה אחד. הוא נשמר היטב ולא הגיע למצבי הבקעה.

כוכב העבר הברזילאי פלה מתחבק עם יורשו הארגנטיני דייגו מאראדונה לפני המשחק החגיגי לציון 100 שנות פעילות של הליגה האנגלית

יתכן שקבלת הפנים לה זכה מצד הקהל האנגלי, שלא שכח לו את שער היד, במקסיקו, וקידם את פניו בבוז ארוך וממושך שנשמע באיצטדיון בכל פעם שנגע בכדור, השפיע על הארגנטיני שאגב כמה ממסירותיו היו מלאכת מחשבת. בשלבים מסויימים של המשחק אף נראה מאראדונה מושך את רגלו.

מאידך זכה לתשואות רמות מצד הקהל מי שהיה עד לא מזמן יריבו של מאראדונה על התואר השחקן הטוב בעולם, הצרפתי מישל פלאטיני, בן ה־32 שכבר תלה את נעליו, אך חזר במיוחד למשחק. נוכח ההצגה של הכוכב הצרפתי על הדשא של "וומבלי" אתמול קשה להבין מדוע החליט לפרוש. מכל מקום הוא הוכתר בתום הדקה ה־90 כבולט במשחק וזכה על כך בפרס הוקרה.

"לא חשבתי שאציג רמה טובה כל כך, באתי למשחק רק משום שנערך בוומבלי" – אמר פלטיני שהיה השליט הבלעדי של נבחרת העולם במרכז השדה.

המשחק, שהתנהל ברמה טובה במשך 70 דקות, דעך לקראת סיומו כאשר החלה רכבת החילופים ושחקנים מחליפים עלו למגרש בקצב מהיר. עובדה זו עצרה את שטף המשחק ופגעה כאמור ברמתו.

עד שהחלו החילופים התנהל במגרש משחק מהיר, שהוליד שפע הזדמנויות לצד שני השערים ובעיקר ליד שער נבחרת העולם. גארי ליניקר, שהתייצב הפעם מול חבריו, היה החלוץ המסוכן במגרש. ניתנו לו במהלך המחצית הראשונה לפחות חמש הזדמנויות להבקעה, אך הוא נכשל בכולן.

לנבחרת הליגה האנגלית היתה עדיפות בכל הקשור למשחק הקבוצתי. בעיקר באה לידי ביטוי עליונותם במרכז השדה שם צרו את העין רובסון וליאם בריידי שחילק מסירות פז לחבריו.

שערו הראשון של רובסון הובקע בנגיחת ראש חזקה לאחר הרמת כדור של קני סאנסום תיצול קפטן נבחרת העולם. בשער השני בעט מקרוב לרשת לאחר מסירתו של וייטסייד. שערו של וייטסייד היה סיום נהדר למבצע מבריק של ברידי, שחדר לרחבת נבחרת העולם ושלח כדור מדויק לרוחב השער. האירי הצעיר היה צריך רק לשלוח את רגלו ולדחוק מקרוב לרשתו של הספרדי זוביזארטה.

● הליגה האנגלית: שילטון; גאף, סאנסום, מקללנד, מקגרת; ברידי, רובסון, ווב; קלייב אלאן, בירדסלי וכריס וודל. כן שותפו: אוגריזוביץ', וייטסייד, אדרילם, נווין ומקוית.

● נבחרת העולם: דאסייב (ברה"מ); ווסימאר (ברזיל), חוליו אלברטו (ספרד), סילסו (ברזיל), הייסן (שוודיה); באני (איטליה), ברטולד (מערב גרמניה), ליניקר (אנגליה); פלטיני (צרפת), מאראדונה (ארגנטינה), פוטרה (פורטוגל). כן שותפו: זוביזארטה (ספרד), בלאנוב (ברה"מ), דטארי (הונגריה), לארסן (שוודיה), אלקמאייר (דנמרק), סטוייקוביץ' (יוגוסלאביה).

דייגו ארמנדו מאראדונה בנסיון לחלוף על פני פול מקגארת בלמה של נבחרת הליגה האנגלית. הנסיון נכשל כמו כל נסיונותיו של הכוכב הארגנטיני אתמול מפגש הזדרות.

קיט בנט ישחק רק בהפועל חיפה

בין הסלים / משה כהן

"קיט בנט ישחק רק בקבוצת הפועל חיפה", הודיע אמש רכז הכדורסל של מרכז הפועל, איתן הפר בתגובה על הודעת הצמוד של כמה מקבוצות הפועל אחרי הכדורסלן המבוקש.

החלטת בית המשפט המחוזי בת"א שבנט ישחק רק באחת מקבוצות הפועל עוררה לתהיה כמה עסקנים, שלא הצליחו למצוא ערכה שחקני חיזוק הולמים לקבוצותיהם.

ראשי הפועל חיפה הודיעו, כי בנט חייב לעבור לשורותיהם, כיוון שבלעדיו לא יהיה להם מה לחפש במהלך העונה. גם קבוצת הפועל ירושלים החליטה ל"התלבש" על הכדורסלן שחום העור וראשיה החלו להתעניין כיצד ניתן להעבירו לעיר הקודש.

בסוף השבוע נכנסו גם ראשי הפועל גליל־עליון לתמונה והשמועות דיברו אפילו על הפועל חולון, שמעוניינת בשרותיו (משקה לפרדון הכושי זאת אמש).

כדי לשים קץ למרוץ הצמוד הוליט איתן הפר להתייע כבר אמש והוא הודיע באופן חד משמעי, שבנט ישחק רק בקבוצת הפועל חיפה.

בינתיים, לא נואשו ראשי בית"ר ת"א מהאפשרות שבנט ישחק בשורותיהם. הם אפילו מוכנים לשלם לו שכר תמורת השבתתו מפעילות בקבוצה לאומית אחרת. אולם, החלטתו של השופט המחוזי, שאול אלוני לא מותירה לביתריים הרבה אפשרויות תמרון.

יוברט להפועל ים

קבוצת הפועל חיפה תאפשר כמחווה של רצון טוב לשחקנה המתאזרח, רוברט יוברס לשחק בעונה הקרובה בקבוצת הפועל ירושלים. דבר זה עשוי להרגיע במקצת את הירושלמים, שגם הם הביעו את רצונם לרכוש את קיט בנט.

גודרון יבדק הבוקר

רק עדי גודרון נעדר מאימון הנבחרת הלאומית שנערך ביום שישי. גודרון נצטווה ע"י רופאיו לנוח עד הבדיקות שהוא יעבור הבוקר. אולם, הדבר לא הפריע לו ליטול חלק באימון הקליעות של קבוצתו, מכבי חיפה.

מאמן הנבחרת, משה וינקרנץ הביע את שביעות רצונו מהאימונים והביע את תקוותו שגודרון יטול היום חלק באימון, שיערך בשעות הבוקר בהיכל הספורט ביד־אליהו.

דחיה במשפט הנפלד

בית המשפט המחוזי בת"א דחה את ההחלטה היכן ישחק בעונה הקרובה הכדורסלן, ג'רב הנפלד. קבוצת הפועל גליל־עליון תובעת מרמת השרון לשחרר את הנפלד לשורותיה, אבל רמת השרון מתנגדת בטענה שמנהלי הגליל לא עמדו בהסכם הכספי איתם.

הכושים מתאמנים בגליל

קבוצת הפועל גליל־עליון פתחה אמש את הכנותיה לקראת פתיחת העונה. את האטרקציה של האימון היוו שני השחקנים שחומי העור, שיחזקו את הקבוצה בעונה הקרובה.

רמלה ויתרה על שם טוב

מנהלי אליצור רמלה הגיעו לסיכום עם הרבה, שמואל גבדלמן על הופעה בשורותיהם בעונה הקרובה. גבדלמן שיחק בעונה שעברה בקבוצת מכבי חיפה. התנתנו מבשרת למעשה ויתור רמלאי על אבנר שם טוב, שהודיע להם על רצונו להמשיך לשחק בקבוצת הפועל חיפה.

לרמלה מותר לבצע רק שתי העברות שחקנים והעברתם של זהו הגדלמן לא תאפשר להם לזכות גם בשרותיו של שם טוב. יתכן, שמנהלי הקבוצה יתבעו את שם טוב בבית המשפט על הפרת חוזה, אבל בשרותיו הם לא יזכו כנראה.

אורדיטי ושילר לר"ג

המחסור בשחקנים ישראלים פעיים יתר בעיות תמורות למנהלי מכבי ר"ג. נראה שהרמת־גנים יאלצו להעזר בסיוע של האחות הגדולה מת"א. מדובר בהעברתם האפשרית של הכדורסלנים ליאור אורדיטי ואבי שילר לעיר הגנים.

מענקים גם לנשים

יו"ר איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ מציע להעניק תגמולים נאים לכדורסלניות נבחרת ישראל על הצלחה במשחקי קדם אליפות אירופה בכדורסל, שיערכו בעוד שבועיים.

כזכור, הוקמה באיגוד הכדורסל ועדה מיוחדת שתמליץ על גובה המענקים הכספיים לכדורסלני הנבחרת הלאומית על הצלחות בזירה הבינלאומית.

הנבחרת מבוקשת

הנבחרת הלאומית מבוקשת ע"י כמה קבוצות למשחקי הוקרה לפני פתיחת העונה. קבוצת מכבי חיפה תתמודד עם הנבחרת בסוף החודש במשחק הוקרה לזכרו של אבי רז. קבוצת הפועל ת"א תתמודד עם הנבחרת ב־25 באוגוסט במשחק הוקרה למייק לארגי וקבוצת מכבי ראשל"צ רוצה שהנבחרת תשתתף בטורניר שיערך בעיר היין בסוף החודש.

חולון מחפשת מימון

ראשי הפועל חולון מחפשים מימון לנסיעתם לפולין. לדברי יו"ר מחלקת הכדורסל החולונית, מאיר מאור השתתפותה של חולון בטורניר הבין־לאומי בפולין מהווה אירוע חשוב למדינה ולהסתדרות ולכן, בחולון מקווים לסיוע במימון הנסיעה.

השבוע נגמרות ההעברות

ביום רביעי יסתיימו העברות השחקנים באיגוד הכדורסל. עד־כה נחתמו עשרות הסכמים בין קבוצות ושחקנים, אבל אפילו העברה לאומית אחת טרם נרשמה במשרדי האיגוד. נראה, שעסקני הקבוצות ממתינים עד הרגע האחרון כדי לראות מה עושות היריבות.

בני־יהודה יוצאים היום לארה"ב והולנד

מאת שמואל קלינר

ראובן אלקבץ, בלם מכבי יבנה, ילבש בעונה הבאה את החולצה מס' 5 של בני־יהודה; יעקב סגל, הבלם של בני־יהודה יהיה בעונה הבאה שחקן הפועל תל־אביב והוא עושה עתה בגרמניה במחנה אימון של קבוצתו החדשה – אלה המהלכים של סוף השבוע, שהתרחשו ערב היציאה היום של בני־יהודה לארה"ב ולהולנד.

קרחת הנסיעות של קבוצות הכדורגל הישראליות מהליגה הבכירה נמצאת בשיאה. אל שלוש הקבוצות העושות כבר בחו"ל – שמשון תל־אביב, הפועל תל־אביב ובית"ר ירושלים – תצטרף בני־יהודה. ה"זהובים" תפסו "אמריקה" ויהיו לקבוצה הישראלית היחידה, שתצא העונה לארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות.

בני־יהודה יתאמנו בניו־יורק בפארק הגדול ביותר הקרוי יראריבי. האימונים יתבססו על כושר ומשחקי ימים יהיו פעם אחת ביום. בעוד שבוע יצאו כדורגלני בני־יהודה להולנד לעיד טיורו.

טרם ברור אם ראובן אלקבץ יצא היום לארה"ב או יצטרף בעוד שבוע לחבריו בהולנד. תורה והשאלה לשנה יתאחם הבוקר כאשר בני־יהודה ישלמו בעד אלקבץ 15,000 דולר. כן יצטרף למסע להולנד שחקן הנוער ניר שטרית. לארה"ב יצאו 18 שחקנים בעוד שבהולנד יופיעו כבר 20 כדורגלנים. למסע בארה"ב יצא שחקן הנוער ניר מנחם.

ההפתעה הגדולה ביותר היתה מהלך שיחרורו של יעקב סגל ביום שישי. נראה, כי ראשי בני־יהודה ביקשו לסגור את העניינים לפני צאת הקבוצה למסעה, שכן ל־16 בחודש נקבע דיון משפטי, שהיה מאלץ נציג ההנהלה להשאר בארץ כדי להופיע לדיון בבית־המשפט. סיכום העניין עם סגל לשביעות רצון הצדדים חסך, איפוא, את ההופעה בבית־המשפט ואיפשר לסגל להמריא לגרמניה שעה קלה לאחר מכן.

בית"ר ת"א סיכמה עם ירון כהן

בית"ר תל־אביב סיכמה עם ירון כהן את תנאיו להופעה בעונה הקרובה. בינתיים נמשך הנתק עם ניסים כהן וטרם ברור אם יצטרף למסע הקבוצה בהולנד ביום רביעי. הנהלת הקבוצה רכשה את יוסי "קלוס" אדרי לצמיתות מבית"ר נתניה תמורת 20,000 דולר.

נודע, כי מאחורי הקלעים יש מאבקים בין ההנהלה הנוכחית של בית"ר תל־אביב, בראשות יוסי הדרי וארצי בן־יעקב וה"אופוזיציה" בראשות יהודה בקשי ותומכיו. אחת ההאשמות היא, כי יו"ר הקבוצה הבית"רית מנע את יציאתו לחו"ל של יצחק כהן, המנהל המסור לראשונה זה 16 שנה. מאידך נשמעו תלונות, כי המנהל ארצי בן־יעקב לוקח עימו למסע להולנד, באמצע השבוע, את אשתו ושמונה ילדיהם. בתגובה אמר בן־יעקב, כי אכן רעייתו מצטרפת אליו לנסיעה על חשבונו הפרטי.

● הפועל סייבה מליגה א' מעוניינת בשרותיו של שחקן הפועל יהוד יהודה דוקאס. הפועל סייבה הציעה לשלם 35,000 דולר עבור השחקן.

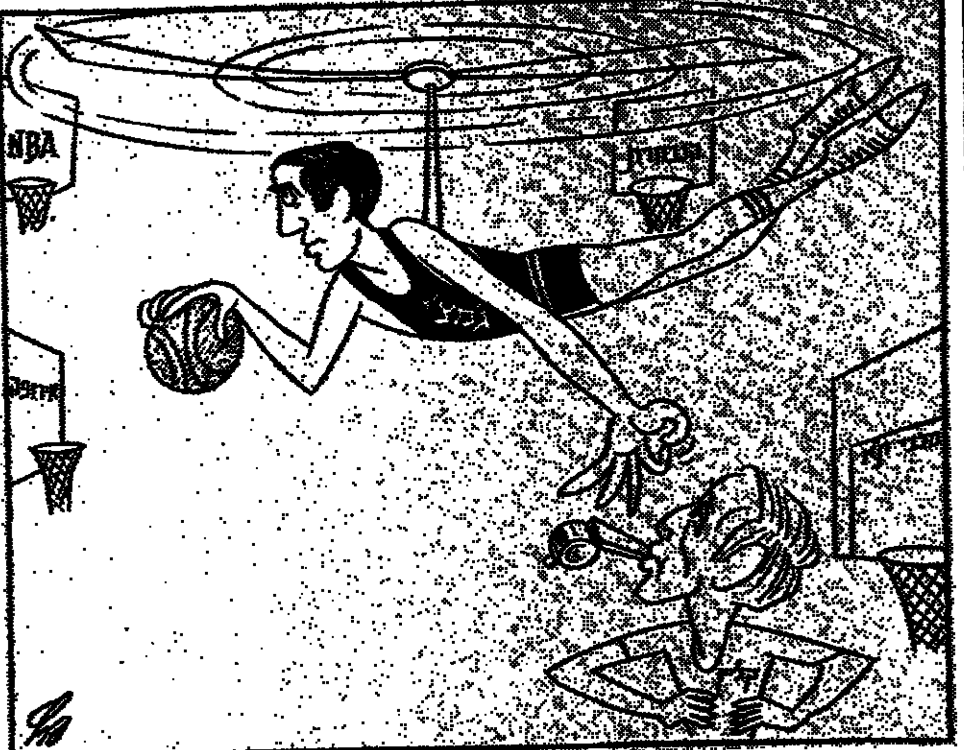

קארל לואיס וג'אקי ג'וינר – יסתערו על שיאי עולם ברוחק במשחקי פאן־אם

מאת שמואל טל

קארל לואיס, בעל ארבע מדליות הזהב האולימפיות וג'אקי ג'וינר־קארסי, שיאנית העולם בקרב שבע יוליכו נבחרת אתלטים אמריקאית חזקה לתחרויות במסגרת משחקי פאן־אמריקה שיחולו היום באינדיאנפוליס, ארה"ב.

למרות שכמה מבכירי האתלטים האמריקאים, שזכו בכרטיס למשחקים לאחר נצחונם באליפות הלאומית, יעדרו מסיבות שונות, מועמדת ארה"ב ללקט מדליות זהב רבות, אף כי מולם יתייצבו אתלטים מצטיינים מאמריקה הדרומית ובעיקר מקובה.

לואיס, שלא נוצח ב־50 הופעותיו האחרונות בקפיצה למרחק, מקווה לשפר הפעם את שיאו העולמי של בוב בימון. כך גם ג'וינר, שיאנית ארצה בקפיצה לרוחק, שתנסה להכנס לטבלת שיאי העולם במקצוע זה על חשבון המורת גרמניה הייקה דרסלר. לשניהם סיכויים טובים על ממסלול האתלטיקה של אוניברסיטת אינדיאנה.

אחד משתי קפיצותיו הטובות ביותר של לואיס – 8.75 מ' – הושגה על מסלול זה בשנת 1982. הוא ניתר כבר גם ל־9.15 מ' על אותו מסלול, אך קפיצתו נפסלה אז. יריביו העיקריים של לואיס, שיתנצחו ב־16 בחודש, הם: בן־ארצו לארי מיירקס, שהישגו הטוב ביותר עומד על 8.61 מ' והקובני חיימה ג'פרסון שקבע השנה שיא לאומי – 8.48 מ'.

שיאה של ג'וינר עומד על 7.23 מ' והוא נקבע לפני שנתיים בצירך, שוויץ.

תחרויות האתלטיקה יפתחו כאמור היום, כאשר יתקיימו מירוצי המרתון לגברים ולנשים. כן יערכו הסיבובים המוקדמים עד שלב חצי הגמר בריצות הקצרות וב־1500 מ'.

ריק סאיידס, מנצח המרתון של לוס אנג'לס אשתקד, הוא תקוות ארה"ב למדלית הזהב הראשונה במשחקים. זמנו הטוב ביותר עומד על 2:12.59 ש'.

הנבחרת האמריקאית כוללת בין היתר את גרג פוסטר, הטוב באצני המשוכות בעולם כיום; וילי באנקס, שיאן העולם בקפיצה משולשת; מייק קונלי, שיאן העולם במשולשת באולמות סגורים; ג'וני גריי, שיאן ארה"ב ב־800 מ': הנרי מארש הותיק, (3000 מכשולים); סטיב סקוט (מייל); דאג פארילה, המייק טולי, האצנים מארק וויתרספון ולי מאקריי.

בין הנשים בולטות אצל האמריקאים ג'ודי בראודקינג, ראכונה פאגל וסכפני הייסאאר.

היריבה הקשה ביותר של האמריקאים היא נבחרה של קובה, שנוסף לג'פרסון יופיעו בשורותיה גם ליאנדרו פאבאלוור (100 מ'), אנדרס סימון שרץ אותו מרחק כ־10.06 שנ', הברנט הרבנדו (200, 400), לואיס ראליס (דיסקוס) והורחה ריינה (משולשת). בין הנשים אליוסקה לופז שיאנית העולם לנוער ב־100 משוכות, אנה קווירוס (400, 800), מאריה קלון (כידון).

את ברזיל יוליך יואקים קרוז האלוף האולימפי ב־800 מ', שירוץ הפעם 1500 מ'. בולטים עוד חוזה לואיס בארבוסה והאצן רובסון דה־סילבה.

ג'יימאקה תופיע עם האצנית המצטיינת מרלין אוטי. בין הגברים האצן ריימונד סטיוארט וברט קאמרון. מקסיקו תתבסס על הלכה המצטיין ארטורו קאנבו.

מכבי חיפה מבקשת בעד סלקטר 320,000 שקלים

שופט בחיפה התיר למשה סלקטר להתאמן בכל קבוצה למרות התנגדות החיפאים וההתאחדות לכדורגל • פרקליט הכדורגלן טען, כי הסכום שמבקשת מכבי חיפה מוגזם ומנוגד לתקנון, אך מאפשר קיום מו"מ עם בית"ר ירושלים

חלוץ קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה, משה סלקטר, הוצב ברשימת העברות ע"י קבוצתו, המבקשת תמורת העברתו לקבוצה אחרת סכום של 320,000 ש"ח – זאת נודע בבית המשפט המחוזי בחיפה, שבו התבררה בקשת קבוצת מכבי חיפה לבטל החלטה קודמת שניתנה בבית המשפט, לפיה יוכל סלקטר להתאמן ולשחק בשורות קבוצות כדורגל לפי שיקול דעתו.

ב"כ קבוצת מכבי חיפה, עו"ד עצמון לב, הודיע לבית המשפט, כי נוכח סירובו של משה סלקטר לשחק במסגרת מכבי חיפה, החליטה האגודה להציב אותו ברשימת ההעברות, עפ"י הוראות תקנון "שחקני הסכם". הסכום שמכבי חיפה מבקשת תמורת העברת השחקן לקבוצה אחרת הוא 320,000 ש"ח.

בפניה לבית המשפט המחוזי בחיפה שהתבררה בפני השופט נתן קליינברג טענה מכבי חיפה, כי היא מעוניינת בהמשך שירותיו של סלקטר בשורותיה, אולם בהיעדר דרישה כספית ברורה ומוגדרת, אין היא חייבת, עפ"י תקנון ההתאחדות לכדורגל, בניהול משא ומתן עם השחקן. יחד עם זאת הודיע ב"כ הקבוצה, כי מכבי חיפה מוכנה לאפשר לסלקטר להתאמן במסגרת הקבוצה עד לחתימת הסכם איתו, או עד להעברתו לקבוצה אחרת.

בא־כוחו של השחקן עו"ד רפי רוויבגרויד אמר בבית המשפט, שהסכום שנקבה מכבי חיפה תמורת העברת השחקן לקבוצה אחרת לא נראה הגיוני, הוא "מוגזם ומנוגד לתקנון". במצב הדברים שנוצר, אמר עו"ד רויבגרויד, ניתן להבין שצפויה פתיחת משא ומתן בין קבוצת בית"ר ירושלים, המעוניינת לרכוש את סלקטר לבין מכבי חיפה.

הבעיה היחידה שנותרה במחלוקת, אמר ב"כ השחקן, נוגעת לעניין האימונים, הוא מציע שהצו הזמני שניתן לפני שבוע, המתיר לסלקטר להתאמן ולשחק בשורות קבוצות כדורגל לפי שיקול דעתו, ישאר על כנו.

ב"כ ההתאחדות לכדורגל בישראל עו"ד י. לרין אמר בבית המשפט, כי עקב העובדה שהשחקן הוצב ב"רשימת העברות", נחשב השחקן כשחקן מכבי חיפה והמשא ומתן בקשר להעברתו יתנהל עפ"י הוראות תקנון "שחקני הסכם". ב"כ ההתאחדות ביקש מבית המשפט לאפשר לשחקן לשחק ולהתאמן בקבוצה שבה הוא רשום.

השופט קבע, כי במצב הדברים שנוצר, כשקבוצת מכבי חיפה מכבדת את רצונו של השחקן שלא להוסיף ולשרת בשורותיה, לא יהיה זה מן הראוי לחייב את השחקן להוסיף ולהתאמן בקבוצת מכבי חיפה על אף הצהרת בא כוחה שהקבוצה מוכנה לארח את סלקטר באימונים שהיא עורכת. לפיכך, חופשי סלקטר להתאמן במסגרת כל קבוצה שתהיה מוכנה לארח אותו, בלי שיקח חלק במשחקים הרשמיים של הקבוצה המארחת.

אלי דריקס חוזר היום; במכבי ת"א מאמצים להשאירו

אלי דריקס, כדורגלן ממכבי תל־אביב, ישוב היום לארץ לאחר שעבר מבחנים בבלגיה. למשפחתו מסר הכדורגלן, כי הותיר רושם חיובי על בוחניו אך הם נרתעו, כששמעו על הסכום הנדרש עבורו מהנהלת מכבי תל־אביב, כ־300,000 דולר.

נראה, כי המנהל המקצועי גיורא שפיגל והמאמן דרור ברנר יעשו השבוע את מירב המאמצים, כדי ליישר עימו את ההדורים ובעיקר את נושא חובות העבר כדי, שהחלוץ יצטרף לאימוני הקבוצה.

המכבים יחלו היום מחנה אימונים סגור של שבוע במלון רמת־אביב.

הצלחה חלקית לאבי כהן בגלאזגו – דאנדי 1:1

שרות "דבר"

הופעת הבכורה של אבי כהן, במדי האלופה הסקוטית ריינג'רס גלאזגו, הסתיימה אתמול בהצלחה חלקית. הקבוצה התחלקה בנקודות עם דאנדי יונייטד לאחר תיקו 1:1.

ריינג'רס סבלה מהעדרם של שלושה שחקני ההרכב הראשון הבלמים טרי בוצ'ר וגראהם רוברטס והמנהל שחקן גראהם סונאס. כהן תופקד במרכז ההגנה ולא היה בשיאו. השער הראשון במשחק הובקע לזכות האורחים מדאנדי בדקה ה־13 מרגלי דייב בימונט, שניצל הדיפה לא מוצלחת של השוער וודס כדי לבעוט מקרוב לרשת.

במחצית השניה חל שיפור ביכולת המארחים אך הם ניזקקו לבעיטת עונשין מהנקודה הלבנה כדי להשוות. מבקיע השער היה מלך השערים של הקבוצה אלי מקויסט.

יריבתה העירונית של האלופה, סלטיק פתחה את העונה בתנופה וניצחה את מורטון בארבעה שערים ללא מענה. מארק מקגי, בילי סטארק, וולקר (שניים) הבקיעו לזכות הסלטיק.

שער הבכורה של העונה הובקע ע"י ג'ון קאלהאן מהארטס, כבר לאחר 50 שניות. קבוצתו ניצחה את פאלקירק בסיום 2:4.

תוצאות נוספות: דאנדי – אברדין 1:1; דאנפארמלין – היברניאן 3:3; מדרוואל – סט. מירן 1:1.

באיירן הביסה את האמבורג 0:6

אלופת הבונדסליגה, קבוצת באיירן מינכן, רמזה אתמול על כוונותיה לשמור על תארה כאשר מחצה את סגניתה בשיעור 0:6, במשחק המרכזי של המחזור השני בגרמניה.

לותר מתיאוס הבינלאומי היה הבולט במגרש כשהבקיע צמד שערים. צמד הבקיע גם שחקן הרכש החדש יורגן ווגמאן. מיכאל רומיניגה ודולאנר ולפארת השלימו המלאכה.

לשוערה היוגוסלאבי החדש של האמבורג, מלאדן פראלייה, מחליפו של אולי שטיין היתה זו פתיחה עגומה מאוד בליגה הגרמנית.

וורדר ברמן רשמה אף היא נצחון שני למאזנה כשגברה על קראלסרוהה 0:2. בורוסיה מינשנגלאדבאך אף היא עם נצחון שני גברה על באייר אורדינגן 1:2. קרונס ופרונצק הבקיעו עבורה.

פ.צ. קלן ניצחה את קייזרסלאוטרן 1:2. שאלקה נוצחה בביתה ע"י האנובר 2:0 ואיבדה גם את חלוצה אולף סון בגלל פציעה.

תוצאות נוספות: נירנברג – שטוטגארט 0:0; המבורג – לברקוזן 1:1; בוכום פרנקפורט 0:1; מאנהיים – דורטמונד 0:1.

ישראלי בליגה הסקוטית. אבי כהן במשחק הבכורה בליגה במדי ריינג'רס. האלופה הסקוטית נפרדה בתיקו 1:1 מדאנדי יונייטד.

סברה: הברפלד יסיר הבוקר את מועמדותו

מאת משה כהן ואשר גולדשלגר

עסקנים בוועד הפועל של ההסתדרות ובמרכז הפועל הביעו אמש את ההערכה שחיים הברפלד יסיר הבוקר את מועמדותו לתפקיד יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל ובכך תסלל הדרך של שאול סוידי להבחר לתקופת כהונה שניה.

ל"דבר ספורט" נודע, שבסוף השבוע המשיכו חברים במסע שיכנוע על הברפלד שיסיר את מועמדותו. הברפלד לא נענה עד־כה להפצרות מקורביו, שטענו כי אין לו סיכוי מעשי להבחר ע"י ועדת המינויים.

עוד נודע, שבסוף השבוע נפגש הברפלד עם שאול סוידי במקום סתר. על־פי השמועות הבטיח הברפלד שהוא יסיר את מועמדותו ויורם אוברקוביץ יודיע על־כך בישיבת ועדת המינויים, שתתכנס בשעות הצהרים.

לפי־כך לא יעלה היום יעקב ישי את הצעתו לאסור על חברי הועדה המרכזת של ההסתדרות לכהן בתפקידים בכירים במוסדות הספורט השונים. מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר הבהיר שהנושא יועלה לדיון רק אם הברפלד יתן את הסכמתו לכך.

בינתיים נמשכים הבישולים סביב המועמדים להנהלת ההתאחדות לכדורגל. השמות החדשים שהוזכרו בסוף השבוע הם של מזכיר מועצת פועלי קרית־אונו, דרור ביזנבויים ושל האיש החזק בקבוצת הפועל לוד, בני רגב, שנחשב למקורבו של ראש העיר, מקסים לוי.

בסוף השבוע גם התברר סופית, כי גזבר ההתאחדות לכדורגל גד אגוזי איננו מתכוון להסיר את מועמדותו לתקופת כהונה נוספת וגם רב שחר לא נרתע מהצגת מועמדותו למרות התביעה של יעקב ישי לא לשבצו עד להכרעה בועדת הביקורת. מזכ"ל הפועל מצפה להחלטת נפתלי בלומנטל הבוקר בעניינו של רב שחר.

תמונת מצב נכונה להבוקר: מה שהיה הוא שיהיה.

● אלה תוצאות משחקי הליגה הלאומית בכדוריד, שנערכו אתמול: הפועל קרית טבעון – הפועל גבעת־חיים 15:16. שערים לטבעון: אהוד בן חדור (7), רוני קרן (4), אבי שנלר ורן חודדה (2 כ"א) וסמי קרן (1). שערים לגבעת חיים: טל סגונית (5), פרידמן ופלג (3 כ"א), פריור (2), עודי הדר (2). יתר התוצאות: מכבי קרית אונו – הפועל קרית טבעון 10:11; מכבי קרית אונו – הפועל פ"ת 7:13.

ארמלי מבטיח 6000 $ כמחווה לקבוצתו במצוקה

מאת יוסי גלזר

דבר כזה עוד לא קרה בכדורגל הישראלי. חלוץ מכבי חיפה, זאהי ארמלי, פנה ביום ששי בבקשה יוצאת דופן להנהלת קבוצתו להפחית עשרה אחוז משכרו השנתי – 6000 דולר כמחווה לקבוצתו השרויה במצוקה כספית קשה.

יו"ר מחלקת הכדורגל, יצחק אביעד, לא הסתיר את התרגשותו מהמחווה של ארמלי והגיב: "זה מראה על אופיו של השחקן ועל חשיבותה של הקבוצה בעיניו. במעשהו ההומני ממדרגה ראשונה הוכח עד כמה רבה חשיבותו של ארמלי למכבי חיפה כבכס אנושי. הפניה היתה של ארמלי וקיבלנו אותה בברכה. זהו צעד גדול בדרך לשיקום מחלקת הכדורגל החיפאית".

הלילה אמור לשוב ארצה ממבחניו בקבוצת ארסנל, השוער בוני גינזבורג ויתכן, כי כבר היום או מחר יצטרף לאימוני קבוצתו החדשה, מכבי חיפה.

הבלם, אלי כהן, שלח מכתב למכבי חיפה באמצעות עורך דינו, יוסף ברינג, בו הוא עומד על השאלתו לשתי עונות ולא לאחת וכי השאלה תבוצע ללא תמורה. כן הוא דורש להסיר את העיקול על משכורתו ולהמירו בנכס שבבעלות מכבי חיפה.

הערב ישתתפו כדורגלני מכבי חיפה במקום אזכרה לשוער, אבי רן ז"ל, במלאת שלושים למותו. הערב יערך באולם "גושן" בקרית־מוצקין, שישולב בערב ספורטאי השנה של חיפה והקריות. כזכור, זכה אבי רן בגביע ספורטאי השנה לפני שנה. העליה לקבר וגילוי המצבה יערכו ביום שלישי.

הפסד צורב לקאדטים נגד יוון – 79:77

שרות "דבר"

(הונגריה, מלפונית): נבחרת הקאדטים של ישראל בכדורסל נחלה אמש הפסד צורב ומרגיז מול נבחרת הבינלאומית של יוון – 79:77 (39:37) במשחקה הראשון במסגרת אליפות אירופה לקאדטים הנערכת בהונגריה.

לאחר מחצית ראשונה שקולה – 37:39 נפתחה המחצית השניה במתקפה יוונית, שניצלו עד תום את חולשה הישראלית. היוונים כבר הצליחו לעלות ליתרון של 15 נקודות. במצב זה חלה התאוששות בשורות הישראלים ו־14 שניות לפני תום המשחק הורה לוח התוצאות על שוויון – 77:77. במצב זה החזיקו היוונים את הכדור בתבונה רבה וממש בשנית הסיום הם הצליחו לקלוע את סל הנצחון.

הרבו לקלוע לישראל: כץ (27), שני כהן (13), גורס (10), איל לייב (10). היום תתמודד ישראל נגד נבחרת צרפת.

סימסטר קיץ – קבוצות בהכנה

[illegible]

צבי שרף

המושלים ב"כיפה"

[illegible]

מאת משה כהן

"אנו רוצים להצמד לצמרת ולהגיע במצב טוב למשחקי הפלייאוף", אומר מאמנה החדש של אליצור נתניה, צבי שרף המקוה בסתר ליבו שגלגל המזלות שלו יתהפך ובמיוחד ארבעת השחקנים החדשים של קבוצתו הוא יצליח להשיב לעצמו מעט מכבודו האבוד.

אין ספק שהעונה שחלפה היתה קשה וחסרת מזל למאמן לצבי שרף. לאחר פתיחה צולעת עם מכבי ת"א במשחקי גביע אירופה הוא הצליח בקושי רב להגיע עם האלופה הבאה לגמר גביע אירופה ורק סל אחד היה חסר לו כדי להשלים את הבלתי יאמן.

גם משחקי אליפות אירופה בתוך לא היטיבו עם המאמן הצעיר.

דני ברכה

הפסד האומלל להולנד [illegible] מכשלונותיה הגדולים ביותר בזירה הבינלאומית.

גם טענותיו של מיקי ברקוביץ נגד ראי חידוש החוזה באימון הנבחרת הלאומית לא הוסיפו למצב רוחו של שרף. אולם, שרף ידוע כטיפוס עקשן ונוקשה. הוא מיהר ל"התלבש" על קבוצתו החדשה, אליצור נתניה ומקורביו בטוחים, שזאת תהיה העונה שלו.

גם באליצור נתניה התחוללה במהלך עונת ההעברות מהפכה. וילי סימס, ג'ים ג'ונסטון סטיב מאלוביק וגרג גירנס עזבו את הקבוצה ובמקומם התחתמו אור גורן, יואב קרמן, תוחה וייסמן ופיל לוקאס או גרג ריינס.

על שחקן רכש אחד אין עוררין – אור גורן שבתום העונה שחלפה זכה במלכות סלי שלוש הנקודות. גורן בן ה־31 ידוע כקלעי מעולה ומקצועי. מכבי ר"ג חייבת לו את השארותה בליגה הלאומית בעונה שעברה. נקודת התורפה העיקרית של גורן נמצאת במשחק ההגנה הלקוי שלו.

יואב קרמן היה שחקן מאוד מבוקש במהלך הפגרה. מתברר, שכניסתו להסגר ושהותו במשך שנתיים בארה"ב העלו את מניותיו משחקן של שתי דקות במכבי ת"א לכוכב מבוקש, כשהמחיר הכספי בהתאם. מעניין יהיה לראות אם נהירת עסקני הקבוצות אחריו היתה כדאית.

על תוחה וייסמן נתקבלה חוות דעת חיובית. בעונה שעברה הוא שיחק בקבוצה ההולנדית, דיירקס. וייסמן נחשב לשחקן יעיל בהגנה ובעל יכולת קליעה טובה. השחקן הזר השני של הקבוצה יקבע רק ביום רביעי. מדובר בפיל לוקאס או גרג ריינס.

בכל מקרה ישחקו העונה באליצור נתניה ארבעה שחקנים חדשים. עובדה זו מדאיגה במקצת את צבי שרף: "תהיה לנו בעיה להדביק את האנשים, לכן בחלק הראשון של העונה לא יהיה איתנו כל כך טוב".

בתחילת הפגרה ספגו ראשי אליצור מהלומה, כשכוכבם שתום היוזל, וילי סימס עבר למשחק במכבי ת"א. "אם וילי סימס היה נשאר – המצב שלנו היה טוב יותר", מודה צבי שרף.

על עזיבתם של ג'ונסטון מאלוביק וגירנס לא מתאבלים בנתניה, כיוון שהערכה היה ששחקני הרכש החדשים לא נופלים מהם בלשון המעטה.

שאר שחקני הסגל הנתניתי ימשיכו לשחק. אומנם קרל גברסון טרם חזר מארה"ב, אבל על שובו לנתניה אין ויכוח. רני ברכה ניהל "רומן" קצר עם הפועל גליל־עליון, אבל הוא ימשיך לשחק עונה נוספת באליצור נתניה.

העונה כבר אין הגבלה של מרכז אליצור לגבי שיתוף שחקנים שחומי עור. ואכן, ארבעה שחקנים שחומי עור שוב יתרוצצו על משטח הפרקט עם סמל המרכז הרוזז. צבי שרף [illegible] ישראלים מליגה לקרמן וגורן".

מרכז אליצור עשה קצת צרות לקבוצה המזכ"ל, זאב ברודמן השהה את חתימתו על טופסי הרשמת השחקנים עד היום האחרון לרישום הקבוצות באיגוד הכדורסל. ברודמן דרש ערבויות אישיות של ראשי הקבוצה והשאלה ניתנו הגא תום בריצה.

רוב משחקיה של אליצור יערכו באולמה הקטן בעיר היהלומים. ראשי הקבוצה דחו את הצעת ראשי מכבי נתניה לשחק במשותף באולם הגדול יותר של מכבי. ההצלחה המקצועית חשובה עבורם יותר מכל דבר.

לדעת צבי שרף גם העונה תהיה מכבי ת"א רמה בפני עצמה וקבוצת הפועל מחולון ות"א יתחזקו בצורה משמעותית, לגבי קבוצתו אין שרף מוכן באמת להתחייב. "צריך לזכור שהליגה מאוד התחזקה ונראה אם גם אנו נצליח להתחזק באותה מידה".

קרל גברסון

על דבר אחד אין ויכוח: [illegible] אליצור נתניה תציג משחק מהנה ושחקניה יצליחו להוות יריב קשה לכל קבוצה [illegible]. אין ספק שאם המזל יאיר את פניו לשרף תהיה אליצור נתניה הסוס השחור של משחקי הכדורסל.

[illegible]	[illegible]	1.87
[illegible]	[illegible]	1.92
[illegible]	[illegible]	1.88
[illegible]	[illegible]	1.95
[illegible]	[illegible]	1.85
[illegible]	[illegible]	1.87
[illegible]	[illegible]	2.02
[illegible]	[illegible]	2.04
[illegible]	[illegible]	1.90
[illegible]	[illegible]	1.86

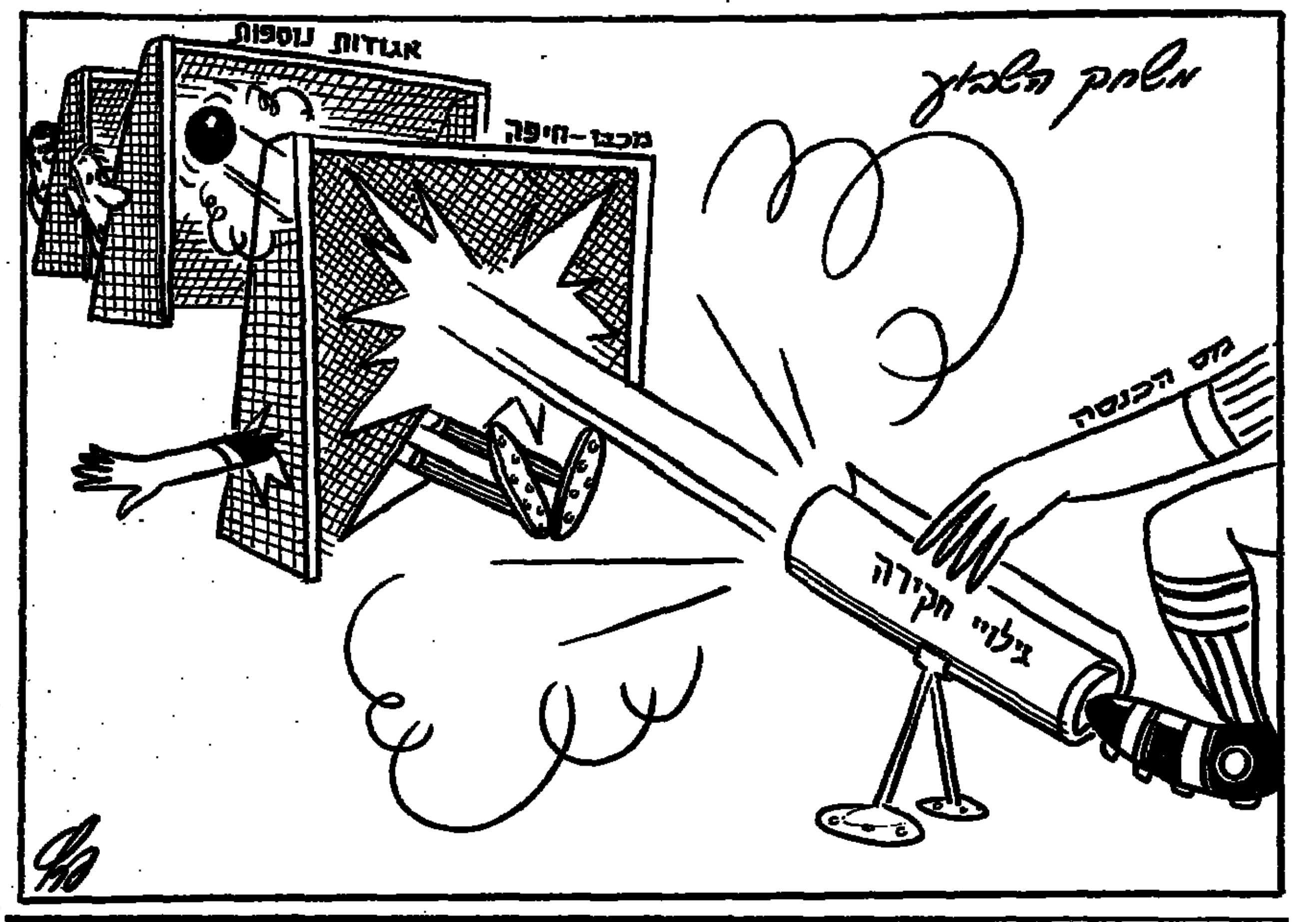

החגיגה נגמרת

VOLVO לבן, MERCEDES אוטומטי וּ־B.M.W מוכסף — בלי מס־הכנסה

הגיעה שעת מס האמת • אם כולם שווים, למה יש שווים יותר • ספרים, רבותי ותתחילו לעשות חשבון

מאת שמואל קליגר

עכשיו הם ילמדו, שכדורגל אין פירושו רק להבקיע גולים ואיננו רק אבן שואבת להאדיר את חשבון הבנק הפרטי, אלא גם מקור לא אכזב לאנשי המס; הגיעה העת לבשר להם, שנגמרה החגיגה והכיפות הזהב. הוי כבל הארם. אין שום ברירה אחרת. הגיעה העת לומר את האמת, שגם הם חייבים לשלם מס אמת. הגיעה השעה לשחוט את הפרות הקדושות והמקודשות.

קצת מעציב, שהתעוררנו רק עכשיו. אבל, איך אמר חכם אחד: מוטב מאוחר מאשר אף פעם לא. עסק שמגלגל מליונים מדי שנה: לאו דווקא מפעל של ייצוא, למשל, שיכול לפאר באותיות של זהב את שמי הכלכלה של ארצנו. אפילו לא כמו – תפוחי זהב. בוודאי לא כמו ענף היהלומים. פעם טענו היהלומנים ברצינות, כי חייבים להתייחס אליהם בכפפות של משי ולא לדרוש מהם התייחסות שווה בנושא ניהול ספרים. טענו, שאם בקשתם לא תיענה אזי יקיץ הקץ על ענף הייצוא מספר אחד של ישראל.

אחר כך שמענו את ה"גוועלד" הזה מפיהם של סוחרי [illegible] אנשי השווקים השחורים. בהתחלה [illegible] התרצו, הסתגלו, [illegible] והנה, ממש לא להאמין, שום ענף לא התמוטט. בורסת היהלומים עומדת על מקומה ובשווקים מוכרים פירות פרים לכל ריכפה, לאחר תשלום המס כמובן.

הגיע הזמן לומר לכדורגלני הצמרת המפונקים שלנו את האמת. איך שר יהורם גאון במחזמר שלו "קוניל"? "בשביל כבוד צריך לעבוד"! ועכשיו דעו השחקנים שלנו מכל המינים ומכל הסוגים, שאם ברצונכם להיות מקצוענים הם יצטרכו לשאת לא רק בזכויות, אלא גם בחובות, לרבות בתשלום מיסים, משל היו בעלי חנות למכירת דברי סדקית או קיוסק לממכר גזוז. מדוע הפרימדונות הללו קיבלו עד היום הטבה הנאה מופלגות במישור המס?

* * *

חשבנו עצמנו לנאיבים עד שפתחנו את החוברת הכחולה של הצעת חוק הספורט מס' 1840 מיום 6.7.1987 ולא יכולנו להאמין למראה עינינו.

בעמוד 273 של החוברת האמורה, בשולי העמוד בדברי ההסבר לסעיף 8 – הוא הסעיף המהותי ביותר של הצעת החוק, הנוגע לחובת ניהול ספרים נאמר: "היות וגופי הספורט מסתייעים בכספי ציבור ממקורות שונים ומחזורם הכספי ניכר. יש עניין לציבור כי ינהלו ספרי חשבונות וכי יהיה עליהם פיקוח".

ועכשיו, צריך לצבוט את עצמנו כדי להאמין. מנוסח הצעת החוק ומדברי ההסבר ברי לחלוטין, כי חובת ניהול הספרים לא היתה קיימת בנושאי הספורט, בדרך כלל, ואלמלא השימוש שנעשה בכספי הציבור, אזי קבוצות הכדורגל, דרך משל, היו צריכות להיות פטורות מחובת ניהול ספרים בכלל?!

ואיזה הסבר מוסרי אפשר היה לתת לעוסקים הקטנים קשי היום, כגון: בעלי חנויות מכולת ועוסקים זעירים? במה הייתם יכולים לשכנע אותם, שקבוצות כדורגל המגלגלות מליונים מדי שנה, מן הדין שיהיו פטורות מניהול ספרים ומתשלום מס־אמת – כשפועל יוצא מכך – ואילו הם חייבים לשלם עד האגורה האחרונה? במה הייתם יכולים לשכנע אותם, כי רק עליהם פקוחות עיניהם הבוחנות של אנשי המס וכי קבוצות הכדורגל פטורות ומשוחררות מכל פיקוח?

ומה בדבר הכללים הקונסטיטוציוניים, שצריכים להיות קיימים בישראל כמו בכל מדינה נאורה בעניין השוויון בפני החוק? האם הפסיק העקרון הזה להיות המוביל במשטר דמוקראטי תקין כשלנו? ואז נזכרנו באימרה המפורסמת של George Orwell בספרו Animal Farm אודות השוויוניות בין בני־אדם לאמור "All people are created equal but some people are more equal than the others". [illegible] הכדורגלנים שלנו נולדו, כמובן, שונים בפני החוק עד שהתחוור להם, שגם, בעצם שווים יותר רק מפני שמיטיבים הם מאיתנו לבעוט בכדור?

* * *

מעבר לשיקול המשפטי, מעבר לשיקולי הצדק וההגיון הצרוף ומעבר להיבטים הסוציאליים והחברתיים, שבלעדיהם לא תהיה לנו תקומה – וגם לא לספורט שלנו – יש לדרישת המס גם הצדקה כלכלית.

לא יתכן, ששחקני כדורגל מדרג ג' על פי כל קריטריון מקצועי יבואו למגרשי האימון של קבוצותיהם עם B.M.W מוכסף או שחור בוהק, עם VOLVO לבן או MERCEDES אוטומטי מבלי, ששולמה עליהם אפילו אגורה שחוקה אחת של מס הכנסה. זה פשוט לא יתכן; ואין שום הסבר, שיניח את דעתנו אפילו יאמרו לנו, שהחוק התאחר והגיע לבשלות רק בשלהי קייץ 1987.

אין זה מובן ולא יוסבר לעולם מדוע, לעומת זה יצטרך רופא, מהנדס או סוכן ביטוח להרוויח כדי שווי 3 מרצדסים או שווה־ערך של 3 דירות על מנת שתיוותר בידו – לאחר תשלום המס – רק מכונית אחת או דירה אחת בצמו. הרי מה שמשנה בסופו של דבר הוא – הנטו. כמה נשאר ביד לאחר ניכויי המס. ז"א, כמה כסף אתם רשאים להכניס לחשבון הבנק שלכם מבלי שהאחות הבכירה שלכם באגף המס תבוא ותאמר: הבו לי את חלקי.

עד היום, רוב הקבוצות והכדורגלנים היו פטורים מהפרעה קשה זו. הברוש והגפן היינדוך היו להם. הם הזכירו לנו בדיחה ידועה על אותו אב מאושר, שהגיע לחדר היולדות של אשתו ושאל אם בן נולד לו או בת ולפני, ששמע הבשורה הגיב בביטול יד: לא חשוב מה נולד והעיקר שתהיה בריה... מקבלים מעל השולחן ומתחת לשולחן: מה זה בכלל כבר משנה, כשהשטר הירוק כבר מתמסם את הכיס. הברוש היה לנו וכעבור כמה ימים קרם עור לגידים והיה למכונית מפוארת ומנקרת עיניים ליד שער הכניסה של מגרש האימונים. ועם זאת, איננו מוכנים להשלים. האם גזירה היא?

נראה לנו, כי החוק, שעבר בימים האלה קריאה ראשונה בכנסת עלול להחטיא את מטרתו. הנסיון להקנות להנהלות הקבוצות מעמד של אישיות משפטית החייבת בניהול ספרים יאפשר, בוודאי, לרשויות המס להחיל עליהן את הוראותיה, ובכלל זה סנקציות הן במישור הפלילי והן – האזרחי – על כל מי שיפר אותן. רק על מנהל שהוא בשר ודם אפשר להחיל הוראות חוק במישור הפלילי, למשל, להכניסו לכלא, לדוגמא.

* * *

עד היום הצליחו מנהלי הקבוצות והכדורגלנים, שנכנסו למו"מ כספי להוליך שולל את כולנו וגם את אנפי המיסים. למדו לחיות עם שקר מוסכם. כמו כורת ברית של שקר וכזב, [illegible] אז כאילו אמרו: בואו "נעבוד" על מס הכנסה. נסגור את כל הפערים בינינו על חשבון מס הכנסה. אין צורך לשכנע ולהשתכנע: המנהלים היו מרוצים, כי לא נאלצו לדווח למס הכנסה על תשלומי ה"יתר" ועל כן היו פטורים מתשלומי ניכויים בסכומים גבוהים ואילו הכדורגלנים גם כן היו מרוצים. קיבלו ב"שחור". כך היו יכולים להביא את ה"בוחסה", שזה עתה קיבלו כדי לשחרר את המכונית החדשה מן המכס.

הרגשתנו היא, שהחוק עומד להחמיץ את העיקר. עכשיו, אולי יצליחו רשויות המס לעשות איזה מיפגן ראווה. אולי יעצרו איזה מנהל מפורסם ואולי יפול גם איזה כדורגלן מפורסם כקורבן יחידי להפגנת שרירים. מדוע הוא יהיה צריך לבדו לשלם עבור שיטה ישנה, ש"עבדה" מצויין במשך שנים ואיש לא ציפצף ואיש לא הזיל דמעה מדוע הוא צריך לשלם עתה את כל המחיר לבדו?

נראה לנו, כי הפתרון איננו בהוראות חוק הספורט, כי אם בביצוע נאות של פקודת מס־הכנסה או בתיקונה, אם אין במצב בדין הקיים הוראות, שאפשר להחילן גם על כדורגלנים. הזמנה המתבקשת היא להחיל את הוראות המס על שחקני כדורגל; לחייבם לשלם כחוק – גם ריטרואקטיבית. להטיל עליהם את החובה לשלם מס הכנסה כתנאי למקובל ובלי "פרות קדושות"; לחייבם לשלם מס ערך מוסף כשיעורו בחוק ביום התשלום ולהוציא חשבוניות. ואם עוסקים "רגילים" משלמים היום 15 אחוז מס, אז שגם הם ישלמו אותו דבר. ואם התוצאה צריכה להיות, שהביטוח הלאומי יכיר בהם בתור בעלי מקצוע עצמאיים – שיהיה כך ובלבד, שהענין הזה יוסדר פעם אחת ולתמיד.

בעל גוף

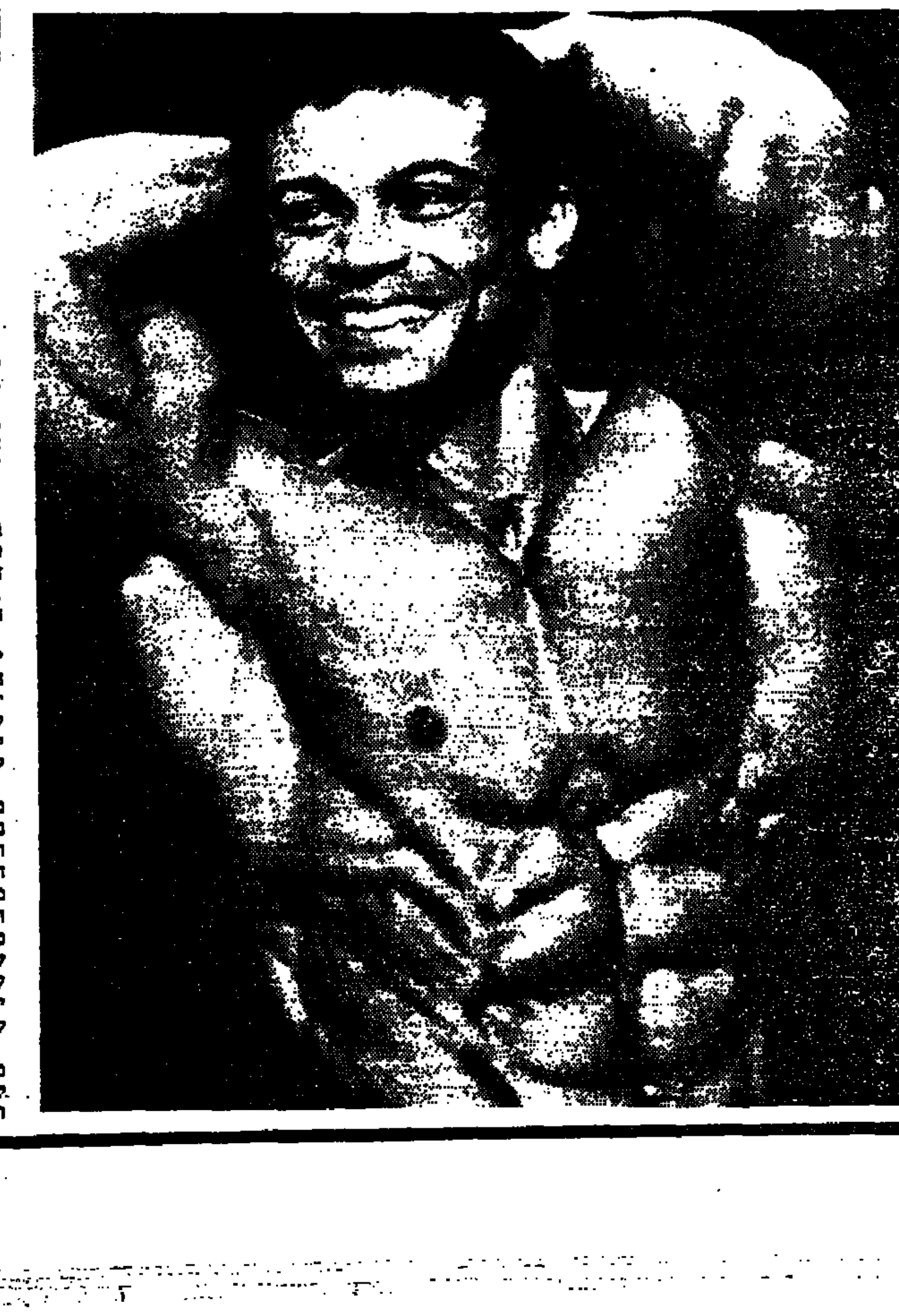

ב־22 באוגוסט, מוצאי־שבת, תארח הסינרמה אירוע מסוג אחר. האולם הרגיל למופעי בידור שונים, יארח את תחרות "מר ומרת ישראל" 1987.

המנצחים ישתתפו בתחרות העולמית שתיערך באוקטובר בספרד. בסינרמה יופיע כוכב־אורח, "מר יוניברס" ו"מר אולימפיה" – מוחמד מקאווי (בתמונה).

מלבד הגוף המרתק והמפחיד, הגימיק הוא, שמקאווי החי כיום בקנדה, יליד מצרים וזכה בתואר "מר מצרים" בימי סאדאת. בן למשפחה עניה שגרה על גדות הנילוס. ב־1978 זכה בתואר "מר יוניברס" באליפות החובבים וכמו באגדות קיבל מסאדאת פרס – וילה על הנילוס ואות "הספורטאי המצטיין" של מצרים.

ב־1981 אירחה קהיר את תחרות "מר יוניברס", בה השתתפה גם ישראל. מקאווי נשא את דגל ארצו בפתיחה. מקאווי זכה כמה פעמים בין 3 הראשונים בתחרות "מר אולימפיה" היוקרתית למקצוענים (על 250,000 ד') והוא מרצה באוניברסיטאות וסמינרים בנושא פיתוח הגוף.

אפרוחי שניאור החדשים

הפועל ת"א עולה על הגל החדש

מאת אשר גולדשלגר

קצת מאחורי הקלעים נעשים בהפועל ת"א, בכדורגל, לעונה חדשה עם שחקנים חדשים, מרביתם תוצרת המועדון. בני רובין, מאיר בלושטיין, אחמד מוסה, תמיר ליבהרט, אליאור ברנס, דוד הירשליקוביץ ואחרים אמורים להיות בין שחקני המפתח של המועדון.

קשה לעכל שהפועל ת"א תשחק בעונה הקרובה בלי הצמד סיני־שאבי. למי שלא זוכר צמד זה הוכתר בתואר כדורגלני השנה 1981, עונת האליפות הראשונה של הפועל בעשור זה.

הדור הצעיר, "אפרוחי שניאור", יעמוד במבחן ציפיות כבר בשנה הראשונה, אולם גם המומחים לא יבקשו מהם אליפות. הוותיקים שנשארו כאקהרין, ראגו ולנראצ יצטרכו להחדיר את הדור הצעיר לקראת עידן חדש בהפועל.

תופעה בריאה זו מקרינה על כל מחלקת הכדורגל. השיטה שהיתה נהוגה עד לאחרונה, לרכוש שחקנים, תיעלם ככל הנראה, מנוף הפועל, הגם שניסים כהן ויעקב סגל מועמדים לעבור אליה. באשר לכהן, הרי שזה משגה, שכן מדובר בשחקן מבוגר. סגל גדל במועדון ומי ששילח אותו היה המאמן דאז דוד שוויצר, כיום מאמן בבני־יהודה. אם יעבור להפועל ת"א עשוי סגל להעניק לה מספר שנים טובות.

גם הנהלת הקבוצה עברה ריענון. מהרכב של כ־10 חברים בעבר לחמישה בלבד. היו"ר חיים צימר והחברים בשמעון שבס, עוזר שר הבטחון, יצחק גרודר מנהל מחלקת הנוער, סלומון הררי חבר נוסף סגן, סמנכ"ל בבנק הפועלים ואמור להיות גזבר המחלקה.

להפועל ת"א, השתתה עונה בעונה אימונים ברומניה, כל הכלים לפתוח עונה חיובית שתעדרג אותה מעבר למקום ה־12 של אשתקד. שחקנים צעירים עם מבוגרים והנהלה ברובה חדשה. גם מהכירות הפועל המונה 34 חברים היא חדשה ברובה הגדול.

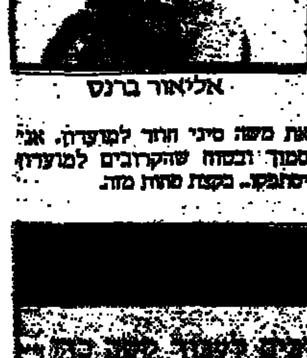

אליאור ברנס

מי שהפועל ת"א יקרה לו, צריך להיות קצת סבלני ומלא תקוות. ברגע איני משה סיני ואפילו מוריס ראגו יתקשה להכנס לנעליו. אבל צריך לזכור שלהפועל תל־אביב היו שחקנים גדולים נוספים שעזבו בעבר ובכל זאת זכתה הקבוצה לאחר מכן באליפות. התקווה, שכל כולם לזכות באליפות בשנה הבאה לראות את משה סיני חוזר למועדון. אני סמוך ובטוח שהקרובים למועדון יסתפקו בקצת פחות מזה.

ירי מהמותן

[illegible]

פסק זמן

עם: אהרן להב

הפועל שלזינגר

עוד לא נרגענו מהימצאי המבקר הפנימי של מכבי חיפה וממיצאי שלטונות מס הכנסה באגודה החיפאית המפוארת הזאת, שבשנים האחרונות נחשבה לאחת האגודות המצליחות בארץ, וכבר אנו מתבשרים על צורה חדשה של ניהול אגודת ספורט במדינת ישראל – מה שקרוי בז'רגון הכלכלי – קבלנות משנה ממוסדת.

גם השיטה החדשה הומצאה בחיפה, אבל הפעם מעברו השני של הבביש – בהפועל חיפה. קבוצת עסקים בשם שלזינגר חתמה הסכם עם מועצת פועלי חיפה, באמצעות מזכיר מועצת פועלי חיפה משה ורטמן, על פיו עוברת קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה מן הליגה הלאומית לניהולה הבלעדי של קבוצת העסקים שלזינגר, שבראשה עומד איש העסקים יעקב שלזינגר, אשר מעתה ואילך ינהל את קבוצת הכדורסל החיפאית כעסק לכל דבר ועניין, כאשר השלט של מועצת הפועלים יאפשר לו מעין "מטריה ציבורית". יעקב שלזינגר עצמו, בהשיפה ראשונה בתכנית הספורט של הטלוויזיה אמר בעברית פשוטה, כי מעתה יתווספו לשני העסקים שלו בקבוצת שלזינגר עסק שלישי – קבוצת כדורסל בליגה הלאומית.

הזכרנו את הדברים בפתיחה נוכח הויכוח הנוקב המתנהל זה חודשים ארוכים בין כתלי ההסתדרות ומרכז הפועל בהקשר לנשיאה באחריות לסניפי הפועל. לא מכבר הובאה בפני הוועדה המרכזת של ההסתדרות הצעתם של גדעון בן־ישראל (ואגף האירגון), יעקב ישי (מחזיק תיק הפועל בהסתדרות) ויצחק אופק מזכ"ל הפועל – על פיה יש לשחרר את מועצות הפועלים מהאחריות לסניפי הפועל ואחת האלטרנטיבות מציעה להחזיר את האחריות הכוללת למרכז הפועל.

הדיון בוועדה המרכזת טרם הסתיים. מזכ"ל ההסתדרות איננו משוכנע, כי העברת האחריות למרכז הפועל תביא את הישועה, שפירושה קץ לגרעונות עתק ומעבר לעידן יותר אחראי של "עשה ספורט כפי יכולתך". ישראל קיסר העדיף למנות ועדה מטעם ממשלת ההסתדרות בראשותו של יעקב ישי, שמתפקידה להמשיך וללבן את הסוגיה, להפוך בה ולהפוך בה עד אשר יימצא פתרון לבעיות הכלכליות של סניפי הפועל ומועצות הפועלים. הוועדה טרם התכנסה ובינתיים ממשיכות העובדות להקבע בשטח – ראה פרשת הפועל חיפה.

לזכותו של מזכיר מועצת פועלי חיפה משה ורטמן ייאמר, כי הוא עומד בראש מצדדי ההצעה להעביר בחזרה את האחריות על סניפי הפועל למרכז הפועל כפי שהיה בשנות ה־60. אולם אם אין שומעים לו ואין אוסרים פעולות שאינן מתיישבות עם חוקת היסוד של התאגדות הפועל – מעדיף משה ורטמן להפסיד מהדבשת ועקראת סניף הפועל על־ידי חתימת הסכמים עם קבלני משנה (רק שיכבאו) ולהטיל עליהם את כל המעמסה התקציבית. הוא מצידו יתן לקבלן תקציב שנתי מתקבל על הדעת ואת כל יתר סעיפי הטירוף הכספי המשתולל ברחוב הספורטיבי־מקצועי – הוא מטיל על הקבלן תמורת ההסכמה הצנועה שהמועדון והקבוצה ימשיכו להקרא הפועל חיפה.

אין לנו שום ספק, שאילו הגיע המידע אודות הסידור החדש לידיעתו של עמנואל גיל ז"ל, אחד ממייסדי הפועל וממנהלי דרכו, הוא היה מתהפך בקברו. ההמצאה של משה ורטמן להסרת אחריותו היומיומית מעל קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה – מצביעה כ־1000 עדים על העובדה שאין בכוחן של מועצות הפועלים להחזיק ולטפל בסניפי הפועל. אם מועצת פועלים כה גדולה כמו חיפה, אשר בעבר הלא רחוק היה סניף הפועל בה אחד הסניפים המובילים בספורט הישראלי בהרבה מאד ענפים, איננה מסוגלת היום לתפקד בנושא הפועל – מה לנו כי נלין על מועצות פועלים אחרות, הרבה יותר קטנות בהיקפי תקציבי?

קבוצת העסקים שלזינגר חייבת להדליק זרקור אדום גדול בהסתדרות. צריך להודות שם באומץ לב, כי האחריות על סניפי הפועל מחייבת והאירגון מחשבתי ומעשי. אין להסתדרות כלי טוב יותר לנשיאה באחריות מאשר מרכז הפועל אשר לשם כך הוקם ונשא באחריות הזאת שנים רבות עד לקילקולים, שהביאו להעברת האחריות למועצות הפועלים. וגם שם באו קילקולים שהגיעו לממדי שואה כספית ותקציבית שאין לראות את קיצה.

על הוועדה המרכזת לקבל החלטה אמיצה בנושא סניפי הפועל. לשם כך יש לחזק את הצד האירגוני־כלכלי של מרכז הפועל, לתת בידיו את כל התקציבים המיועדים עתה בקיצוניות סוגים, לעגן כלל בקרה ואכיפה בעלי שיניים ועל ידי כך ליצור את המסגרת שתאפשר אחריות אמיתית לקיומם של סניפי הפועל.

זרים – סיסמת הישועה

בהפועל קיבלו החלטה נחרצת, כי כל עוד לא תצומצם הליגה הלאומית ל־12 קבוצות אין מה לדבר על הכנסת זרים לכדורגל הישראלי. זאת החלטה ספוזית, שפירושה המעשי הוא, שרק אותן קבוצות אשר ישרדו בין 12 המופלאות יוכלו להחזיק מעמד בג'ונגל המקצוענים הקיים והן גם שיוכלו לקלוט זרים על פי אמות מידה כלכליות ותוך ניהול מקצועי אמיתי.

אפילו גוריקס מילצ'ין, מ"מ יו"ר ההתאחדות לכדורגל מטעם מכבי, שכל כולו נאבק להבאת זרים, הסלים לפני זמן לא רב עם "רוע הגזירה" שתהיה ליגה בת 14 קבוצות בלי שחקנים זרים – גם מתוך בדיקה בקבוצותיו, שבמצוקתן הכספית לא כל כך להוטות להכנס למחול "השדים הזרים", בגלל חשש מהסתבכויות כלכליות.

אבל השד בכל זאת יצא פעם נוספת מן הבקבוק. החלו להלך עלינו אימים עם הורים נוכח נדידתם של שחקנים ישראלים לרעות בשדות בלגים. "הקהלה המתחשת" משמיעה קולות יענים ובראשם ח"כ פנחס גולדשטיין, הבאים באפוטרופסות של ועדת הספורט של הכנסת, כאילו סכית המחוקקים יכול לקבל החלטה ולהכריח לשתף זרים בכדורגל. הבקורה המסייעת חדשה: לא יתכן שהכוכבים שלנו ישחקו בחו"ל ואנחנו נשאר עם כלום במגרשינו הביתיים. הקהל יברח ר"ל.

הצצה קלה ברשימת הכוכבים הישראלים לחו"ל איננה יוצרת אצלנו את הרושם הנורא, שאפס הכדורגל מישראל. אמנם מדובר בארבעה־חמישה שחקני הנבחרת הלאומית, אך הללו לא יכולים כבודדים לזעזע את קבוצותיהם. השניים האחרונים שירדו – משה סיני ואלי דריקס – לא הוסיפו את מכבי והפועל ת"א, כאשר האחרונה עם סיני הגדול התגרגרה שבועות מעל ומתחת לקו האדום. גם אלי דריקס במכבי ת"א לא הוכיח גדולות ונצורות פרט לאותו משחק גמר גביע המדינה נגד מכבי חיפה. ואם מדובר ב"קפטן" אבי כהן הרי שבשנים טובות יותר שלו הוא שיחק ב"ליוורפול" האנגלית ומכבי ת"א לא התמוטטה.

כאשר פורסים את כל סיפור הזרים, לא מדברים על מאראדונות, ליניקרים ואיאן ראשים. לרכישת כאלה אין לשום קבוצה כסף מתאים. המצדדים מדברים על שחקנים נוחים וזולים כמו דנים, צרפתים, דרום־אמריקאים – מיסתם אלמונים, שאין להם מקום בארצותיהם בליגה הראשונה או שהוצאו ממנה בגלל "מעשים טובים" והם פנויים לכל המרבה במחיר. ה"מעבירים" לוחשים על כל אוזן קרויה, שהללו יהיו יותר זולים משחקנים ישראלים. "נחמות של עניים".

מי שרוצה כדורגל בריא ומבריק (בכלל זרים) לא יכול לרצות זאת בשיטה אחת עם 14 קבוצות בלאומית וכמספר הזה בליגה הארצית. במדינה של 3.5 מיליון תושבים יהודים אין מקום לכדורגל מקצועני בעל בסיס כה רחב של קבוצות. 12 קבוצות בליגה בת שלושה מחזורים ועם 2 נקודות לנצחון (ואחת לתיקו) משחקת באיצטדיונים מודרניים – הם הערובה לכדורגל בריא ומושך קהל, שיחזור למגרשים כאשר ירגיש שהוא מקבל תמורה מלאה בעד כספו.

כדורים / עם פרידמן

שלושה שוערים

היום תיערך בחיפה האזכרה במלאות 30 יום למותו של אבי רן, במבט קצר וכזאב לאחור, מסתבר כי מאז 1985 איבד הכדורגל הישראלי שלושה שוערים, אחד לשנה, בדמי ימיהם. אבי רן בתאונה, הרצל קבילי ממחלה, יהודה תובל נהרג בלבנון.

הצעיר והכשרוני ביותר היה, כמובן, אבי רן, שוער מכבי חיפה ונבחרת ישראל. בן 24 היה כשסירת מירוץ מהירה וקטלנית קטעה את ה"מירוץ" הנפלא שלו. יום שבת שלו ושיגרתי בכנרת הכחולה, אותה פינת חמד של רחל המשוררת. הידיעה עשתה לה כנפיים ועוררה סערה גבוהת גלים. אין מלים.

בשנת 1986 נפטר שוער מכבי יפו, הרצל קבילי, ממחלה ממארת. בן 34. הוא לחם בגבורה במחלה, שהלכה ונגסה בגופו, עד שלא יכול לה יותר. נזכור את הרצל כשוער סמכותי וכוחני. אחד מעמודי התווך של מכבי יפו.

כמו חוליו איגלסיאס – שוער ריאל מדריד שהפך לזמר מפורסם – החל הרצל להפגין כשרון בשטח המוסיקה. להיט הביצורים שלו "עוד שבת של כדורגל" הפך למושג. בעזבו את יפו לטובת הפועל ירושלים כתב, הלחין ושר בבאב: "לירושלים הלכתי". הרצל לא הספיק לגמור את מלאכתו.

בפברואר 1985 נפל שוער הפועל לוד וירושלים, יהודה תובל, בעת מילוי תפקידו בלבנון. בן 38 היה במותו. תובל פרש מכדורגל שנתיים לפני כן, לאחר קריירה ממושכת שהחלה בהפועל לוד ונמשכה בהצלחה גדולה מ־1969 בהפועל ירושלים, בה סיים את הקריירה גם קבילי.

תובל נמנה על יחידה קרבית מובחרת ונחשב לאדם צנוע וחביב. כמו אבי רן, גם הוא אהב מכוניות, ובעיקר ש"סוסות". באותו יום חזר בחופשה, נקלע למארב קטלני בכביש לדרום לבנון ונהרג במקום.

שלושה שוערים. יהי זכרם ברוך.

מחפשים כוכב־לכת מעבר למערכת השמש... ...וגם מעבר לה

שתי החלליות האמריקאיות „פיוניר" 11 ו־12 שוגרו לחלל בשנים 1972 ו־1973, בהתאמה, ובמסען הארוך במערכת השמש סיפקו נתונים חשובים ביותר על שני כוכבי־הלכת צדק ושבתאי. בינתיים כבר חצו גם את מסילתו של אורנוס. „פיוניר־10" הספיק לחצות גם את מסילותיהם של נפטון ואפילו של כוכב־הלכת התשיעי והמרוחק ביותר, פלוטו: זוהי מסילה אליפטית מאוד וכרגע מצוי פלוטו קרוב יותר לשמש מאשר נפטון. „פיוניר־11" נמצא עדיין בתחום מסילתו של נפטון, אבל גם חללית זאת כבר סיימה את תפקידה בחקר כוכבי־הלכת של מערכת השמש.

עם זאת מוסיפים האמריקאים לעקוב אחרי שתי החלליות, מפני שהן מספקות עתה נתונים על תכונות הגזים והשדות המגנטיים בירכתי מערכת השמש. אולם יש אסטרונום אמריקאי אחד, ג'ון אנדרסון מן המעבדה להנעה סילונית של סוכנות החלל האמריקאית, המקיים קשר עם שתי החלליות למטרה אחרת: הוא מקווה לגלות בעזרתן כוכב־לכת עשירי.

כדי להבין את הסיבות שהניעו את אנדרסון וגם מדענים אחרים להעלות את ההשערה בדבר קיומו של כוכב כזה צריך לעלעל קצת בדפי תולדות החקר הפלנטארי. מאז נתגלו אורנוס ונפטון – זה ב־1781 וזה ב־1846 – הם מסבים כאב ראש לחוקרים: תנועתם במסילותיהם איננה מתנהלת בקצב אחיד במאה אחוזים. לכן הסיקו האסטרונומים, כי יש כוכב־לכת נוסף, מרוחק יותר, שמשפיע בכוח הכבידה שלו על מסילותיהם של אורנוס ונפטון. ואמנם הודות לכך נתגלה בראשית המאה הזאת כוכב כזה, הלא הוא פלוטו, שהוא כוכב־הלכת התשיעי והאחרון לפי־שעה.

רא עקא שמסתו של פלוטו נמצאה קטנה מכדי שתוכל להטות את שני הכוכבים הגדולים האלה ממסילותיהם, וכך התחיל החיפוש אחר גרם שמימי נוסף שאפשר להטיל עליו את האחריות. נשקלו שלוש אפשרויות: א. כוכב־לכת עשירי, כאמור; ב. כוכב „ממש", כלומר עם תהליכים של היתוך גרעיני וקרינה משלו, שאף הוא חג סביב השמש; ג. קבוצה של כוכבי שביט.

מכל שלוש האפשרויות האלה נראתה זו הראשונה כסבירה ביותר, וכך מכל מקום סבר אנדרסון. זה חמש שנים הוא עוקב בשקדנות אחר מסילותיהם של שתי החלליות מדגם „פיוניר" על סמך ההשערה ההגיונית, שכוכב־לכת עשירי צריך להשפיע בכוח הכבידה שלו גם עליהן, ולא רק על אורנוס ונפטון. היות שהחלליות משגרות כל העת אותות רדיו בתדר מדויק מאוד, מן הדין הוא שכל סטיה ולו הקלה ביותר במהירותן תשנה את התדר הזה, לפי אפקט דופלר הידוע. בדרך זו אפשר לאתר סטיות זעירות ביותר, כדי מ"מ אחד לשניה (!), במהירותן של שתי החלליות שהיא כ־14 ק"מ לשניה. אנדרסון גם סבר, אף זאת בצדק, כי ככל שהחלליות מתרחקות במסען מכוכבי־הלכת הידועים, כן תורגש יותר השפעתו של כוכב־הלכת האלמוני.

עד כאן – הכול טוב ויפה. הבעיה היא, שאנדרסון לא גילה כל סטיה כזאת במהירותן של חלליות „פיוניר". כיוון שכך סולקו הצידה ההשערות השניה והשלישית שהבאנו קודם: מציאותו של כוכב נלווה לשמש, והשפעת צבירים של כוכבי־שביט. אך עדיין נשארת הבעיה, מה גורם לסטייתם של אורנוס ונפטון במסילותיהם – סטיה שהיא מעבר לכל ספק. ומה בדבר ההשערה הראשונה?

ובכן, גורס אנדרסון, ייתכן שכבל־זאת קיים כוכב־לכת עשירי, אלא שהוא נמצא עתה „מעבר להרי חושך". התיאוריה החדשה של האסטרונום האמריקאי, ששותפים לה גם מדענים אחרים, היא שיש כוכב־לכת עשירי, אלא שמסילתו היא אליפטית ומוארכת בצורה יוצאת־דופן. בזמנו הוא נע לא הרחק מאורנוס ונפטון, ואילו היום הוא מרוחק מהם מאוד ולכן אין הוא מסוגל להטות אותם ממסילותיהם. ואמנם תצפיות העבר מלמדות, שסטיות כאלה של שני כוכבי־הלכת האלה היו רק בתקופה שבין 1810 ו־1910; מאז המסילות של שני הכוכבים הן „תקינות" ללא דופי. לפי חישוביו של אנדרסון המדובר בכוכב־לכת בגודל בינוני, בעל מסה העולה לערך פי חמישה על זו של כדור־הארץ. למסקנות דומות הגיע, כבר לפני שנים אחדות, גם טום הרינגטון ממצפה הכוכבים של הצי האמריקאי. הרינגטון סבר, כי קיים כוכב־לכת עשירי שמסתו עולה פי שלושה עד פי חמישה מזו של כדור־הארץ והוא משלים סיבוב שלם סביב השמש, במסילה מוארכת מאוד, מדי 800 שנה. הרינגטון גם אמר בזמנו לאנדרסון – ונראה שצדק – כי כוכב־לכת זה לא ישפיע על תנועותיהן של שתי החלליות מסוג „פיוניר", משום שהוא יהיה יותר מדי רחוק מהן. הוא ואנדרסון סבורים, כי מסילתו של כוכב־לכת זה גם נטויה מאוד בהשוואה למסילותיהם של רוב כוכבי־הלכת הידועים, אבל כבר נמצאו גרמי שמים בעלי מסילות נטויות ויוצאות־דופן: פלוטו וכן טריטון, הירח הגדול של נפטון. אנדרסון מרחיק לכת ומעלה את ההשערה, כי כוכב־לכת זה נכנס בכל הקפה והקפה שלו סביב השמש לתוך „ענן אורט", שהוא הצטברות אדירה של כוכבי־שביט ושל כל מיני „גרוטאות חלליות" בירכתי מערכת השמש, ותוך כדי כך הוא „מעיף" חלק מהם ממקומם וגורם להם להתקרב לשמש ולכדור־הארץ. ייתכן שאחד מכוכבי־השביט ש„הועף" בדרך זו פגע בכדור־הארץ לפני 65 מיליון שנה והוא־הוא האחראי להכחדת הדינוזאורים באותה תקופה.

והיכן מצוי אותו כוכב היום? הרינגטון טוען, כי הוא נמצא הרחק בשמי הדרום, מעבר לטווח הצפיה של המצפים הממוקמים בארה"ב, ולכן הציב טלסקופ בניו־זילנד. אשתקד צילם בטלסקופ זה ארבע סדרות של תצלומים. הוא לא גילה דבר, אבל בדעתו להמשיך בחיפושיו השנה.

התקרבותו המחודשת של כוכב־השביט העשירי – אם ישנו כזה – אינה צפויה אלא בעוד 500 עד 800 שנה, אבל אנדרסון סבור כי לא נצטרך להמתין עד שנת 2800. הוא משער כי בינתיים ייבנו מכשירים משוכללים יותר לצפיה בשמיים – למשל, טלסקופ החלל.

אגב, אנדרסון מכנה את גרם השמיים המבוקש בשם „כוכב־הלכת" X. המשמעות היא כפולה, כמובן: כך מציינים 10 בספרות רומיות, וזו גם האות המקובלת ביותר לציון נעלם.

כוכבי־לכת נתגלו עד כה רק במערכת השמש. היות שמערכת זו אינה חריגה בקיום משום בחינה אחרת, יש לשער כי יש עוד כוכבי־שבת – „שמשות" – שסביבם חגים כוכבי־לכת, אלא שעד כה לא נתגלו כאלה. אמנם ייתכן מאוד שאי־גילוי זה נובע מכך שכוכבי־לכת, אם ישנם כאלה גם בעולמות רחוקים, אינם מקרינים אור משלהם, אלא רק מחזירים את האור שמקרין עליהם כוכב־השבת הסמוך. זהו אור חלש, כמובן, וקשה לאתרו כאשר כוכב־הלכת מרוחק.

על סמך האמור לעיל יובן, מדוע החיפוש אחר כוכבי־לכת נוספים מתמקד בסביבתנו הקרובה. כך נהג גם צוות של אסטרונומים קנדים בראשותו של ברוס קמפבל מן המצפה האסטרופיסיקלי הדומיניוני בוויקטוריה שבקולומביה הבריטית. במשך שש שנים הם עקבו, דרך הטלסקופ על הר מאונה קיאה שבאיי הוואי, אחר 16 כוכבים המתקרבים אל כדור־הארץ, בשיטה חדשה המאפשרת למדוד הפרשים זעירים, עד כדי 40 קמ"ש, במהירותה של התקרבות זו. על סמך השינויים המחזוריים במהירות זו הסיקו החוקרים, כי 7 מתוך אותם 14 כוכבים משנים את מהירותם באורח מחזורי בהשפעתם של כוכבי־לכת שנלווים אליהם, הגדולים כמה מונים מצדק, הגדול בכוכבי־הלכת של מערכת השמש. אמנם את כוכבי־הלכת עצמם לא יכלו האסטרונומים לגלות.

קמפבל ועמיתיו טוענים, כי סברה זו מבוססת ביותר לגבי שניים מכוכבים אלה, אפסילון אֶרידאני וגאמה צֶפֵאי. אפסילון אֶרידאני מרוחק מאיתנו רק 11 שנות אור והוא הכוכב דמוי־השמש הקרוב ביותר אלינו, פרט לשמש עצמה, כמובן. אמנם ידועים לנו כוכבים קרובים יותר, כגון אלפא קנטאורי, שמרוחק מאיתנו ארבע שנות אור בלבד, אבל בגלל אורו הקלוש, המעיד על מסה קטנה יחסית, קשה לשער שכוכב זה מסוגל לגרום לכוכב־לכת לסוב סביבו. ואילו אפסילון אֶרידאני, הבוהק באור כתום, הוא כוכב גדול למדי: המסה שלו היא לערך שלושה רבעים מזו של השמש שלנו והוא גם נגלה בעין בלתי־מזוינת. גאמה צפאי מרוחק יותר – כ־48 שנות אור – אבל קרינת האור שלו גדולה פי שמונה מזו של השמש.

הקנדים, בדומה ל„ציידי הפלנטות" האחרים, יצאו מתוך ההנחה שכוכב־לכת גדול משפיע על תנועתו של כוכב־שבת בגלקסיה שלו. את השינויים במהירות מדדו על־פי ההסטים באורך הגל של האור שפולטים הכוכבים. מדידות אלה של ספקטרום הכוכבים והחישובים המתאימים הביאו את החוקרים למסקנה, שהמסה של כוכב־הלכת הנלווה אל אפסילון אֶרידאני גדולה פי 2 עד 5 מזו של צדק, וכוכב־הלכת הנלווה אל גאמה צפאי גדול מצדק פי 1.7.

האסטרונומים הקנדים אינם מוכנים „להתחייב", שמה שגילו הוא באמת כוכב־לכת, מה גם שגילוי זה הוא עקיף בלבד. הכול מסכימים כי כדי להרחיב ולהעמיק את המחקר בתחום זה יש לשגר לחלל מצפה־כוכבים שיתמחה בתצפיות בכוכבי־לכת. מצפה כזה יוכל לגלות פלנטות קטנות בהרבה מאלה שאפשר לגלות בתצפיות מכדור־הארץ – אפילו כוכבי־לכת הגדולים רק כמה מונים מכדור־הארץ.

שירות חירום לב „תפור" לכל פרט

מאת דנקה הרניש

אין כל קשר בין הקמת חברת שח"ל – שירותים רפואיים בע"מ – ובין מחוליה של הרפואה הציבורית. כך לפחות טוענים יוזמיה והם מוסיפים, כי אין להם שום כוונה להתחרות בשירותים הקיימים או להחליפם. זהו שירות חירום „דה לוקס" לחולי לב ולאנשים שמשתייכים לקבוצת סיכון במחלות לב. ייחודו הוא בהיותו „תפור" לכל מקרה אינדיבידואלי, לכל חולה לב כפרט. השירות בנוי על בסיס מסחרי טהור, למנויים בלבד. החברה החלה בפעילותה לפני כחודש וחצי וברשימת המנויים שלה רשומים כבר כמה מאות אנשים. נראה שיש להם עתיד.

„אנחנו לא עוסקים בריפוי וגם לא בשיקום חולי לב. המטרה היחידה שלנו היא להציל את חייו של החולה ברגע הקריטי ולהביא אותו במצב טוב ככל האפשר לטיפול רפואי" – כך מגדיר את תפקידו של שח"ל מנהלו יורם אלראי, אחד משלושת יזמי החברה, שהוקמה בשיתוף עם חברת הביטוח „המגן".

חברת שח"ל מעניקה שני סוגים עיקריים של שירותים. הסוג האחד הוא קרדיו־ביפר – שירות לאבחנה דרך הטלפון, שמחירו הוא 290 ש"ח לשנה. אותו המחיר נגבה גם תמורת הסוג השני של שירותי שח"ל – ניידת טיפול נמרץ ממוחשבת, אולם שירות זה ניתן לעת־עתה רק ביישובי איזור המרכז: תל־אביב, בת־ים, חולון, גבעתיים, רמת־גן, בני־ברק, רמת־השרון, הרצליה, כפר־שמריהו, רמת־אפעל, סביון, גני־יהודה וקריית־אונו. מנוי על שני השירותים גם יחד מקבל הנחה: 435 ש"ח.

לאחר סיום הצד הביורוקרטי עובר המצטרף לשח"ל ראיון רפואי תמורת 38 ש"ח. החולה מתבקש להביא את כל סיכומי המחלה ועובר במקום בדיקת אק"ג אצל רופא־קרדיולוג. ההיסטוריה הרפואית מוכנסת למאגר המידע של מחשב ואפשר לשלוף אותה בכל רגע בלי לבזבז דקות יקרות במצבי חירום, בלי צורך בבדיקות ביזור נוספות וגם כדי לספק לרופא המטפל מידע על מגבלותיו המיוחדות של החולה, כגון סוכרת, אלרגיות למיניהן וכדו' ובאופן זה למנוע טיפול רפואי שגוי. את המידע הרפואי מעדכנים בעקבות כל אירוע רפואי נוסף.

יורם אלראי מספר, כי לשח"ל יש הסכם ידע עם חברה אמריקאית, TECHNOLOGY SURVIVAL, שפועלת בשיטה דומה. ליד החברה פועלים שלושה יועצים רפואיים: פרופ' שלמה לניאדו, פרופ' אליעזר קפלינסקי וד"ר אריה רוט. הם גם מפקחים על שירותי החברה.

שח"ל מעסיק במשרה מלאה תשעה רופאים צעירים, שיידרשו לעבור השתלמויות תקופתיות ברפואת חירום, ואחיות מוסמכות מיוחדות לטיפול נמרץ לב שעובדות במשמרות חלקיות. מוקד ממוחשב לקבלת קריאות מאויש במשך 24 שעות ביממה ו־365 ימים בשנה. המנוי יכול להתקשר אל הצוות בכל עת, לשאול שאלה, לבטא חשש או להסיר ספק. כאשר המנוי מתקשר למוקד, מועלים מיד כל הנתונים הרפואיים שלו על גבי המחשב.

ניידת טיפול של שח"ל: ציוד החייאה, מלאי תרופות, מסוף מחשב

אדם המנוי על שירות הקרדיו־ביפר מקבל מכשיר אלקטרוני זעיר לשידור נתוני אק"ג. המכשיר מופעל על־ידי לחיצה קלה וכאשר מצמידים אותו לשפופרת הטלפון, הוא משדר את נתוני האק"ג למוקד. הטווח בלתי־מוגבל. „לא מזמן התקשר אלינו חולה ששהה בניו־יורק ומשם העביר למוקד את האק"ג שלו לצורך התייעצות", מספר מנהל שח"ל. האבחון הראשון של האק"ג נעשה בידי אחות במוקד, ואם היא סבורה שהתרשים יוצא־דופן, היא פונה לאחד משני הרופאים הנמצאים בתורנות. בהתאם להחלטה הרפואית נשלחת ניידת טיפול נמרץ או שהחולה מקבל הנחיות רפואיות דרך הטלפון. אלראי מספר, כי בעוד שבועיים בערך יקבל שח"ל מן החברה האמריקאית מזרק חירום להזרקה עצמית במקרה של הפרעות קצב. כל מנוי על שירות קרדיו־ביפר יצויד במזרק כזה, וכאשר הרופא מבחין בהפרעות קצב מסוימות בתרשים האק"ג, הוא ייתן הוראה לחולה להזריק לעצמו את התכשיר שבתוך המזרק.

לרשות שח"ל עומדות כעת שתי ניידות טיפול נמרץ והחברה מתחייבת לדאוג לכך, שתמיד תהיה ניידת אחת כזאת על כל 10,000 מנויים. הניידות מצוידות בכל הציוד הרפואי הנדרש, לרבות ציוד החייאה משוכלל ומלאי תרופות ואביזרים. בכל ניידת יש גם מסוף מחשב, הקשור בקשר אלחוט למחשב המרכזי של שח"ל. ברגע שהניידת יוצאת לקריאתו של המנוי, קולט המסוף את נתוני המידע הרפואי שלו. המידע הזה עוזר לרופא הניידת בטיפול המיידי בחולה. המידע מועבר עם החולה לחדר המיון בבית־החולים ועשוי לחסוך זמן יקר בקביעת הטיפול המתאים.

יש גם צד נוסף חשוב מאוד בפעילות שח"ל, מציין המנהל של החברה החדשה: לחולה יש כתובת בכל שעות היממה. הוא יודע שצוות רפואי נכון לקריאתו. עצם הבטחון של החולה, שהוא יכול לקבל עזרה מיומנת ומיד כל אימת שיזדקק לכך, מוריד את רמת החרדה שלו ומשפיע לטובה על מצבו הבריאותי.

גישות אימונוכימיות חדשות לאבחון גידולים ממאירים פותחו במכון וייצמן

אמצעים חדשים, המסייעים באבחון מדויק של גידולים ממאירים בבני־אדם, פותחו לאחרונה במעבדתו של פרופ' בני גייגר מן המחלקה לאימונולוגיה כימית במכון וייצמן, בשיתוף פעולה עם פרופ' ברנרד צ'רנובילסקי, מנהל המכון הפתולוגי בבית־החולים „קפלן".

הגישה החדשה מתבססת על סוללה של נוגדנים חד־שבטיים (מונוקלונאליים), שפיתח פרופ' גייגר יחד עם תלמידת־המחקר אורית לייטנר. נוגדנים אלה הם חלבונים הנקשרים בצורה בררנית (סלקטיבית) למרכיבים מוגדרים של רשת סיבים המצויה בתאים חיים והמכונה „סיבי הביניים". על־ידי הגדרתם המדויקת של סיבי הביניים אפשר לקבוע את המהות ואת המקור של גידולים ממאירים, שקשה להגדירם בשיטות הסטנדרטיות. גישה זו מאפשרת לפתולוגים לפענח ממצאי ביופסיות, שבשיטות המקובלות לא היה אפשר לעמוד על טיבן בוודאות, וכך היא מסייעת בידי האונקולוגים לברור לחוליהם את התכשירים הכימותרפיים המתאימים ביותר.

הנוגדנים הייחודיים פותחו במעבדות המכון וכיום הם משווקים על־ידי חברת „ביו־מקור", הפועלת בקריית וייצמן, בפארק תעשיות עתירות ידע שליד המכון. העברת הנוגדנים הללו נעשתה באמצאות חברת „ידע" למחקר ופיתוח, המופקדת על ניצול פיתוחי המדענים במכון וייצמן.

הפיתוח הקליני הוא פרי יוצא של מחקרים בסיסיים אשר התמקדו במבנה, בהרכב ובתפקוד של „השלד התאי" – אותה רשת מורכבת ומסועפת של סיבים המצויה בכל התאים. מחקרים אלה הראו, כי שני סוגי סיבים הבונים את השלד התאי מכילים אבני בניין, שהן זהות למעשה בכל סוגי התאים, בעוד שמערכת סיבים שלישית, המכונה רשת „סיבי הביניים", בנויה מולקולות השונים בצורה אופיינית מרקמה לרקמה. הודות לכך אפשר ללמוד על רקמת המוצא אשר ממנה נגזר הגידול, כפי שהוכח גם בתחום הקליני, בעבודה משותפת לקבוצתו של פרופ' גייגר ולקבוצותיהם של ד"ר מוניקה הוסר מן המרכז הרפואי „שיבא" בתל־השומר ושל פרופ' צ'רנובילסקי מבית־החולים „קפלן". נוגדנים המגיבים עם המרכיבים החלבוניים הייחודיים של סיבי הביניים מרקמות שונות יכולים לשמש לזיהוי ברור של מקור הגידול הממאיר, גם כאשר תוצאותיהן של הבדיקות ההיסטולוגיות (של הרקמות) אינן חד־משמעיות. מידת השימושיות של נוגדנים מן הסוג הזה הודגמה לאחרונה בבירור על־ידי כמה קבוצות של חוקרים ישראלים וכן על־ידי חוקרים באירופה ובארה"ב והודות לכך הוחלו כמה חברות מסחריות בפיתוח ובייצור של הנוגדנים.

„זיהוי פתולוגי מדויק של מהות הגידול הממאיר", אומר פרופ' גייגר, „חיוני במקרים רבים לקביעת הטיפול הנאות ולהערכת הפרוגנוזה של החולה. צביעה סטנדרטית של חתכי רקמה ובדיקתם מבעד למיקרוסקופ־אור מאפשרות אבחנה ודאית ב־80 עד 85 אחוזים מכלל הביופסיות הנבדקות, אבל בשאר המקרים רמת ההתמיינות של הגידול נמוכה, המבנה שלו אינו אופייני ולפיכך הפתולוג נזקק לבחנים נוספים כדי להגיע לכלל מסקנה ודאית. זה התחום שבו אפשר להפיק תועלת רבה מאוד מסוללת הנוגדנים שלנו".

שותפו לעבודה, פרופ' צ'רנובילסקי, מסביר כי כאשר פתולוג נתקל, למשל, בקשר לימפה שיש בו תאים ממאירים לא מזוהים, הוא נקלע לדילמה אמיתית. האם התאים הללו מייצגים לימפומה, שהיא סרטן של המערכת הלימפתית עצמה, או שמא הם ביטוי לגרורות של גידול אחר החבוי איי־שם בגוף, כמו מלנומה (סרטן עור ממאיר ביותר), ואולי קרצינומה של הלבלב? כל אחד מן המצבים הללו מצריך טיפול שונה וגם הפרוגנוזה של התפתחות המחלה שונה. למשל, לימפומות אפשר לבלום למשך עשרות שנים, בעוד החזות הנשקפת לחולי מלנומה וקרצינומה שפיתחו גרורות היא קודרת בהרבה. מכאן ברורה החשיבות במידת הדיוק של האבחון.

בתחילה פיתחו גייגר ועמיתיו את הנוגדנים שלהם כדי לחקור את הצביון הביולוגי של סיבי־הביניים ולבדוק, כיצד הם פועלים יחד עם גורמים אחרים, בבקרה ובהכוונה של התהליכים הכרוכים במגעים בין־תאיים. שלבים ראשונים בעבודה זאת כללו הכנת נוגדנים כנגד הסוגים העיקריים של סיבי הביניים באדם. סיבים אלה דומים זה לזה מבעד למיקרוסקופ אלקטרוני בכל התאים שנבדקו עד כה. אבל כאשר מטפלים בהם בנוגדנים פלואורסצנטיים ובוחנים אותם אחר־כך מבעד למיקרוסקופ פלואורסצנטי, נקל להבחין בין המרכיבים הייחודיים לכל סוג תא ותא.

נוגדנים כאלה לסיבי ביניים מצויים כיום בשימוש במכונים פתולוגיים רבים בעולם, לרבות אלה של רוב המרכזים הרפואיים הגדולים בישראל.

צוות החוקרים של מכון וייצמן וביה"ח „קפלן" מפנה עתה את מאמציו בכיוון חדש: סיווג־משנה של קרצינומות – סרטנים שמקורם ברקמות אפיתל המצפות שטחי־פנים בגוף. מחקרים העלו כי בעוד שסיבי הביניים ברקמות שאינן אפיתליאליות בנויים ממספר קטן יחסית של אבני־בניין ספציפיות, הרי הסיבים של תאי האפיתל מורכבים ממספר פוליפפטידים מתוך מבחר של 19 מינים של ציטוקרטינים, וכל סוג של אפיתל מכיל רק חלק מהם. פרופ' גייגר כבר הצליח, בשיתוף עם תלמידות המחקר אורית לייטנר ורבקה לוי, להכין תכשירים נוגדניים ייחודיים, המזהים תת־קבוצות של הפוליפפטידים הציטוקרטיניים הללו בצורה חד־משמעית.

פרופ' צ'רנובילסקי מספר, למשל, על אשה שסבלה מקרצינומה חריגה במיוחד של ושט. השיטות המקובלות לא אפשרו לו לקבוע, אם המדובר בקרצינומה מטיפוס קשקשי (שמקורה באפיתל הרב־שכבתי של הוושט) או בקרצינומה מטיפוס „אדנו" (המתפתחת מאפיתל הבלוטות של הוושט או הקיבה). הנוגדנים האנטי־קרטיניים החדשים אפשרו לו להבדיל בין שתי האפשרויות. לכך נודעה חשיבות מיוחדת במינה לנוכח העובדה, שקרצינומה קשקשית מגיבה על טיפול באור לייזר, בעוד שאדנוקרצינומה אינה מגיבה על אור כזה ומצריכה טיפול משולב בקרינה ובכימותראפיה.

מסכם פרופ' צ'רנובילסקי: „הנוגדנים החדשים המצויים עתה בהישג־ידנו הם כלי אבחון חשוב ביותר, המבוקש מאוד על־ידי הפתולוגיה בכל רחבי העולם".

קשה להיות אשה אקדמאית

מאת יוסף מיכלסקי

מדענים ישראלים נתונים ללחצים פחותים יותר מעמיתיהם בארה"ב – כך עולה ממחקר שערכו פרופ' יעקב פרלברג מן הטכניון וד"ר גיורא קינן מאוניברסיטת חיפה. בשתי הקבוצות, הישראלית והאמריקאית, דיווחו הנשים על לחצים גדולים יותר מאשר הגברים.

המחקר מקיף 100 אקדמאים מכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל, מהם 83 גברים. 74% מכלל הנחקרים היו בעלי קביעות בעבודה. המחקר נעשה בעזרת שאלונים ששימשו למחקר דומה באוניברסיטאות בארה"ב. כיוון שכך, וכיוון שהמבנה והדרישות ההתנהגותיות של האקדמאים באוניברסיטאות דומים בישראל ובארה"ב, יצאו פרלברג וקינן מנקודת ההנחה, שההבדלים בתוצאות ידגישו את ההבדלים התרבותיים בין בני שתי הקבוצות.

תוצאות המחקר מלמדות, ש־49% מן הלחץ שבו נתונים האקדמאים בישראל קשורים בעבודתם, ואילו אצל האמריקאים – 60%. פרלברג וקינן מייחסים הבדל זה לשתי סיבות. האחת היא שהישראלים חשופים יותר מעמיתיהם בארה"ב לגורמי מתח שאינם קשורים בעבודתם, כגון אי בטחון כלכלי, כור ההיתוך החברתי והמצב הבטחוני.

הסיבה השניה היא ההבדלים בהדדיות הרגשית ובתמיכה החברתית בשתי התרבויות: החברה האמריקאית שמה יותר דגש בהישגיות ובתחרות, בהשוואה לחברה הישראלית.

גם הישראלים וגם האמריקאים מצביעים על שישה גורמי מתח עיקריים: ציפיות עצמיות גבוהות מדי, חוסר זמן לצורך התעדכנות בתחום המקצועי, עומס עבודה, קשיים בהשגת מקורות מימון למחקר (גם בארה"ב), שכר נמוך והצורך להכין מאמרים לפרסום. יצוין ששלושת הגורמים הראשונים פועלים אצל החוקרים האמריקאים בשיעור גבוה הרבה יותר מאשר אצל עמיתיהם בישראל.

כאמור, הן בישראל והן בארה"ב נתונות הנשים האקדמאיות באוניברסיטאות ללחצים גדולים יותר מעמיתיהן הגברים.

נראה שהדבר נובע מכך שמצפים מן הנשים האקדמאיות, כמו מכל אשה אחרת, שהן יישאו, בצד עבודתן באוניברסיטה, בעיקר הנטל של עבודות הבית. החוקרים מצאו, שנשים אקדמאיות נשואות עם ילדים מקדישות כ־60 שעות בשבוע (!) לעבודות הבית ולטיפול בילדים, בעוד בעליהן מקדישים לכך רק 20 שעות בשבוע. יש לנשים האקדמאיות גם צרה נוספת: הן מהוות מיעוט שנאלץ להתמודד בחברה גברית על קידום, קביעות ומעמד.

תורם הלב עם נתרמו

ליבו של הצעיר בצד השמאלי של התמונה, אנדריו פיליפס בן 21 מווילס, פועם היום בחזהו של טרי סימס, בן 44, מאנגליה (מימין). אנדריו נזקק לשתילת ריאות, וכיוון שקל יותר לשתול ריאות יחד עם הלב, עשו לו שתילה „קומפלט" של איברים אלה שנלקחו מגופה. הודות לכך „התפנה" הלב שלו, שהיה בריא, וזה נשתל בחזהו של טרי שליבו נמצא בכי רע. שני הניתוחים בוצעו באותו יום עצמו, ב־20 במאי השנה, ולאחרונה נפגשו השניים כשהם בריאים ושלמים. זהו „ניתוח הדומינו" – כך הוא קרוי – הרביעי בעולם.

מי מפחד מרפואה גרעינית

מאת יורם לוי

בשבוע שעבר צוין במרכזי מדע ורפואה בעולם, ובכלל זה בישראל, „שבוע הרפואה הגרעינית". יוזמי האירוע הבין־לאומי היו ראשי האגודה האמריקאית לרפואה גרעינית. מטרת ה„שבוע" היתה להביא לידיעת הציבור את משמעותה האמיתית של הרפואה הגרעינית ואת תרומתה לטיפול הרפואי המודרני, לנוכח הפחד שמעורר המושג בשל האסוציאציות של הגרעין עם נשק ומלחמות.

תחילתה של הרפואה הגרעינית לפני כארבעים שנה, כאשר לראשונה נעשה שימוש בחומרים רדיואקטיביים לטיפול בסרטן. מאז הגיעה הרפואה הגרעינית להישגים מרשימים ביותר. בעזרתה אפשר לקבל מידע לצורך אבחנה רפואית ובהתאם לכך להחליט על הטיפול הרפואי – וכן לתת את הטיפול עצמו, על־ידי החדרת כמויות זעירות של חומרים הפולטים קרינה רדיואקטיבית לגוף.

הרפואה הגרעינית נמצאת כיום גם בחזית הגילויים החיוניים ביותר להבנת תהליכים פיסיולוגיים מסובכים שמתרחשים במוח, בלב ובאיברים אחרים.

הרופאים העוסקים בתחום זה מדגישים, כי הרפואה הגרעינית היא שיטה בלתי־מזיקה, המאפשרת אבחון ללא כאב, משום שהיא חוסכת את הצורך לחדור לתוך הגוף במכשירים. מזריקים לגוף חומר כימי מסוים, שאליו קשור החומר הרדיואקטיבי, ובהגיעו עם הדם לאיזור המטרה המיועד לבדיקה נפלטת ממנו קרינה רדיואקטיבית, בדרך־כלל קרני גמא, ונקלטת במכשיר, כגון מצלמת גמא. בדרך זו אפשר, למשל, לגלות גידולים או גושים חריגים באיבר הנבדק, לעמוד על אופן תפקודו של האיבר, וכיו"ב. למשל, אם בודקים את בלוטת התריס ומתברר שהיא אינה קולטת את החומר הרדיואקטיבי, משמע שהיא אינה מתפקדת כהלכה. אם, לעומת זאת, הקרינה הנפלטת ממנה גדולה מן המקובל, פירוש הדבר שקיימת פעילות יתר של הבלוטה.

ההתפתחות בתחום המחשבים סייעה לפיתוח שיטות מתקדמות יותר של הרפואה הגרעינית. כך, למשל, פותחו טומוגרפים משוכללים העדיפים על מכשירי רנטגן בצילום המוח והלב.

במחלקה לרפואה גרעינית במרכזו הרפואי „הדסה" התחילו להשתמש לאחרונה בחומר חדש, המאפשר לראות את זרימת הדם במוח. מנהל המחלקה, פרופ' הנרי אטלן, מספר שחומר זה מתחבר לחלקיקים הרדיואקטיביים והוא מוליך אותם רק למוח ולא לשום איבר אחר. מיפוי המוח מסייע, בין השאר, לאיתור מוקדים אצל חולי מחלת הנפילה. חומר אחר שפותח מתחבר לתאי הדם האדומים וכך אפשר לעקוב אחר פעולת הלב ולאתר אי ספיקת לב, לעמוד על מצב החולה לפני הטיפול ולאחריו, וכדומה.

הרפואה הגרעינית משמשת גם לבדיקת פעולתן של תרופות, על־ידי כך שקושרים אליהן חומרים רדיואקטיביים. כך, למשל, אפשר לבדוק את יעילותן של תרופות אנטי־פסיכוטיות על המוח.

בשבוע הרפואה הגרעינית פתחה המחלקה לרפואה גרעינית ב„הדסה" את שעריה לציבור הרחב כדי לאפשר למתעניינים לחזות במכשור החדיש ובשיטות המתקדמות לאבחון וכדי להראות ש„השד אינו נורא" כלל וכלל והוא גם מועיל, אפילו מועיל מאוד.

מכשיר מסובך כסיפור מרתק

אל הספרים בעברית הדנים במחשב, והם אינם מועטים כלל, נוסף לאחרונה הספר „מחשב מן היסוד", בהוצאת „גרפאור־דפטל", שהוא תרגום של ספר שיצא בהוצאת „טיים־לייף".

הספר מיועד לקהל הרחב, או, נאמר למען הדיוק: לקהל שמתעניין בפלא טכנולוגי זה מבלי לרצות לרדת לעומקו או להפעילו הלכה למעשה, והרוצה למשל ללמוד תכנות במחשב, מוטב שיתור אחר ספר אחר, „מעשי" יותר. יש בו פרקים בסיסיים החיוניים להבנת העקרונות של פעולת המחשב, כמו „עוצמת הצופן הבינארי", אך מרביתו של הספר מוקדשת להתפתחותו של המחשב מאז החשבוניה הפשוטה עם המוטות והחרוזים האופייניים, שפותחה לפני כ־1,500 שנה, קרוב לוודאי באיזור הים התיכון, דרך המצאת הלוגריתמים בראשית המאה ה־17, מכונת החישוב של באבאג' האנגלי בראשית המאה ה־18 ועד להמצאתו של מחשב „ממש" בעיצומה של מלחמת העולם השניה, ומכאן ואילך לפיתוחים המדהימים שחלו מאז, המאפשרים היום לדחוס כלי־פלאים זה לתוך ממדים של קופסת גפרורים. כל זאת בדרך סיפורית מרתקת עם הרבה אפיזודות, בהן הקשורות במדענים ובמהנדסים שהציבו אבני דרך בשכלולו של המחשב ובמזעורו, ובלווית תמונות מאירות עיניים, כנהוג בספרים של הוצאת „טיים־לייף".

בספר מובאים גם שימושים יום־יומיים של המחשב, מהם נפוצים חולים כמו השעון הדיגיטאלי ומהם יקרים ונדירים לפי־שעה, כגון מערכות המחשוב בדגמים מסוימים של מכוניות. פרק מיוחד מוקדש למחשבים האישיים הכובשים היום שווקים ברוב המדינות המפותחות, לרבות ישראל (להמחשה: רשימה קצרה זו נכתבה במחשב אישי והובאה לדפוס באמצעות מחשב גדול יותר במערכת).

הספר תורגם בידי רפי קינן בסגנון רהוט, המאפשר „לרוץ" בו מבלי להיתקל כל העת במהמורות לשוניות וב„אנגליציזמים", כפי שמקובל בהרבה ספרים בנושאים אלה.

הספר „המחשב: מן היסוד" אולי איננו יכול להיחשב כספר־יסוד בתורת המחשבים, וגם אין זו מטרתו. אבל הוא נעים לקריאה ופותח אופקים חדשים לפחות לאותו ציבור גדול – והוא, בינינו לבין עצמנו, רוב האוכלוסיה – שהמחשב נראה בעיניו כיצור שלא מן העולם הזה.

אשת העולם

בשבוע שעבר נפטרה, שבעת זכרונות, כוכבת הקולנוע האילם פולה נגרי

בספרה „מיראת כבוד לאנס" כותבת מרי הסקל, בהתייחסה לתפקיד אותו גילמה פולה נגרי בסרט „אשת העולם" (מלקולם סנטקלייר, 1926): „האשה מייצגת כאן שוב את הכוח המוסרי, קולו של היושר, שהוא הושג־צרוב־סיגריות, יצור היודע מי ומה הוא ומפלס דרכו בתוך צביעות אמריקאית פרובינציאלית, כשהוא מציל את המיטב מתוך ההריסות".

פולה נגרי היתה אחד מסמלי הסקס הבולטים בהוליווד של שנות העשרים, אך היא הביאה עמה (כמו גרטה גרבו או מרלן דיטריך) תחכום ואירוניה־עצמית אירופאית, שהצליחו להתעלות פעמים רבות על התבנות המטופשות שעיצבו עבורה התסריטים.

היא נולדה תחת השם ברברה אפולוניה צ'אפלק, בעיר יאנובה שבפולין, בשנת 1894. אומרים כי אביה היה כבר צועני שמת בגלות הסיבירית. אולם יתכן כי אין זו אלא אגדה שבאה להעצים את דמותה האקזוטית של נגרי. היא היתה השחקנית האירופאית הראשונה שהפכה לכוכבת אמריקאית, עובדה שתעמוד לזכותה בספרי ההסטוריה. אלא שנגרי שטמה את הקאריירה ההוליוודית שלה, קאריירה כפויית טובה, שנסתיימה בכי רע עם הופעתו של פס הקול.

נגרי זכרה תמיד את הקאריירה שהחלה לבנות לעצמה בגרמניה, בטרם הופיעה מלאת ציפיות ביבשת הזהב. היו אלה הסרטים שעשתה עם ארנסט לוביטש עוד בימי ברלין העליזה, שמשכו את עיני המפיקים ההוליוודיים אליה, אחרי שחמדו את אמן הקומדיה (יש אומרים דווקא שנגרי היא זו שקידמה את החוזה ההוליוודי שלו). לברלין הגיעה בשנת 1917, בהזמנתו של מקס ריינהארט הגדול, אחרי שלמדה באלט במוסקווה ושיחקה בבמה סרטים בוארשה. הסרט שהפך אותה לכוכבת קולנוע ברלינאית היה „כרמן" (לוביטש, 1918), ללא מוסיקה, כמובן. תחת שרביטו של לוביטש, שהתמחה בברלין בסרטי תלבושות ספקטאקולאריים, עשתה גם את „מדאם דובארי" (1919) שהפך להיט בגירסה האמריקאית שלו. מעל לעיצוב הפאטאלי של הדמויות הנשיות שגילמה, המיסתורין שהקרינה, החושניות שביטאה ללא מעצור, נח תמיד מעטה של ציניקיות והומור, שהפכו אותה לשחקנית קלאסית. בהוליווד פתחה בסידרה ארוכה של סרטים לא חשובים, שישה במיספר בתוך כשנה ומחצה. אלא שהיה זה שוב סרט של לוביטש, „בן העדן האסור" (1924), שהשיב לה את תהילת ברלין לשעת חסד ארוכה. ארבע שנים דרך הכוכב האילם של פולה נגרי. היא עשתה את „מורחות לסהאר" (ראול וולש, 1925), „מלון אימפריאל" (1926, מוריץ סטילר) ועוד רבים אחרים, עד שהולד הרמקולים לרעום, ומיבטא גרמני כבד וצורמני נשמע מתוכם.

בשנת 1934, אחרי ביקור קצר בפאריס, שהניב סרט אחד, מחלה פולה נגרי על כבודה ושבה לברלין, כדי לחפש מזלה מחדש תחת הסותם של אולפני "UFA" הגרמניים, עתה בחסותה של מפלגת שלטון חדשה. ברלין אהבה אותה שוב והעניקה לה זכרונות אותם נשאה עימה עד אחרית ימיה. את ימי גרמניה שלה העריפה תמיד ואת זאת ציינה בזכרונותיה הכתובים משנת 1970 („זכרונות של כוכבת"). בין להיטיה הגרמניים המדברים זכורים „מזורקה" (וילי פורסט, 1935), „מוסקווה־שנחאי" (פול וגנר, 1936), „מגנו נקטורנו" (פריץ קירכהוף, 1937).

כל אותן שנים מרחה לטפח גם את גלי הרכילות האינסופיים, שליוו אותה לכל אורך הקאריירה, והיו קשורים ברומנים סנסציוניים. עם פרוץ מלחמת העולם חזרה פולה נגרי לצרפת וב־1943 חזרה לארה"ב. שם כבר החלה לוחתר. אנדרו ל. סטון העניק לה „תפקיד אופי" ב„היי דידל דידל" (1943), ופעם נוספת נראתה שוב, כמעט בהבזק של מקרנה, בסרט משנת 1964. בשבוע שעבר נפטרה בגיל מופלג, שבעת זכרונות.

אושרה שוורץ

פסל חרות נייד המוח האמריקאי חשב גם על זה. כדי שלא נצטרך להטריח עצמנו למחוזות ניו־יורק הרחוקים החליטו להביאו אלינו. האמן האמריקאי ליאון מקפאדן מתכנן ליצור העתק נייד, אך מדוייק, של פסל החרות בשלמותו, שיגיע לגובה של כ־55 מטר ויונחר בתערוכות ברחבי תבל. את הפסל מתכנן האמן ליצור מ־1600 לוחות קנוס צבעוניים. התוצאה הסופית אמורה להיות דומה לזאת שבתמונה.

צילום רדיו של א.פ.

על ינשופים והפרפרות

החלו צילומי „הינשוף" — סרטו של הבמאי אמנון רובינשטיין על־פי תסריט של טוביה מנדלסון

„הינשוף", סרט שמצלם בימים אלה הבמאי אמנון רובינשטיין („בריה"), מצולם במרתפים חשוכים ומסתוריים על־פי תסריט שכתב טוביה מנדלסון, איש „דבר". התסריט, כך מוכנים לגלות מפיקי הסרט (חברת „אבוהפקות"), עוסק בחצר האחורית של שירותי הביטחון הישראליים. עלילת הסרט סבוכה ביותר, מתנהלת בכמה מישורים מקבילים, לפי מיטב לאצר סרטי המתח והריגול. סופו של הסרט טרם נקבע מכיוון שהתסריט מציע בין שלוש לחמש סיומות אפשריות...

אתר הצילומים סגור למבקרים ומשתתפי הסרט וצוותו מגיעים עטורים בתגי זיהוי. אנשי שירותי שמירה פרטיים נשכרו כדי להגן על האתר, ואף משטרת ישראל משתפת פעולה ושולחת כוחות למקום. כמו עלילת הסרט, כך הפקתו — הכל אפוף רזשים מסתוריים.

שני קווי עלילה נודעו לנו האחד מספר על התנקשות בחיי ראש השב"כ הישראלי, שנמצא מת מוזר במלון „המלך דוד" הירושלמי. קו עלילתי שני נפתח בנסיון של ראש הממשלה הישראלי לכונן יחסים דיפלומטיים עם ברה"מ. לשם כך הוא עומד לנסוע לאחת מארצות אירופה לשליחות סודית ביותר, כדי להיפגש עם מנהיג סובייטי. אלא שראש שירותי הביטחון מתנגד לעניין ומנסה להכשיל את הפעולה כולה. ציר שלישי של העלילה ממספר על תא של הפרפרות רוסיות, המתעוררות מתרדמה ממושכת ב„מגרש הרוסים" בירושלים...

מסכרים שגם שחקני הסרט (ביניהם: אבי דיין, גדליה בסר, ליאורה ריבלין, ועפרה וייגברגר) לא הוכנסו עדיין בסודות כל התסריט המתלתל.

הפקת „הינשוף" מנוהלת בתקציב נכבד, לגבי הפקה מקומית (אם כי מעורר גיחוך במושגים בינלאומיים) — חצי מיליון דולר. המשקיעים הם מן הארץ ומחו"ל. תמיכה ציבורית — אין. אמנון סלומון הוותיק מצלם את הסרט באתרים שונים ברחבי הארץ — דירה בת"א, נתב"ג, מלון „המלך־דוד", ארמון הנציב בירושלים והמרינה התל־אביבית.

מפיקי הסרט מתכננים לו עתיד גדול ומכינים גירסאות בשלוש שפות (מלבד העברית בה מוקלט הסרט): אנגלית, צרפתית וגרמנית. יציאה למסכינו המקומיים מתוכננת, אם הכל יעבור למישרין, באביב הבא.

אושרה שוורץ

ארועי הנצחה בחיפה

בגן החיות התנ"כי ובמוקדים נוספים בעיר יערכו בין ה־23 ל־27 בחודש אירועי מוסיקה, תיאטרון, קולנוע ומחול, לזכר מנצח המחול האמנותי יצחק שטיינר.

בין האמנים שיטלו חלק בארועי: [illegible] דורון, הפנטומימאי [illegible] אדם וזיקה, שלישיית של יצחק שטיינר [illegible] הקונסרבטוריון של תל־אביב [illegible] הצעירה חיפה. [illegible]

בגן האם בחיפה יוקם במה מרכזית שבה יוקרנו מדי ערב סרטים אילמים בליווי פסנתרן [illegible] שלמה גרוניך, יצחק שטייר, [illegible] גוטפריד.

תזמורת הטיילת של תל־אביב, בניצוחו של דוד קריבושי, תופיע גם היא מדי ערב בגן האם וכן להקת המחול „בת שבע", מקהלת „שליחי הנשמה" [illegible] — אהרל'ה קמינסקא, גיא בר־ברק ויוסי (פפו) לוי. במות נוספת תוקדש לג'אז, שם יופיעו הרכבים שונים של דני גוטפריד, עמיקם קימלמן, אלברט פיאמנטה [illegible].

אירוע הסיום החגיגי ייערך באודיטוריום של חיפה בהשתתפות התזמורת הסימפונית הצעירה חיפה ושלישיית יצחק שטיינר, שינגנו את הבולרו לראוול ומוסיקה מקורית שהלחין לאירוע שטיינר.

ורדה ציממן

פרס בין־לאומי למנצח עמוס מלר

המנצח הישראלי עמוס מלר זכה בפרס בין־לאומי על עבודתו החשובה בתחום החינוך המוסיקלי. את הפרס קיבל עמוס מלר מקונגרס בסידני שבאוסטרליה ע"ש פרנק פיליפ שהינו ארגון גג פדגוגי בשטחי האמנות בעולם. הקונגרס מעניק מדי חמש שנים פרסי יוקרה לאמנים שעבודתם הצטיינה ותרמה לתחום החינוך האמנותי בעולם. זוהי הפעם הראשונה שאמן ישראלי בתחום המוסיקה זוכה בפרס יוקרתי זה.

מפגש דורות ב„ימי המוסיקה הקאמרית", שננעלו בסוף השבוע בכפר בלום. זמרת האלט מירה זכאי (ששרה בקונצרטים מיצירות ברהמס, ראוול ומורלי) עם הפסנתרן בן ה־13 אוהד בן־ארי שהקסים את שומעיו בנגינתו את הששיה לפסנתר ולכלי קשת של מנדלסון.

פרסומי ארץ ישראל

● גליון חדש ל„קתדרה" (44) היוצא מטעם „יד יצחק בן צבי", בעריכת הפרופסורים אמסטרדמר, ביטול וביק. בין המאמרים הרבים נמצא את מאמרו של משה ויינפלד על מסורת ההתנחלות של שבטי ישראל בכנען, בו הוא מביא הקבלה מפתיעה בין הסיפורים על יסוד ישובים חדשים בעולם היווני־איגאי, לבין אלה על נדודי אבות האומה בכנען ההתנחלות צאצאיהם בה. יעקב שביט מספר במאמרו „אמת מארץ תצמח" כיצד הגיבה דעת הקהל היהודית על התפתחות הארכיאולוגיה והשימוש שנעשה במימצאים הארכיאולוגיים הגדולים הראשונים של המאה הקודמת לצורך מסקנות היסטוריות השוואה עם דברי התנ"ך. בחוברת, דיון על ירושלים במלחמת העצמאות ועוד מאמרים רבים.

● חוברת „פעמים" (31), היוצאת מטעם „מכון בן צבי", בעריכת יצחק בצלאל, עוסקת במורשת ישראל במזרח, כרגיל. בין המאמרים מצוי זה של רונית מרזה הדן בפעילות חבורת ר' משה בן מכיר ותקנותיה, שלא היו ידועות לאשורן. זו היתה אחת החבורות של מיסטיקאים שצמחו בימי הזוהר של צפת, במאה הט"ז.

● חוברות „אריאל" מוקדשות מדי פעם לנושא אחד. לא מכבר הופיעו חוברות על הגולן ועל בתי כנסת קדומים בצפון. עתה הופיעה חוברת „תל אביב ואתריה", בעריכת גדעון ביגר ואלי שילר. זהו ריכוז טוב של חומר מוקדי על העיר בתחומי גיאוגרפיה, היסטוריה, תיכנון, בנייה ואדריכלות, זכרונות ומסלולי ביקור וסיור.

● גלי צה"ל מקיימים אוניברסיטה משודרת, ההופכת אחר כך להיות ספריה אוניברסיטאית, בעריכת תרצה יובל, בהוצאה לאור של משרד הבטחון. מחזורי ההרצאות מעובדים לספרונים, אחד לכל מחזור. עד כה הופיעו עשרות ספרים ולאחרונה עוד שניים – של אביגדור שנאן, עולמה של ספרות האגדה, וספרו של אבנר רבן, ארכיאולוגיה ימית, פרקי מבוא. רבן, מאוניברסיטת חיפה, הוא אחד החוקרים הבולטים בתחום הארכיאולוגיה הימית ואחד המחברים העושים להפצת הידע על ענף מחקר צעיר זה. בנוסף לפרקים כלליים מכיל ספרו גם פרקים על נמלי הארץ הקדומים, בלווית איורים.

● אודי דביר הוציא ב„מודן" את הרביעי בסידרת „נקודת חן" שלו הקרוי „אתר הדרך". הוא מכיל את כל אתרי הטיול והביקור בארץ, לפי סדר הופעתם לצדי הכבישים, בציון מספר הכביש ותיאורו בקצרה. זה ספר עזר לתכנון סיור ולאיתור ישוב, מוזיאון, שמורת טבע וכל המוסדות שלהם אדם נזקק בהיותו בדרך. כרגיל מלווה הספר בשפע איורים, מפות וצילומים בצבע. בצורתו ובאופיו הוא ראשון בארץ.

צבי אילן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 טלטקסט: עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 פרפר נחמד להיות סבתא זה קל.
09.40 הלב, פרק 35: אמא איננה כאן.
10.05 מחוממים. פרק ראשון בסדרה בת 20 פרקים.
10.30 צבע בכחול: פרק ה'.
10.55 מגע 1,2,3: אור מהשמש.
11.25 הופעה של להקת „מעמידי פנים".
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 היום שבו השתנה היקום, פרק 5.
3.00 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
3.20 גברת פלפלת: לרכוב על אופניים.
3.40 200 שניות למועצת הלול: דפי מידע.
3.45 שעת כושר.
3.55 זהירות ציפי בדרכים.

כללית

4.00 הצב מתמטי.
4.25 ילדת הפלא, פרק 11: ילדה מושלמת.
5.00 עד כאן.
5.30 „תהילה" — פרק רביעי: „החורבות בראיים".
6.15 „מעשנים יד שניה" — סרטון על נזקי העישון והשפעתו על הסביבה.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „עם הכוכבים" — עם להקת „קיור" הבריטית, המלווה רוברט סמית, על גלגולי הלהקה והשינויים הרבים שבעשו בהרכב שלה. במשך 10 שנות פעילות, זכתה הלהקה לתגובות ולביקורות סותרות בעולם המוסיקה (תרגום לעברית).
6.45 חידושים והמצאות — מוקד ביו־טכנולוגי בארה"ב, בנסיון למצוא חיסון נגד מחלת הצרעת; תפקידי העצב; שמירה על איכות הסביבה (תרגום לעברית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 להיום בראש — מבצר להיטים עבריים, על־פי מצעד ראשת ג' וגלי צה"ל. בשילוב להיטי הקולנוע, בהשתתפות קהל.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 לקראת שידור.
9.50 „שושלת" — פרק 52: אלקסיס מנסה לסלק את העקבות העלולים להוליך לגילוי פרשת העלמו של בליק. היא גם מתכננת להשתלט על חברת דנוור־קרינגטון. רוזאן לשעבר של אדם מגיע לדנוור. מתברר כי בעבר היה אדם צרכן סם. בסינגפור סטיבן רואה בפעם הראשונה את מראה פניו החדשים. בליק בוהם מן הידיעה כי בבית־החולים גילו דגל בגופו של גק.
10.40 „מבט הרוחי" — ענייני תרבות ואמנות, בשילוב מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים למיניהם. מנחה ירון לונדון.
11.30 „גבול הדמדומים" — סיפור ראשון: „מופע דוד שטן". סיפור שני: „פנייות העונה".
12.00 חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ביתונה — דביסי: „פינת הילדים" (א. בנדטי־מיכלאנג'לי; מנדלסון: סימפוניה מס' 4 בלה מזור אופ. 90 „האיטלקית" (התז. הסימפ. של שיקאגו / ג. שולטי); דביסי: „אימאז'" מס' 1 (א. בנדטי־מיכלאנג'לי); שומאן: סימפוניה מס' 1 „האביב" (הפיל. הוינאית / ברנשטיין); דביסי: „אימאז'" מס' 2 (א. בנדטי מיכלאנג'לי).
09.00 קונצרט בוקר — רוזל: רביעייה במה (1983) (רביעיית אלבאן ברג); דליב: קופליה (הבאלט במלואו) (התז. הפיל. הוינאית / ה. בוינגבג); ברוך: סינפוניה (התז. הלאומית של צרפת / פ. בולז); קראוי: רביעית כלי קשת מס' 2 אופ. 10 (רביעיית קראוי).
11.57 פינת השיר — משירי דוד אבידן.
12.00 אבגוס באלפון — מנינה ולבמן, פסנתר/אברהם בורנשטיין, וחלה/ משה מורביץ, כנור/אלונה בינמן, צ'לו – פורה: רביעייה מס' 2 בפול מינור אופ. 45; בן חיים: וריאציות על שיר־עם ישראלי לפסנתר, כנור וצ'לו.
13.05 בהאזנה ביתונה — רוסיני: פתיחה ל„מוהמד השני" (פילהרמוניה / ק. שימונה); מוצארט: „זמורה" (הקמ. הסקוטית / ג. לפרג'); הנדל: ארבלי נובאה עם וריאציות אופ. 102 (הקמ. האנגלית / ר. לפנג'); הולסט: סוויטה „מגם פול" (התז. ברנטות / ג. הרסט); צ'ייקובסקי: וריאציות רוקוקו (מ. רוסטרופוביץ' / ונ. בוסמן / מ. ארנאוד); רימסקי־קורסקוב: סימפוניית „אנטר" (התז. פילהרמונית רוטרדאם / ד. צינמן).
15.00 מוסיקה בגן העכשיו — מתוך קונצרט „1+3" של איגוד הקומפוזיטורים — נחום אמיר: רביעייה לכלי קשת מס' 3 (1969); מנחם אבידום: „בבאמור לכינור ולפסנתר"; מרדכי סתר: רביעייה לכלי קשת מס' 2 — הנס אורליך לאהמן: „טראקטוס" לחליל, אבוב וקלרנית (א. בורק + הדר מ. פוקס ה. + ר. שטאלדר).
16.00 מוסיקה ליום ראשון — גריגוריו אלגרי: מיזרה („פרו מוסיקה" / מ. בראון); תומאס טאליס: קינות איכה („פרו מוסיקה אנטיקוה" / מ. בראון); הנדל: דיקסיט דומינוס („מ. סטי פין אירס / ה. מרטינפלסר / מקהלת בוא האמבוסל הבאורוק של דוסנינגמנפלס / א. אורהולג; קייזר: מיסת הדרור התשוה (י. בלסר־אבפכנד / ה. אנסקי / הי־סיכה מקה. פיגם של רדיו בוואריה / ל. ברנשטיין.
18.00 לגר שירותה לה פה מל („סוף").
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרמצו — רגע מוסיקלי.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי — מתוך חגיגות במבוס, 1987 של הסינפונייטה הישראלית באר־שבע — שמינייה לכלי נשיפה (נשפני הסינפונייטה); שני המנונות מתוך „אידליה" סולו מתר — סתרחונ הקבצוד המשולש (פיאנקה, גרינבאום, להמטאלי); סימפוניה מס' 7 (הסינפונייטה / מ. רודן).
23.00 מוזמני יצחק — בארץ מוזיקה.
15.30 האוניברסיטה המשודרת — „ארצות למתקדמים". הפעם: שעור מס' 30.
16.05 רדיו־עשרה — מבחר נוער — כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 שירי עמים.
22.05 בנקי ראשון — הפעם: עם הדה בושט (ש.ש).
23.05 שירים עבריים.

רשת א'

18.05 שירי קור — מסלות השירים משלנו.
11.05 פניני בוקר.
12.05 משדרב יום וזמני.
15.00 צבעי הקשת — המעגב שירי ארץ־ישראל.

רשת ב'

18.06 מסיבת עתונאים.
19.35 עם ישראל — עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבן הדרך — פיוס תרבות.
22.05 ביננו לבין עצמנו — שיחות עם מאזינים בשידור חי.
00.15 להאזין בחלום — שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד המזמנים הלועזיים.
21.05 ארום שוק.
23.05 מסביב לזמנית.

גלי צה"ל

13.55 לא לבכות את הנור — פינה בנושא יהודה מהארץ.
16.05 ארבע אחרי הצהריים.
18.05 שעה קלה על הכלכלה.
19.05 רדיו ספורט.
19.05 רדיו דיון (צה"ל ב).
20.05 שישים מריחה (ש.ש).
20.05 הכבכבמה (צה"ל ב).
21.30 אוניברסיטה משודרת — הפאולוגיה של ארץ — בקעת הירדן.
23.05 קול הכר הזה (צה"ל ב).
23.55 שיחת הצנה — עם לוחמי משפט — עורך העיתון אלמסירה.
00.00 ציפורי לילה משותפת.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 הגנה.
09.05 סלורית.
10.05 פניני בוקר.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
15.00 צבעי הקשת.
18.06 מבוות ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 „שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 להקלאי.
06.30 סקירות מאמרי המערכת.
06.53 אור יזוק.
06.57 רגע של עברית.

07.00 הבוקר הזה.
08.05 בראש צעיר.
09.05 כובב הבוקר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.40 הורקה.
12.10 „בכ" בר.
12.50 מה נשמע.
13.00 בוקר היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צעצע.
15.05 רבעי קטר.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תנובת הארץ.
16.55 קראטי ספר.
17.05 יומן בכלכלה.
17.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בוחרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 בוא לי.
10.05 שיחות.
11.05 30 בגל.
13.05 כל סבב.
14.06 בגן בב.

16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 משקפיים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באותן מילולי — ניגונו של אבשלום קדר.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 מוקדים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 שתות.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 בבן לעבשיו.
13.05 אחר אחר.
14.05 דו רה מי.
15.05 מה יש.
16.54 באותן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים הרבע היום שורה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רבים לישון.

שימו לב לשידורי F.M.

■ תל־אביב

אבטרו: נשק קטלני 9.45, 7.30, 5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 7–9.30 עמי ותמי 5
בית ליסין: ראשים מדברים 11.15, 9.30, 7.30
בן־יהודה: א־פי הבר מכוכב אחר 9.40, 5, 7.30
גורדון: קטיפ 9.45, 7.30, 5
גת: בלוז לחופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: פשע מכשל וילדה קטנה 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 2: שירותים אישיים 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: שיחות מלוכלכות 9.50, 7.30 / פייבל התולים האמריקאי 5, 3, 1, 11
דקל: קרוקודיל דנדי 9.15, 7.15 צלילי המוסיקה 4.30
הדייב־ואן: עמי ותמי 7.45 / 007 באזור המסוכן 10 / חצות — סקס
הוד: סופרמן 4 9.30, 7.30, 5, 12.50, 10.30
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): שלול 5–7.45–9.45

חן 1: הגוכל האוהבת המאהבת 9.55, 7.55, 5.40 שלגיה 4–10.45–12.45
חן 2: חנות קטנה ומפחידה 9.50, 7.45, 5.35 רובין הוד 4 – 12.45 – 10.45
חן 3: אני החוברה 9.55, 7.50, 5.30 / רובוסי איכפת לי 4, 12.45, 10.45
חן 4: אל תקרא לי לבן 9.55, 7.50, 5.35 בטבי 4 – 12.45 – 10.45
חן 5: ביחד למשמר אחוזי 9.55, 7.50, 5.40 / הרפתקאותיו של סופר בלש 4.00, 12.45, 10.45
לב 1: נרדפי החוק 10–8–5–2–11.30
לב 2: תעלולי שכן 10–8 – 5–2 – 11.30
לב 3: לדי הנולית 10–8–5–2–11.30
לב 4: בקצב השטן 10, 8, 5, 2, 11.30
ליטור: מלון לצעירים 9.30, 7.30 נוחד מכוכב אחר 11–5 חצות שכרון חושים
מוגרבי: סגור
מוזיאון: מותו של סוכן 9.30, 7, 4.30 / קולנוע קיץ בגן המוזיאון / לודי אבודון בית האמנים 9.00
מקסים: המובבל בשמו 7.15–9.30
כיון (אלנבי המודיעין): משחו פראי 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: התיך אבריקאי 9.40, 7.30, 5
סינמה 2: אסקימו לימון – אהבה צעירה 9.40, 7.30, 5
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: לא שם דין 10.00, 8.00, 5
פריז: לבירינט 9.30, 7.15, 4, 2, 12 23.30 מציצים
צפון: שם הורד 9.45, 7, 4.30
שחף: סוד הנצלחה 9.40, 7.30, 5
תמוז — רמת־אביב: בתי בלו 9.40, 7.15
תבלות: התמת מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.15, 4.30 / עמי ותמי 2.30, 12.30, 10.30
הבימה הישראלית: איני אוהב אותך כרמן 9.45

■ ירושלים

אדיסון: 007 באזור המסוכן 9.30, 7 / עמי ותמי 4.30, 12.30, 10.30
אורגנ: מועדון גן עדן 9.15, 7.15, 4.30
אורנין 1: אני החוברה 9.15, 7.15, 4.30 עסקה ללא רחמים 10.30
אור 2: בקצב השטן 9.15–7.15, 4.30 מהדרים באהבה 2 10.30
אור 3: לבירינט 9.15–7.15–4.30 קוראים לי ברוס לי 10.30/ 23.15 הרפתקאות
אור 4: רוז 9.00 קרוקודיל דנדי 7–4.30–10.30 מעבר לתקוה 23.15
אור 5: נרדפי החוק 9.15–7.15 אהבה בשחקים 10.30–4.30 ברזיל 23.15
אור ניל: הגוכל האוהבת המאהבת 9.45, 7.30, 5 / שלגיה ושבעת הגמדים 10.30–12.30
בית אגרון: שלושה אמיגוס 6 / האישה העירונית לעוזאל 22 / הוד 7.45 / חצות שלושה אמיגוס
האולם הקטן בבניני האומה: סגור
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
כפיר: ימי הרדיו 9.30, 7.30, 4.30 / סופרמן 4 10.30, 12.30
מיטשל: לא שם דין 9.30, 7.30
סמדר: בנים חורגים לאלוהים 9.20, 7
עדן: סופרמן 4 9.30, 7.30, 4.30
רון: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30 / 10.45–4.30 בבוקר מצבה האמהים
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות 9.15, 6.45

■ חיפה

אורה: משהו פראי 9.15, 7.00 / בוס מכוכב אחר 4.30
אורלי: ימי הרדיו 9.15, 7 / 11–4.30 שלגיה

■ קריות חיפה

ספיר: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
מבוק: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7
אורות: א־פי־י. מכוכב אחר 9.15, 7
ביה העם: המובבל בסיפור 9.30
היובל: סופרמן 4 9.30
צ'פר: א־פי־י. מכוכב אחר 7–9.15

אמפי־תיאטרון: 007 באזור המסוכן 7–9.15 / הספור שאין בו גמר 4.30
ארמון: סגור לרגל שיפוצים
חן: לבירינט 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: סופרמן 4 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: המובבל בסיפור 9.15, 7 4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 4.15–6.45
פאר: הגוכל האוהבת המאהבת 9.15, 7, 4.30
קרית־אור: לא שם דין 9.15, 7.15, 4.30
רון: סוד ההצלחה 9, 7, 4.30/ עמי ותמי 10.30–12.30
רב בת 1: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7/ 11.00–4.30 רובין הוד
רב בת 2: מועדון גן העדן 9.15, 4.30/7, 11 הרפתקאותיו של סופר בלש

■ אשדוד

אסתר: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
אשדור: 007 באזור המסוכן 9.30, 7.30

■ אשקלון

אסתר: המובבל בסיפור 8–10
מאור: בלוז לחופש הגדול 8–10
רחל: הגוכל האוהבת המאהבת 8–10

■ באר־שבע

רון: ילדים חורגים לאלוהים 4.30–7–9.30

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: ילדים חורגים לאלוהים 7.00–9.30 / עמי ותמי 5–10.30–12.30
כוכב: מהדרים באהבה 11.00–4.45
הרומן שלי באוקספורד 7.00 מלאמון 9.30
מלון דניאל: ימי הרדיו 7.15–9.30

■ חולון, בת ים

ארמון: לא שם דין 9.30, 7.30
ברוס לי שאגת הדרקון 5

מגדל: נשק קטלני 9.30, 7.15
מתנ"ס קרית שרת:
סבוי: 007 באזור המסוכן 7.15–9.40 / עמי ותמי 5–10.30–12.30
רינה: סופרמן 4 7.30–9.30
קצמאות: סופרמן 4 7.30–9.30 10.30–12.30

■ כפר־סבא ■ רעננה

עמל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30 / הרפתקאות סופר בלש 5–11
זוג: אהבה צעירה 7.30–9.30
בית בר"ל קולנוע תיאטרון: המלך הציפור 8 / תמיד 10

■ קרית אונו

מתנ"ס:

■ לוד ■ רמלה

אורלי: /
בזה וזה: אהבה צעירה 7.30–9.30
אורן: המובבל בסיפור 9.30, 7.30
היכל התרבות: בי"ס לשוטר אורחי 9 במבי 5–11

■ נהריה ■ עכו

הוד: לא שם דין 9.15, 7.15
רון: שיחות מלוכלכות 7.15–9.15
אודיטוריום: /

■ נתניה

שרון: תנות קטנה ומפחידה 10–8–6 מהדרים באהבה 11
אסתר: ילדים חורגים לאלוהים 7–9.30
דוד — היכל התרבות: קרוקודיל דנדי 5.30–7.30–9.30
לא שם דין 10, 8, 6
אמני האש 11

■ פתח־תקוה

שלום: לא שם דין 8–10
היכל 1: סופרמן 4 9.30, 7.30, 5, 12.30, 10.30
היכל 2: 007 באזור המסוכן 9.30 עמי ותמי 5–7.30–10.30–12.30
היכל 3: סוד ההצלחה 5–7.30–9.30

■ ראשון־לציון ■ רחובות

ג.ג. רון 1: סופרמן 4 9.30, 7.30, 5, 12.30, 10.30
ג.ג. רון 2: 007 באזור המסוכן 7.15–9.30
עמי ותמי 5.00–12.30–10.30
נחמה: סגור
ראשון: לא שם דין 9.30, 7.15
בית העם: קטיפה כחולה 8.30
חוה: לא שם דין 7.30–9.30
חן: המובבל בסיפור 7–9.30

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: לבירינט 5–7.30–9.40
ארמונה: הגוכל האוהבת והמאהבת 9.45, 7.30, 5.00
ליליה: לא שם דין 9.30, 7.30
הדר: סוד ההצלחה 9.40, 7.15 עמי ותמי 10.30–12.30–5
רב־גן 1: בלוז לחופש הגדול 9.40, 7.30
הרפתקאותיו של סופר בלש 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 2: ימי הרדיו 9.45, 7.30
רובוטי איכפת לי 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 3: אני החוברה 9.45, 7.30
רובין הוד 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 4: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30
שלגיה ושבעת הגמדים 5.00, 12.20, 10.30
שבתאי: א־פי־י. הבר מכוכב אחר 9.30, 7.30, 5